TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 36 (1231) 1973 RUGSĖJO - SEPTEMBER 6 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 3, ONTARIO, CANADA • Tel. 368-6813

Nauji metai mokiniams

Š. Amerikoj su Darbo švente baigiasi atostogos ir prasideda nauji mokslo metai. Į mokyklas grįš ir tūkstančiai lietuvių mokinių bei kelios dešimtys lietuvių mokytojų. Visi įsijungs bendrojon švietimo srovėn, kuri neša visus amerikiečių ir kanadiečių visuomenėn. Jeigu iš viso bendrinis amerikiečių gyvenimas yra vadinamas tirpinimo katilu, tai mokykla — juo labiau. Nuo to katilo neatsilieka ir kanadietiškoji mokykla — ji lygiai tirpdo įvairių tautybių elementus bei ruošia juos bendrajai srovei. Ligi šiol toji srovė buvo arba anglosaksiška, arba prancūziška (Kanadoj). Pastaraisiais metais bendrosios srovės samprata, ypač Kanadoj, ėmė keistis. Sustiprėjus trečiojo elemento veiklai, t.y. garsiau pradėjus reikštis etninėm grupėm, visi pamatė, kad bendroji srovė nėra nei grynai anglosaksiška, nei prancūziška, kad jos sudėtyje yra gana ryškių ir kitų elementų. Dėlto ir mokyklose, kur formuojamas jaunimas bendrajai srovei, nuotaika pasikeitė. Nebereikalaujama, kad mokiniai suanglėtų ar suprancūzėtų. Jiems paliekama galimybė suformuoti savąją tapatybę, o didesnėm grupėm sudaromos netgi sąlygos gimtajai kalbai išmokti bei savajai tėvų kultūrai pažinti.

★ ★ ★

Taigi, ir lietuviams susidarė geresnės sąlygos išsaugoti savąjį jaunimą, kad neištirptų mokyklos katile. Tiesa, lietuviam, kaip ir kitom mažesnėm grupėm, beveik neįmanoma gauti atskiras lietuvių kalbos pamokas valdinėse mokyklose, bet visdėlto išryškėja bendra palanki nuotaika, leidžianti išsaugoti savąją tapatybę. Jau nuo seno veikia šeštadieninės lietuvių mokyklos bei lituanistiniai kursai, kurie atlieka didžiai reikšmingą papildomosios mokyklos darbą. Galimas dalykas, kad lietuviai prie šios sistemos ir pasiliks, nesiveržd**a**mi pasinaudoti Ontario vyriausybės teikiamomis lengvatomis, kurios, kaip patirtis parodė, nėra tokios lengvos valdinėse mokyklose. Svarbu, kad lietuviškoji mokyklų sistema būtu pajėgi atsispirti viešosios mokyklos įtakai ir formuoti jaunus gyvenamojo krašto lietuvius. Finansinė našta nebuvo ir nėra lengva, tačiau bendrom jėgom įmanoma. Ji yra įmanoma juo labiau dabar, kai palengvėjo bendroji krašto nuotaika ir kai atsirado šiokių grupių spaudimas, tai ir provincinės vyriausybės ateis pagalbon, o tokių galimybių finansinei paramai gauti. Jei nesumažės etninių federacinė vyriausybė jau ir dabar duoda paramą reikalingiem vadovėliam išleisti.

★ ★ ★

Svarbiausias betgi lietuviškos mokyklos raktas tebėra tėvų rankose. Gali būti lietuvių kalba dėstoma ir valdinėse mokyklose, ir šeštadieninėse, bet jeigu jose nebus lietuvių mokinių, viskas nueis niekais. **Taigi, didžioji problema yra ne lietuviai mokiniai, o jų tėvai. Mokinių problema yra jau visai patenkinamai sprendžiama, bet dar niekas nepajėgė išspręsti tėvų problemos.** Vis dar yra tėvų, kurie neleidžia savo vaikų į lietuviškąsias mokyklas. Tokių buvo anksčiau, yra ir dabar, ypač jaunosios tėvų kartos eilėse. Dar blogiau su mišriomis šeimomis. Niekas negali priversti jų leisti savo vaikus į lietuviškąsias mokyklas. Jeigu tėvai neturi tautinės sąmonės ir yra nusistatę suanglinti savo vaikus, atplėšti nuo tautos kamieno, — nėra jėgos, kuri galėtų pakeisti tą jų nusistatymą. Žinoma, tai yra tautinė gėda, bet, deja, niekas negali jos pašalinti. Belieka apeliuoti į gerą tėvų valią, į jų inteligenciją, į jų sąžinę, kad nedarytų gėdos savo šeimai, tautai, visuomenei. Keista, bet teisinga, kad švietimo pirmoje eilėje yra reikalingi ne vaikai, o jų tėvai. Ten, kur tėvai yra tautiškai sąmoningi, mokyklinio jaunimo problema yra nesunkiai sprendžiama. Naujieji mokslo metai teprimena šią tiesą visiems.

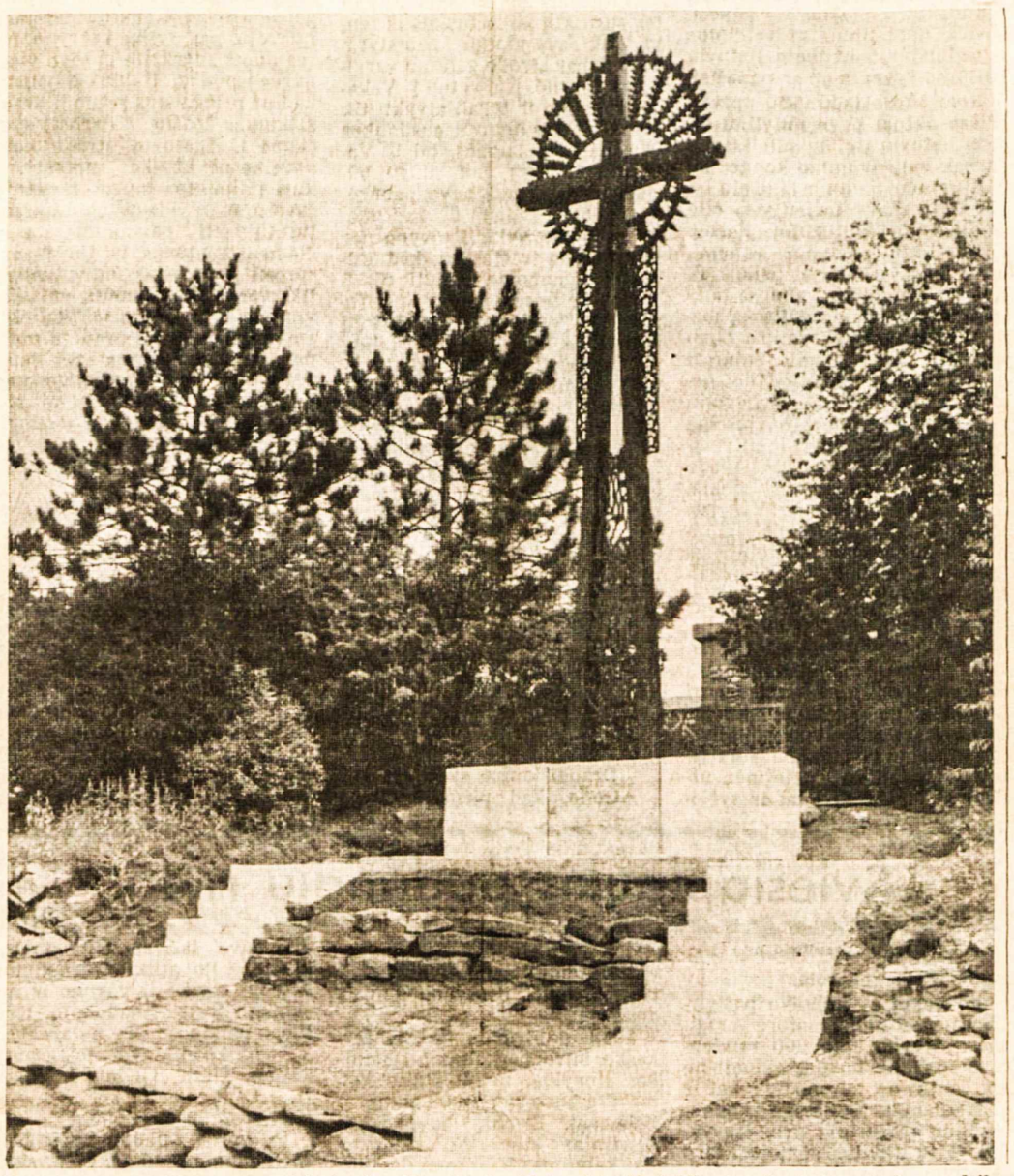
KANADOS ĮVYKIAI

ĮSAKĖ UŽBAIGTI STREIKĄ

Kanados federacinis parlamentas ir senatas priėmė specialų įstatymą, įsakantį 56.000 geležinkelio tarnautojų užbaigti streiką, kuris paralyžavo susisiekimą visoje Kanadoje. Parlamento nariai nustatė minimalinį atlyginimų padidinimą, pasirinkdami konservatorių partijos pasiūlymą, didesnį už liberalų vyriausybės, mažesnį už NDP socialistų. Streikuojančios unijos nariams užtikrinamas šiemetinis valandinis atlyginimo padidinimas $0.34, išmokamas nuo sausio 1 d. Sekančiais metais jų algos negali būti padidinamos mažiau kaip 7,5%. Praktiškai tai reiškia atlyginimų padidinimą 17,6% dvejų metų laikotarpyje, o įskaitant pensijų ir kitus priedus — 24%. Šis federacinio parlamento nutarimas nėra galutinis — arbitras turi teisę nustatyti dar didesnį geležinkeliečių algų padidinimą, bet negali pasiūlyti mažiau už parlamentą. Naujasis įstatymas taipgi padengia ir kitas dvi geležinkelio tarnautojų bei darbininkų unijas, kurios taip pat jau artėjo prie streiko. Iš kur bus paimti pinigai algoms padidinti, tebėra neaišku. Premjero P. E. Trudeau vyriausybė šiuo metu nėra pažadėjusi valstybinės finansinės paramos didžiosioms CNR, CPR geležinkelio bendrovėms ir devynioms mažosioms, kurių žinioje yra visos geležinkelio linijos Kanadoje. Tarifas už pervežamus krovinius buvo užšaldytas vyriausybės įsakymu. Belieka dvi išeitys — arba tarifo padidinimas, arba kelių šimtų milijonų doleriu parama iš valstybės iždo. Traukiniai jau rieda beveik visur, nors viena unija delsia paklusti parlamento įstatymui, laukdama savo 18.000 narių pasisakymo.

Pagrindiniai Toronto dienraščiai paskelbė vedamuosius, raginančius Kanados vyriausybę peržiūrėti streiko teisę tokioms unijoms, nuo kurių streikų kenčia visa Kanada. Paskatą, atrodo, sudarė ne tik geležinkeliečių streiko padaryti milijoniniai nuostoliai krašto ekonomijai, bet ir karingai nusiteikusių apie 2.000 streikininkų demonstracija Otavoje, parlamento langų išdaužymas, grumtynės parlamento pastate su RMCP pareigūnais ir vieno jų sužeidimas. Tiems streikininkams vyriausybės ir parlamento pasiūlymai tebėra nepriimtini. Panašios nuomonės po parlamento įstatymo paskelbimo buvo ir dalis unijos vadų, delsusių savo narių grąžinimą į darbą. Iš tikrųjų parlamento įstatymas geležinkeliečiams užtikrina valandinio atlyginimo $4.19 vidurkį, kuris nėra jau toks mažas, kai jį palygini su provincinių įstatymų nustatytu minimaliu atlyginimu. Vien tik Ontario provincijoje, o ji laikoma viena turingiausių Kanadoje, minimalų valandinį $1.80 atlyginimą ar keliais centais už jį daugiau gauna apie 250.000 unijų užmirštų darbininkų mažose įmonėse. Jeigu geležinkeliečiai skundžiasi, kad jiems neįmanoma pragyventi su $4 uždarbiu į valandą, kaip turi jaustis tie 250.000, kurių valandinis vidurkis tėra $2? Jų skaičius beveik penkis kartus didesnis už streikavusių geležinkeliečių. Jei Kanados vyriausybė bus priversta paskirti finansinę paramą geležinkeliečių bendrovėms tarnautojų algoms padidinti, pinigai ateis ir iš tų mažai uždirbančių kanadiečių kišenių, nes ir jie moka pajamų mokestį valstybės iždui. Kaikuriose kitose provin-

(Nukelta į 6-tą psl.)

Naujai pastatytas Lietuvos kankinių kryžius Kanados kankinių vietovėje Midlande. Projekto autorius — dail. Telesforas Valius, vykdytojas — V. Sodeika. Kryžius pastatytas Kanados Lietuvių Katalikų Centro pastangomis ir visuomenės aukomis. Jis šventinamas rugsėjo 9 d. Ta proga rengiama maldininkų kelionė

Baltiečių jaunimas išeivijoj ir tėvynėj

Estų publicisto A. Kueng mintys, pareikštos baltiečių konferencijoj Luenaburge, V. Vokietijoj

Š. m. kovo 23-25 d.d. Luenaburgo Ostakademie patalpose įvyko plati baltiečių konferencija, kurioje buvo skaityta gana daug paskaitų bei pranešimų įvairiomis aktualiomis temomis. Viena tų paskaitų buvo skirta jaunimo analizei, kuri pasižymi ypatingu aktualumu. Jos santrauka paskelbta leidinyje "Aus dem baltischen Leben" 1973 m. 1 nr., kuris tik dabar pasiekė Kanadą. Čia pateikiame pagrindines A. Kuengo paskaitos mintis, pasinaudodami minėta santrauka.

Jeigu pavergtose baltiečių tėvynėse jaunimas yra uniformin**i**s, augąs vienodose sąlygose bei nuotaikose, tai baltiečių išeivijos jaunimas yra daugiaveidis — kiekviename krašte vis kitoks. Jam apibūdinti reikėtų gana plačios studijos. Pranešėjas dėlto apsiribojo estų jaunimu Švedijoj ir S. Amerikoj. Estai Švedijoj esą gerai susiorganizavę ir turi sutelkę jų apie 20.000. Už juos stipresni esą tik suomiai, kurių Švedijoj yra 300.000. Stockholme yra dvi estų pradžios mokyklos su šimtine mokinių, Goeteborge — viena su 75 mokiniais. Keli šimtai jaunų estų mokosi savo gimtosios kalbos daugelyje papildomųjų mokyklų visoj Švedijoj. Visas estų švietimas yra remiamas Švedijos valdžios įstaigų. Plačiai veikia estų skautų organizacija, dainų bei šokių ansambliai. Religinis-tautinis švietimas atliekamas ryšium su Konfirmacija. Jaunimo sutelkimas yra vyresniosios kartos nuopelnas. Be vyresniosios kartos imponuojančiu pastangu estų jaunimo veikla Švedijoj būtų daug menkesnė, o pats jaunimas daug sunkiau atsispirtų švediškajai asimiliacijai.

Vyresniųjų laikysena

Nežiūrint esamų sąlygu, kyla sunkios problemos. Asimiliacija tėra viena jų. Šalia jos atsiranda vyresniosios kartos nepakanta jauniesiems. Vyresnieji nori matyti jaunimą savo organizacijose, tačiau nepakenčia jo savitumo — nori, kad jis viska darytų taip, kaip senimas darė. Nepakanta liečia ir mišrias vedybas. Neestas partneris laikomas svetimuoliu ir nepriimamas į estų eiles. O iš 10 sutuoktuvių 9 būna tautiškai mišrios. Iš to galima matyti, kokie nuostoliai susidaro tautinei estų mažumai Švedijoj. Tiesa, yra aktyvaus, sąmoningo estų jaunimo branduolys, bet dauguma tautiniuose klausimuose yra pasyvi, gimtąją kalbą vartoja tik retomis progomis arba visai ja nekalba.

"Miško universitetas"

Geresnė būklė yra Š. Amerikoj. JAV-se gyvena 18.000 estų, Kanadoj — 15.000, kurių 10.000 yra įsikūrę Toronte. Ypač pažymėtina iniciatyva — Kanados estų jaunimo suorganizuotas vadinamasis "miško universitetas" (Metsaulikool) vienoje stovyklavietėje į šiaurę nuo Toronto. Ten kalbama tiktai estiškai, rengiamos žymių žmonių, daugiausia profesorių, paskaitos, gvildenami išeivijos klausimai, svarstoma visai atvirai padėtis tėvynėje. Ši institucija susilaukia griežtos konservatyvių vyresniųjų kritikos, bet negauna beveik jokios jų paramos.

Ryšiai su tėvyne

Vyresniosios kartos estai ypač kritiškai nusistatę ryšių su okupuota tėvyne klausimu. Atrodo, jie tiesiog tų ryšių bijo. Tuo tarpu Estijoj tautiečiai tų ryšių nori. Norint gi, kad estų išeivijos jaunimas gautų impulsų iš tėvynės ir kad jaustųsi estiškas, tie ryšiai yra būtina sąlyga. Šioje srityje reikia rasti tokį kelią, kuris įgalintų palaikyti kultūrinius ryšius su tėvyne, pa-

(Nukelta į 7-tą psl.)

Išrinkta nauja PLB vadovybė

Rugpjūčio 31 — rugsėjo 2 dienomis Vašingtone, Statler Hilton viešbutyje, įvyko ketvirtasis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas. Dalyvavo 90 atstovų iš 112, o svečių per visas dienas buvo apie 300. Priėmime Lietuvos pasiuntinybėje dalyvavo 150 asmenų. Seimo pirmininku išrinktas dr. A. Damušis. Programa buvo numatyta gana plati, tad seimo atstovams teko gana įtemptai dirbti. Šalia organizacinių dalykų svarstymo, buvo visa eilė simpoziumų, paskaitų, diskusijų. Akademinė dalis ėjo labai sklandžiai. Pati karščiausia dalis buvo valdybos rinkimai. Į juos kaip kandidatai atėjo dvi grupės — čikagiškė ir niujorkiškė, pasitelkusi kandidatų iš kitų miestų. Kilo gana gyvos varžybos, kuriu nuotaika ryškėjo ypač procedūrinių klausimų svarstyme. Pagaliau abieju grupių sąrašai buvo papildyti kandidatais, pasiūlytais pačiu seimo dalyvių, ir prieita prie balsavimo. Balsuota ne pagal pateiktus sąrašus, bet pagal asmenis. Duota kiekvienam kandidatui po vieną minutę tarti save supažindinamąjį žodį.

Suskaičius balsus, kandidatai išsirikiavo tokia eile: J. Kavaliūnas 58, Br. Nainys 55, R. Kasparas 49, J. Šlajus 45, kun. J. Borevičius, SJ, 43, K. Dočkus 43, St. Džiugas 42, prel. J. Balkūnas 41, dr. K. Bobelis 34, dr. J. K. Valiūnas 31, dr. J. Genys 25, kun. A. Trakis 22, dr. P. Vileišis 18, J. Jasaitytė 18, dr. H. Brazaitis 17, dr. A. Nasvytis 16, J. Jasaitis 15, J. R. Simanavičius 13, dr. J. Balys 8, J. Kapočius 7, A. Kučys 4.

Pagal seimo nutarimą PLB valdybon įeina 7 rinkti atstovai, kurie savo ruožtu gali kooptuoti asmenis atskiriem uždaviniam. Tokių narių PLB valdyboje gali būti nedaugiau kaip trečdalis. Žvelgiant į sąrašą, matyti, kad pirmoji septyniukė yra iš Čikagos. Taigi, rinkimus laimėjo čikagiškė grupė. Dar nepasibaigus seimui, neoficialiai buvo žinoma, kad prel. J. Balkūnas kooptuotas PLB valdybon vicepirmininku ypatingiem reikalam. Be to, čia pat privačiai kaikurių seimo stebėtojų buvo komentuojama, kad laimėjo toliau stovintieji nuo tiesioginės politinės veiklos. Tikrasis naujosios PLB valdybos veidas paaiškės vėliau, kai bus kooptuoti ir kiti asmenys, reikalingi šakotai veiklai.

Platesnis seimo aprašymas — vėliau. **Bvs.**

Pasaulio įvykiai

RAUDONOSIOS KINIJOS KOMPARTIJOS X KONGRESAS ĮVYKO PEKINGE rugpjūčio 24-28 d.d., bet oficialiai buvo paskelbtas pasauliui tik po savo užbaigos. Šiame kongrese dalyvavo 1.249 kompartijos atstovai, kai tuo tarpu IX kongrese 1969 m. jų buvo 1.512. Tarpkongresiniame laikotarpyje komunistų partijos narių skaičius yra padidėjęs nuo 20 milijonų iki 28. Pagrindinę kalbą kongreso dalyviams pasakė premjeras Ču En-lai, didžiąją jos dalį skirdamas kompartijos vado Mao įpėdinio Lin Piao nesėkmingam sąmokslui ir jo žuvimui 1971 m. rugsėjo 13 d. Šiam sąmokslui vadovavo Lin Piao ir kompartijos vado Mao buvęs sekr. Čen Po-ta. Sąmokslininkams nepavyko nužudyti Mao bei kitų kompartijos vadų. Lin Piao bandė pabėgti Sovietų Sąjungon lėktuvu, kuris buvo numuštas virš Mongolijos. Premjeras Ču En-lai aštriai puolė Sovietų Sąjungą ir jos fašistinę diktatūrą, pavergusią daug tautų, tačiau pasiūlė taikų sambūvį. Pasak Ču, sovietų-kiniečių nesutarimai dėl komunizmo principų neturėtų trukdyti santykių sunormalinimo, sienų klausimo išsprendimo derybomis. Kinija nepradėsianti karo, bet į smūgį atsakysianti smūgiu. Kremliaus vadams jis pasiūlė jų gerus norus įrodyti kariuomenės atitraukimu iš Čekoslovakijos, Mongolijos respublikos ir keturių šiaurinių salų sugrąžinimu Japonijai. Gerokai švelnesnės kritikos susilaukė ir JAV dėl įtakos pasaulyje varžybų su Sovietų Sąjunga. Kongrese buvo sudarytas naujas 319 asmenų kompartijos centrinis komitetas, 25 asmenų politbiuras ir 9 asmenų politbiuro centrinis komitetas. Pastarajame pirmoji vieta tenka kompartijos vadui Mao, antroji — premjerui Ču En-lai, o trečioji — naujai žvaigždei Wang Hung-wenui, 32 metų amžiaus buvusiam tekstilės darbininkui, atstovaujančiam jaunajai partiečių kartai. Politbiuran buvo perrinkta ir kompartijos vado Mao žmona Čiang Čing, tik šį kartą ji nebuvo įjungta į politbiuro centrinį komitetą, kuriame jai priklausydavo III vieta. Spėjama, jog Mao įpėdiniu greičiausiai bus ruošiamas jaunasis Wang Hung-wen, turintis daug pasekėjų buvusiųjų "kultūrinės revoliucijos" raudonųjų sargų ir jaunimo eilėse.

TEISMAS MASKVOJE

Maskvoje teisiami du civilinių teisių gynėjai — Piotras Jakiras ir Viktoras Krasinas. Pirmasis yra Stalino įsakymu sušaudyto žymaus generolo sūnus, savo jaunystės 14 metų praleidęs koncentracinėse stovyklose dėl nepagrįstų kaltinimų, kurie iš tikrųjų buvo kerštas jo tėvui. Užsienio korespondentai į šį teismą nebuvo įsileisti. Visas informacijas teikia TASSo žinių agentūra. Jos teigimu, abu kaltinamieji prisipažino vykdę Frankfurte prie Maino veikiančios rusų emigrantų organizacijos Liaudies Darbo Sąjunga įsakymus, Sovietų Sąjungon atvežtus turistų, ir už tai gavę atlyginimą. Į šią bylą netiesiogiai bandoma įvelti ir prof. dr. A. Sacharovą su Nobelio premijos laureatu A. Solženicinu. Pasak TASSo, P. Jakiras, kaltinamas prisidėjimu prie pogrindinės "Dabartinių Įvykių Kronikos" leidimo, prisipažino, kad A. Solženicinas jam reguliariai atsiųsdavo šį laikraštėlį ir atsiklausdavo jo nuomonės, o su dr. A. Sacharovu kaltinamasis susitikdavo iš Maskvos ištremiamų užsieniečių žurnalistų išleistuvėse. Atrodo, KGB tardytojai yra palaužę abu kaltinamuosius arba TASSas falsifikuoja jų pareiškimus ir tikisi propagandinės naudos iš bylos. Čia tenka pabrėžti, kad rašytojas A. Amalrikas, atlikęs bausmę koncentracinėje stovykloje, vėl buvo nuteistas kalėti trejus metus, nors stovykloje jis tikrai negalėjo padaryti jokio naujo nusikaltimo. Atrodo, Kremliaus vadai stiprina akcija prieš savo kritikus. Paskutinėmis žiniomis, istorikas P. Yakiras ir ekonomistas V. Krasinas gavo dvigubą bausmę — po trejus metus kalėjimo ir trejus metus tremties už Sovietų Sąjungos "šmeižimą", antisovietinės literatūros spausdinimą, jos platinimą bei informaciju teikimą užsienio korespondentams.

ATVIRI ŽODŽIAI

Rašytojo A. Solženicino atvirą pasikalbėjima su dviem vakariečiais žurnalistais paskelbė vienas Paryžiaus laikraštis. Jis žurnalistams parodė tris grasinančius laiškus, kurių autoriai yra ne kokie nors chuliganai, bet KGB agentai, prisidengę chuliganų skraiste. Jeigu A. Solženicinas staiga mirtų ar būtų nužudytas, pasaulis gali būti tikras, kad jo gyvybės siūlas buvo nutrauktas KGB pastangomis. A. Solženicinas taipgi pareiškė, kad mirtis jo negalės nutildyti, nes užsienin yra išvežti ir lig šiol dar nepaskelbti jo pagrindiniai veikalai, kuriuos tada išleis laisvojo pasaulio leidyklos. Šiame pokalbyje su žurnalistais A. Solženicinas gynė vis aštresnės kritikos susilaukiantį prof. A. Sacharovą, koncentracinėse stovyklose uždarytus rašytojus A. Amalriką ir V. Bukovskį, psichiatrinėje ligoninėje kankinamą gen. P. Grigorenką ir neseniai iš Rašytojų Sąjungos pašalintą Vladimirą Maksimovą. A. Solženicino nuomone, Stalino laikų režimas negali grįžti Sovietų Sąjungon, nes Kremliaus vadai yra priversti skaitytis su Vakarų pasaulio viešąja nuomone, ypač tais atvejais, kai vieningai prabyla šimtai žymiųjų asmenų ir kai į jų protestą įsijungia visas kontinentas.

VIENA VALSTYBĖ?

Egipto prez. A. Sadatas ir Libijos diktatorius plk. M. Gaddafi jau pernai vasarą buvo sutarę ligi š.m. rugsėjo 1 d. sujungti abu kraštus į vieną valstybę. Tačiau šia kryptimi nedaug tebuvo padaryta pažangos, nes prez. A. Sadatas nėra linkęs skubėti. Neįgyvendintą projektą išgelbėjo skubi plk. M. Gaddafi kelionė Kairan. Dabar abu kraštai paskelbė sienos panaikinimą prekybai. Sekantis žingsnis — sudarymas mišraus ansamblio, kuris turės paruošti naujajai valstybei konstituciją ir išrinkti tos valstybės vadą. Tačiau ir šio žingsnio įgyvendinimui data liko nenustatyta. Toliau turi sekti bendros valiutos įvedimas, bendra planuotojų taryba, sudaryta iš abiejų kraštų ministerių.

SENATO RINKIMAI

P. Vietnamo prez. N. V. Thieu politinę poziciją sutvirtino senato rinkimai. Į 60 vietų senatą buvo renkama pusė jo atstovų. Rinkimuose po 15 kandidatų buvo paskelbusios keturios grupės — prez. N. G. Thieu demokratijos partija, jo užsienio reikalų ministerio T. V. L. Crem "Baltasis dramblys" ir du opoziciniai junginiai. Negalutiniais duomenimis, demokratijos partijos sąrašas gavo 5.172.503 balsus, "Baltasis dramblys" — 4.539.638, opozicija — labai nežymų balsų skaičių. Taigi, į naująjį senatą ateina 30 prez. N. V. Thieu šalininkų, kurie jam užtikrins visišką senato kontrolę. Triuškinantis opozicijos pralaimėjimas liudija, kad P. Vietnamo gyventojai nėra linkę tapti komunistais ir kad dabartinėje situacijoje jie remia prez. N. V. Thieu.

CHOLEROS EPIDEMIJA

Neapolyje ir jo apylinkėse prasidėjo choleros epidemija, nors sveikatos ministerija Romoje ir skelbia, kad jokios epidemijos nėra. Tūkstančiai neapoliečių išvyko iš savo miesto, kai jame cholera mirė 9 ligoniai. Neapolio modernioje ligoninėje jau yra apie 70 cholera sergančių pacientų, o šia liga įtariamų — 160. Bari mieste, Adrijos jūros pakrantėje, cholera mirė 3 ligoniai. Italijos vyriausybė Neapolin pasiuntė 500.000 skiepų prieš choleră. Atrodo, dėl epidemijos yra kaltas Neapolio savivaldybės apsileidimas — krūvos nesurenkamų šiukšliu bei atmatų neturtinguose miesto kvartaluose ir juose siaučiančios žiurkės, nors dainose šis miestas yra vadinamas gražiausiu pasaulyje.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $7, pusmetinė — $4. Rėmėjo prenumerata $10
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc. Subscription rates: $7 per year, $4 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

941 Dundas Street West, Toronto 3, Ont., Canada
M6J 1W4 Tel. 368-6813

RELIGINIAME GYVENIME

★ **Senasis Koelno arkivyskupas** kardinolas Joseph Frings kreipėsi raštu į Sov. Sąjungos kompartijos gen. sekr. L. Brežnevą, prašydamas grąžinti laisvę Lietuvai. Ypač prašė duoti laisvę arešte laikomiem vyskupam (J. Steponavičiui ir V. Sladkevičiui), leisti kunigams mokyti vaikus religijos, atšaukti nepakeliamus šventovių mokesčius. Be to, kardinolas prašė visiems krikščionims laisvės, kurią laiduoja Sov. Sąjungos konstitucija. Taip pat bendru raštu kreipėsi į L. Brežnevą Vokietijos vyskupų konferencijos pirm. kardinolas J. Doepfner ir EKD tarybos pirm. vysk. H. Dietzfelbinger. Jie prašė religijos laisvės Lietuvoje, remdamiesi sovietine konstitucija. Be to, pasak jų, ta laisvė esanti būtina ir vokiečių bei sovietinių kraštų santykių pagerėjimo siekiant. Šią informaciją paskelbė "Herder Korrespondenz" 1973 m. 7 nr.

★ **Vatikanas su komunistiniais kraštais** bando palaikyti glaudesnius santykius. Vatikano viešųjų reikalų tarybos sekretorius arkiv. Agostino Casaroli jau kelinti metai keliauja su diplomatiniais uždaviniais po komunistinius kraštus, o jų vadovai lankosi Vatikane. Katalikų Bendrijos gerovė komunistiniuose kraštuose esąs vienas svarbiausių popiežiaus Pauliaus VI rūpesčių. Jis stengiasi palaikyti kuo artimesnius ryšius su tų kraštų vyskupais bei kunigais. Tai reikalauja daug pastangų ir kantrybės. Taipgi susilaukiama daug kritikos. Popiežiaus laikyseną ypač kritikuoja kard. Jozsef Mindszenty ir kard. Josyf Slipyj. Iki šiol Vatikanui pavyko oficialius diplomatinius santykius užmegzti tiktai su Jugoslavija. Ten dabar laisvai parenkami vyskupai, veikia kunigų seminarijos ir leidžiama, nors ir labai iščenzūruota, religinė spauda. Vengrijoje Vatikanui pavyko paskirti visą eilę naujų vyskupų to krašto vyskupijose, kardinolui Mindszenty iš krašto išvykus. Susitarimas su Lenkijos valdžia įgalino Vatikaną paskirti naujus vyskupus vakarinėje Lenkijos dalyje (priklausiusioje Vokietijai). Šiais metais Rumunijos prezidentas lankėsi Vatikane ir kalbėjosi su popiežiumi apie Kataliku Bendrijos būklę Rumunijoje. Čekoslovakijoje pradėti pasitarimai su Dubčeko valdžia nutrūko sovietų tankams įriedėjus į Čekoslovakiją 1968 m. Religinis gyvenimas ten dabar labai suvaržytas (panašiai kaip Lietuvoje). Nepaprastai žiaurūs tikinčiųjų persekiojimai vyksta Albanijoje. Nežiūrint laikas nuo laiko pasitaikančių nepasisekimų, atrodo, Vatikano ryšiai su komunistiniais kraštais stiprės, nes Vatikanas mano, kad pokalbiuose su jais nieko negali prarasti, nors iliuzijų taipgi neturi: nori bent pasiekti minimumą, reikalingą Katalikų Bendrijos gyvybei tuose kraštuose palaikyti. Vienas dabartinių Vatikano laimėjimų — Sov. Sąjungos kvietimu Vatikano atstovas dalyvavo Helsinkio Europos saugumo konferencijoje, kurioje jis turėjo progos sovietus perspėti, jog religinės laisvės stoka R. Europoje gali iššaukti didelius neramumus.

★ **Britanijos ir Airijos katalikų kunigų** draugija, turinti 1,973 narius, paskelbė perspėjimą, kad kažkieno įvykdytas labai niekšiškas darbas Anglijoje — išleista knyga "Choices in Sex", kurioje peršamas priešvedybinis lytinis santykiavimas, dirbtinė gimimų kontrolė, abortai, o knygos pradžioje yra įdėta Westminsterio arkivyskupijos "Nihil obstat" ir "Imprimatur", kurie liudija, kad knyga atitinkanti Katalikų Bendrijos mokymą. Pasirodo, kad Westminsterio arkivyskupijos cenzorius mons. T. M. Barton, kurio sufalsifikuotas parašas randamas toje knygoje, pastarosios niekada nėra matęs ir jokiu būdu nėra aprobavęs. Yra pavojus, kad ir daugiau panašių knygų pradės plisti su Katalikų Bendrijos falsifikuotu "pritarimu".

★ **Frederico Alessandrini,** Vatikano spaudos viršininkas, rašydamas Vatikano savaitraštyje "L'Osservatore delle Domenica", nusiskundė pasaulietinės spaudos žmonių vienašališka laikysena, nukreipta prieš P. Vietnamo prezidentą Nguyen Van Thieu, kai tuo tarpu komunistinė valdžia esanti jų nuolat giriama kaip liberali ir nešanti laisvę žmonėms.

★ **Norvegijos gydytojai** pasirašė deklaraciją prieš norimą parlamente pravesti įstatymą, leidžiantį abortus. Savo deklaracijoje jie sako, kad žmogiškojo kilnumo apsauga visada buvusi pagrindine etine medicinos profesijos taisykle.

★ **Amerikos obstetrikų ir ginekologų kolegijos** suvažiavime Miami Beach įsteigtas "Sąjūdis už gyvybę", kurio pirmininku išrinktas dr. Matthew Bulfin iš Fort Lauderdale. Jis pareiškė spaudai, kad Sąjūdis tikisi apjungti apie 3,000 tų sričių specialistų, kad būtų girdimas jų balsas, priešingas negimusių kūdikių žudymui.

★ **Ugandos prez. Idi Amin,** mahometonas, perspėjo moteris, kad už įvykdytą abortą bus baudžiamos kriminaliniame teisme, nes abortas yra žmogžudystė. Jis perspėjo visus gydytojus ir gailestingąsias seseris, kad neprisidėtų prie abortų vykdymo, nes taipgi bus laikomi žmogžudžiais. Jo patarimas krašto gyventojams, kurie nenori daugiau kūdikių: "Jei nenori šeimos, susilaikyk."

★ **Sambūris už Gyvybę** paskelbė, kad JAV tarptautinės pažangos agentūra platinanti dirbtinės gimimų kontrolės literatūrą P. Amerikoje, kuri pajuokia krikščioniškąjį tikėjimą. Duodamas pavyzdys — jauna moteris klūpo prieš Marijos paveikslą ir meldžiasi: "Nekaltoji Mergele, kuri pradėjai be nuodėmės, išmokyk mane nusidėti be pradėjimo".

★ **53% JAV gyventojų,** pagal Gallup duomenis, pasisakė, kad turėtų būti išleistas įstatymas, leidžiąs nepagydomus ligonius žudyti, jei to jie ar jų giminės pageidauja. Charakteringa, kad žemiau 30 m. amžiaus grupėje net 67% pasisakė už nepagydomų ligonių žudymą.

★ **Katalikiškųjų Ligoninių Sąjunga** V. Vokietijoje, turinti savo žinioje 800 ligoninių su 150,000 lovų, atsisakė leisti vykdyti abortus savo patalpose.

Kun. J. Stš.

MOHAWK
FURNITURE LTD.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
SIUVAMOS MAŠINOS • RAŠOMOS MAŠINĖLĖS
Nemokamas į namus pristatymas.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

DISKUSINĖS MINTYS

Santykiai su tėvyne Lietuva

DR. JONAS GRINIUS

Kol Sovietų Sąjunga ir jos patikėtiniai okupuotoje Lietuvoje visus en bloc II-jo pasaulinio karo lietuvių pabėgėlius laikė didesniais ar mažesniais nusikaltėliais, tol šių santykiai su jų tėvyne Lietuva buvo maždaug vienodi ir skausmingai aiškūs. Tačiau jie susipainiojo, kai Sovietų Sąjungos patikėtiniai Lietuvoje tarp lietuvių pabėgėlių Vakaruose pradėjo atrasti nekaltų ir padorių asmenų. Nors šie ir nebuvo tokie "geri", kaip senųjų išeivių vadinami "pažangieji", tačiau ir pabėgėlių kaikurie asmenys ir grupės pradėti kviesti į Lietuvą pasisvečiuoti net sovietiniais valdiškais pinigais, o tokie laikraščiai, kaip "Kultūros Barai", "Pergalė", "Gimtasis Kraštas" įsivedė beveik nuolatinius apžvalginius skyrelius: "Iš užsienio lietuvių kultūros gyvenimo" ar panašiai.

Nors šitose laikraščių apžvalgėlėse dažnai buvo nutylimi didieji lietuvių išeivių sutelktiniai darbai, kaip jaunimo kongresai, PLB seimai, dainų ir tautinių šokių festivaliai, tačiau visa eilė smulkesnių kultūrinių darbų, ypač atliktų pavienių asmenų, buvo ten paminimi palankiai. Kai tos kronikėlės anuose laikraščiuose buvo pradėtos spausdinti sistematiškai, galima buvo suprasti, kad Sovietų Sąjunga pakeitė savo taktiką II-jo pasaulinio karo lietuvių pabėgėlių atžvilgiu, norėdama išeivius bei pabėgėlius suskaldyti ir jų veiklą susilpninti. Šito paties tikslo komunistai siekė ir siekia, leisdami iš Lietuvos į Vakarus apsilankyti kaikuriems giminėms, kaikuriems menininkams ir mokslininkams, jau nekalbant apie nuo seniau siuntinėjamą sovietinę literatūrą.

Du kraštutinumai tarp lietuvių Vakaruose

Tie Sovietijos leisti siauri kontaktai tarp lietuvių visdėlto buvo ir yra šioks toks geležinės uždangos pravėrimas. Nors šituo vienašališku geležinės uždangos plyšiu sovietai ir tyčiojasi, tačiau tą plyšelį vistiek reikia laikyti teigiama apraiška ir kiek įmanoma juo pasinaudoti išeivijos bei tėvynės labui. Tačiau toli gražu nevisi lietuviai Vakaruose šitaip suprato aną pravėrimą. Vieni, matydami jame sovietinę klastą, tuo pasipiktino ir taip neigiamai užsikirto, kad draugiškus santykius su tautiečiais iš Lietuvos pradėjo laikyti beveik santykiais su priešu arba lyg tėvynės išdavimu.

Kiti nebesuvaldė savo tėvynės ilgesio ir puolė į vienašališkai pravertą geležinę uždangą beveik užmerktomis akimis, kad tik susitiktų su lietuviais iš ten, kad tik savo akimis pamatytų, kaip dabar atrodo galiūnų varginama tėvynė. Kai iš ten į Vakarus tegalėjo ir tegali atvykti tik vienas antras lietuvis, susilaukęs "viešpačių" malonės, tai iš Vakarų į Lietuvą ėmė plūsti būriais ir pavieniui buvę pabėgėliai, nebepaisydami to, kad daugeliui tenka vykti į tėvynę per Leningradą ir Maskvą, kad Vilniuje teįmanoma pabūti tik 5 dienas be teisės išvykti į periferiją. Tie "maldininkai" į Vilnių nebepaiso nė didelių išlaidų, nes jie ten tegali nuvykti turistais, iš kurių sovietai plėšia už viešbutį penkis kartus brangiau, negu iš vietinių gyventojų. Į šitas keliones leidžiasi jau pagyvenę žmonės, vyksta ir šių vaikai, kurie niekada nėra matę Lietuvos. Šitokių ekskursijų ypač gausu yra buvę 1973 metų vasarą, kiek galima spręsti iš ekskursijų skelbimo "Draugo" dienrašty. Todėl malonu, kad prieš nekritišką patriotizmą tame pat laikrašty pasisakė Pr. Razminas straipsniu "Lūšnelės ilgesys". Jis ir paskatino mane pamėginti santykius su tėvyne ir tautiečiais pavaizduoti neuniformuotai.

Draugiškumas svečiams

Atrodo, kad pirmoji sąlyga pabėgėlių ir išeivių santykiuose su lietuviais, atvykusiais į Vakarus iš pavergtos tėvynės, turėtų būti draugiškumas. Jis turėtų reikštis visiems tautiečiams kaip svečiams — ir eiliniams lietuviams, ir menininkams bei kultūrininkams, ir kultūrinių įstaigų vadovams, ir net eiliniams komunistams, kai šie nevaidina partinių viršininkų. Esant keliems pokalbio dalyviams, nesileisti į sovietinio režimo kritiką, nes jo svečias būtų verčiamas ginti santvarką, kurios jis pats gal nemėgsta, ir būtų statomas į pavojų, nes, grįžęs į tėvynę, turės duoti apyskaitą iš savo viešnagės išpūdžių. Galima nujausti, kad už priekaištus režimui draugiškumas žodžiu ir darbais svečiams iš Lietuvos atrodo kaip paveikesnė kritika santvarkos, kuri įpilietino mūsų tėvynėje savo draugų išdavystes. Ligi kol turėtų eiti palankumas svečiams iš Lietuvos, tai turėtų nuspręsti kiekvienas individualiai, tik svarbu, kad nebūtų pataikavimo ar išdavikiško saldžialiežuvavimo. Jeigu kas pradėtų pulti demokratines laisves arba lietuvių tautos teisę į nepriklausomą respubliką, tokiam svečiui reikėtų trumpai, taktiškai atsakyti, nesileidžiant į ginčus, jei pokalbis vyksta ne prie keturių akių.

Daugiau negu santūrumas turistams

Jei svečių priėmėjui tinka draugiškumas, tai svečiui dera kuklumas, santūrumas. Tačiau daugiau negu santūrūs savo jausmuose turėtų būti tie vyresniojo amžiaus pabėgėliai ir išeiviai, kurie nebepajėgia užsikirsti savo tėvynės ilgesio norėdami būtinai nuvažiuoti į Vilnių turistais, nors ir "via Moskva". Galima suprasti, kad nebepajėgia savo jausmų suvaldyti tie asmenys, kurie nori paskutinį kartą pamatyti motiną, tėvą, seserį. Gal jie savo susirgusių artimųjų ir nepamatys (nebus išleisti iš Vilniaus į periferiją), bet jų turistines keliones galima suprasti ir pateisinti augštesniais žmoniškumo jausmais.

Bet kuo pateisinti tuos, kurie, kadaise protestuodami prieš okupaciją, paliko Lietuvą, o dabar, užmiršę savo pabėgimo motyvus, veržiasi į Vilnių žinodami, kad Maskvai terūpi du motyvai: išlupti iš nekritiškų turistų kuo daugiausia vertingos valiutos bei parodyti pasauliui, kad buvę pabėgėliai atsisako savo protestų, pripažindami Lietuvos okupacinį režimą normaliu reiškiniu? Ar šitaip nori pasitarnauti Maskvai lietuviai turistai iš smalsumo, nesišlykštėdami net šnipinėjimais, kurie Vilniuje dabar neišvengiami?

Jaunimo kelionės

Kitaip reikia vertinti Vakarų lietuviško jaunimo individualias keliones į Vilnių, jeigu pradžioje jos tebūtų pažadintos turistinio smalsumo. Nors Maskva iš bepiniginio jaunimo taip pat nori pasipelnyti, bet ji negali iš jo pasityčioti politiškai — tie Vakarų pasauly gimę studentai, abiturientai ir net vyresniųjų klasių gimnazistai jokių savo protestų kelionėmis neatšaukia, nes jie laisvos Lietuvos niekada nėra matę. Šitokiam jaunimui, ypač studentams, net neturtingi tėvai turėtų susispausti, kad jų sūnus ar duktė galėtų pamatyti nors Vilnių, jeigu daugiau Lietuvos išvysti jiems būtų draudžiama. Kad ir šitokie riboti apsilankymai tėvų žemėn jaunimo patriotizmą sustiprina, tėvų pasakojimai apie Lietuvą jiems tampa realybe, tėvų tėvynė virsta iš dalies jų tėvyne.

Ligi šiol neteko sutikti nė vieno studento ar studentės, kurie, paviešėję Vilniuje, nebūtų susirišę su Lietuva simpatijos jausmais: jie visi gyrė Vilniaus įdomumą, Lietuvos gamtos grožį ir jos gyventojų gerumą bei nuoširdumą. Iš to jiems kyla noras būti lietuviais ir pagal išgales padėti Lietuvai. Šito efekto neturi ir negali turėti vaikų stovyklavimas Lietuvoje. Dėl materialinių trūkumų ir dėl papročių skirtumų vaikai iš stovyklos Lietuvoj gali parsivežti priešingų jausmų Lietuvai, nors tėvai ir būtų siekę ko kito.

Studijos Vilniaus universitete

Kas pasakyta apie Vakarų lietuviško jaunimo keliones į Vilnių, beveik tas pats tinka ir dėl jų studijų Vilniuje. Jos gal net labiau rekomenduotinos už anas trumpas keliones, nors tos studijos augštosiose mokyklose teprieinamos labai ribotam skaičiui. Mat, Maskva lietuvių studentų iš Vakarų nelabai mėgsta: į prašymus, paduotus per Vilniaus universitetą, neatsako metais, nes vis, mat, reikia ištirti kandidato "pažangumą" ir "švarumą", o antra vertus, gaila išlaidų stipendijoms, kurios ligi šiol užsienio studentams būdavo duodamos geros.

Kad ir retam teprieinamos studijos Vilniaus universitete, į jas reiktų "veržtis" be baimės, kad ten nuvykęs studentas užsikrės marksizmu-leninizmu. Kas bent kiek vertina Vakarų pasaulio laisves, tam pavojaus užsikrėsti marksizmu yra grynas baubas. Jis Vakarų universitetuose didesnis, negu Vilniuje. O jei ten lietuvis studentas iš Vakarų gerai susipažins su marksizmu teorijoj ir praktikoj, tai jam išeis tik į naudą, nes tokie dalykai reikalingi kiekvienam lietuviui šviesuoliui, kuris nenori būti aklas viešuose gyvenimo reikaluose. Bet svarbiau, kad vakarietis studentas Vilniuje susidarys pastovių pažinčių ir draugystės su Lietuvos žmonėmis, ko negali pasiekti tie studentai, kurie nuvyksta į Vilnių turistais, ypač vasaros mėnesiais, kai Vilniuje studijuojančio jaunimo nebegalima sutikti, nes studentai būna išvažinėję vasaros darbams į provinciją.

Pagunda dailininkams

Pagaliau kaip turėtų pasielgti dailininkai, kurių nevienas iš Vekerų veržiasi į Vilnių, jieškodamas savo talentui platesnio pripažinimo. Deja, tokiam Lietuvos kolegos negalės suteikti daugiau pripažinimo, negu jis turi talento. O jei dailininkai nori padėti Lietuvos dailei, jie tai gali atlikti, nusiųsdami kaip dovaną savo kūrinių į Vilnių. Dabar, kai Klaipėdoje yra atidaryta dailės galerija, kokios tas miestas nėra turėjęs, lietuviams dailininkams Vakaruose susidaro gera proga nusiųsti tam "naujagimiui" porą-trejetą paveikslų dovanų. Tuo jie padėtų tėvynei Lietuvai be savęs pažeminimo, ir niekas negalėtų prikišti, kad jie bendradarbiauja su okupantu.

Taigi, iš čia panagrinėtų atvejų matyti, kad lietuvių pabėgėlių ir išeivių santykiai su tėvyne Lietuva negali būti uniformuoti ir vertinami vienodai: juos reikia spręsti individualizuotai, pirmoje eilėje žiūrint Lietuvos ir išeivijos reikalų, nedidinant džiaugsmo Maskvai.

RED. PRIERAŠAS. Autorius šiuo straipsniu iš naujo pajudina opų klausimą. Ne su visomis jo mintimis galima sutikti. 1. Autoriaus patarimas santykiuose su visais tautiečiais, atvykusiais iš okupuotos Lietuvos, būti draugiškais nėra priimtinas. Jų tarpe yra aiškių sovietinių agentų, kurie parodytą draugiškumą piktnaudoja. Tai rodo ir patirtis — grįžę į okupuotą Lietuvą tenykštėje spaudoje iš to išeivių draugiškumo tik pasišaipė. Jie yra okupacinio režimo patikėtiniai ir kaip tokie turėtų būti traktuojami. 2. Autoriaus pažiūra į jaunimo studijas Vilniaus universitete nėra pakankamai kritiška. Jei Maskva tokias studijas leidžia ir net stipendijas duoda, tai tikriausiai neveltui. Jau vien iš "pažangumo" reikalavimo matyti, kad Maskva jieško tokio jaunimo, kurį galėtų lengviau palenkti savo pusėn, laimėti jo simpatijas. Gavęs sovietinę stipendiją jaunuolis jausis įpareigotas ateityje talkinti sovietiniams tikslams. Humanitarinių mokslų programa persunkta marksizmu-leninizmu, net ir lituanistika (istorija, literatūra, geografija...). Kad Vakarų universitetuose didesnis pavojus užsikrėsti komunistiniu marksizmu, vargu ar pagrįstas tvirtinimas. Š. Amerikos universitetuose vyrauja visokio plauko liberalizmas iki kraštutinės kairės, bet marksistiniais komunistais nepadaro. Net komunistų tėvų vaikai netapo komunistais universitetuose. Studijos Vilniaus universitete galėtų būti naudingos nebent tiems, kurie yra baigę akademines studijas Vakaruose ir nori pagilinti jas. Jų turimas kritiškumas įgalins atskirti sovietinę propagandą nuo tiesos ir įžvelgti tikrovę.

Šviesiaplaukis padangių riteris

J. Vaičeliūnas

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Atvyksta generolas

Po kokių 20 minučių pasigirdo sunkvežimių motorų urzgimas. Atvyko apie 200 raudonarmiečių. Jie buvo ginkluoti ne tik šautuvais, automatais, bet ir patrankomis. Jie iššoko iš sunkvežimių ir sustojo prie stovyklos vartų. Civiliai sukiojosi tarp kareivių. Iš jų girdėjosi žodžiai: "Kodėl jūs laikote tuos vyrus čia? Leiskite namo. Jie visi turi savo šeimas. Gėda." Civiliai ukrainiečiai belaisviams rodė žmoniškumą, bet žmoniškumo nepripažįsta komunistai.

Po kokios valandos atvyko generolas. Darbai buvo sustabdyti 5 dienom. Pasigirdo kalbų, kad atvyks komisaras iš Maskvos. Šeštą dieną Erichas buvo pašauktas pas komendantą. Kai Erichas įėjo į jo kambarį, komendantas tarė:

— Nebekelsi čia maištų, Hartmanai. Kvota nustatė, kad Jūs čia turite didelę įtaką kitiem belaisviam. Jūs esate ne tik fašistas, neoficialus vadas, bet ir revoliucionierius. Jūs, Wolf ir Prager būsite perkelti į Novočerkasko stovyklą.

— Kaip apie sąlygų pagerinimą šioje stovykloje ir tribunolą?

— Kaikas bus pakeista, bet jūs to nebematysite. Novočerkaske jūs pateksite į karcerį už maišto kėlimą. Jūsų draugams bus pasakyta, kad būsi sušaudytas, kad būtų įvaryta daugiau baimės čia liekantiems.

Karinis teismas

Novočerkaske Erichas stojo prieš karinį teismą, kuriam pirmininkavo generolas, atvykęs iš Maskvos. Jam buvo pateikti tie patys kaltinimai ir agitavimas, kad civiliai sukiltų prieš sovietų valdžią. Erichas jiems atsakė:

— Jūsų vyriausybė man pateikia kriminalinius nusikaltimus be jokių įrodymų. Jūs nesilaikote Ženevos nuostatų. Sudarote sąlygas, kad žmogus taptų laukiniu. Jūsų vyriausybė pasaulyje skelbia taiką, o jūs nebaigėte karo su 60.000 vokiečių belaisvių. Kada nors ir jūs būsite taip traktuojami. Jūs esate karo padėtyje su visu pasauliu dėl savo kvailumo. Gal ir tiesa apie civilių maištą Šachty rajone, bet aš civilių neagitavau sukilti prieš sovietų valdžią. Kurią nors dieną jūs pamatysite, kas yra tų civilių širdyse. Jūs bijote savų žmonių. Ir jūs tai vadinate teisingumu.

Teismas pasijuto nejaukiai dėl Ericho pasakytų žodžių. Niekas iki šiol neišdrįso taip pasakyti sovietiniame teisme. Jie žiūrėjo vieni į kitus ir linkčiojo galvomis. Teismas išklausė Ericho žodžiu, bet jo neišteisino.

Ericho motina buvo pasiuntusi prašymus Stalinui ir Molotovui, kad būtų iš nelaisvės paleistas jos sūnus. Prašymai liko be atsakymų.

1953 m. Erichas iš Novočerkasko buvo perkeltas į Deaterkos stovyklą, netoli Uralo kalnų. Čia buvo per 4.000 vokiečių belaisvių. Erichas buvo apgyvendintas stovyklos viduryje. Tai kalėjimas kalėjime. Čia Erichas sutiko Hitlerio adjutantą O. Gunschę, kuris jam papasakojo, kaip jis sudegino Hitlerio lavoną. Toje stovyklos dalyje buvo ir daugiau žymių vokiečių: majoras grafas S. Schulenburg, kurio giminaitis prieš karą buvo Vokietijos atstovu Maskvoje, Vokietijos pramonės didžiūno A. Kruppo brolis, dr. Seyss-Inquart sūnus ir kiti.

1954 m. liepos mėnesį Erichas buvo grąžintas į Novočerkasko stovyklą.

Malonės prašymai

Jokie malonės prašymai Stalinui ar Molotovui nepadėjo vokiečių belaisviams. Mirus Stalinui, režimas belaisvių stovyklose sušvelnėjo, bet nelaisvė yra nelaisvė. Bolševikai vokiečių belaisviams žmoniškumo nerodė, bet paleisti belaisvius privertė kitos sąlygos.

Nugalėtoji Vokietija, teisingiau sakant, jos vakarinė dalis, vadovaujama gabaus politiko dr. Konrado Adenauerio, padarė milžinišką pažangą, pralenkdama net karo laimėtoją Rusiją. Rusams daug ko trūko. Jiems būtinai reikėjo užmegzti prekybinius santykius su savarankiška Vakarų Vokietija. Tuo tikslu Adenaueris lankėsi Maskvoje. Jis prie prekybinės sutarties pridėjo ir belaisvių klausimą. Rusams nebuvo kitos išeities. Taigi, vokiečiai belaisviai malonės susilaukė iš savo krašto kanclerio.

Padidėjo ir Ericho viltis grįžti į tėvyne. Ericho motina buvo parašiusi laišką Adenaueriui sūnaus reikalu. Tas jai asmeniškai atsakė ir pažadėjo. Kai Adenaueris Maskvoje kalbėjosi belaisvių reikalais, Erichas ir kaikurie kiti belaisviai buvo specialiame sąraše.

Į tėvynę

Vieną dieną Erichui buvo pasakyta, kad jis nueitų į sandėlį pasikeisti drabužių. Po poros dienų jam ir dar apie 50 belaisvių buvo pasakyta pasiruošti kelionėn. Paleidžiamieji buvo išrikiuoti eilėje. Stovyklos komendantas kiekvienam padavė ranką, palinkėjo sėkmingos kelionės. Autobusu jie buvo atvežti į Rostovo geležinkelio stotį ir susodinti į vagoną. Jų traukinys lėkė pro Voronežą, Maskvą, Brianską. Praėjo savaitė iki jie pasiekė Lietuvos Brastą. Pagaliau traukinys sustojo Vakaru Vokietijoje. Erichas pažiūrėjo į stoties užrašą — Herleshausen. Jis buvo laisvas jau savame krašte! Po atliktų formalumų Erichas iššoko iš vagono ir nuskubėjo prie Raudonojo Kryžiaus patalpos. Čia patarnautojai jis padiktavo telegramą: "Miela Usch. Grįžau į Vokietiją. Lauk namie, kol aš atvyksiu. Tavo Erichas".

Po poros valandų Usch skaitė telegramą. Jos akys prisipildė ašarų. Ji laikė geltoną popierėlį, kuris jai atnešė malonią žinią. Usch paskambino Ericho motinai. Ir ta pravirko iš džiaugsmo.

Friedlande buvo sutvarkyti visi formalumai, ir Erichas parvažiavo namo. Jo ir Usch susitikimas buvo labai nuoširdus. Tą dieną jų namus aplankė apie 400 žmonių, kurie sveikino grįžusį Erichą, jo Usch ir jiems atnešė dovanų. Jis keletą mėnesių ilsėjosi ir šeimininkavo, o jo Usch dirbo pašto įstaigoje. Jis papasakojo arimiesiems savo pergyvenimus rusų nelaisvėje.

1955 m. lapkričio mėnesį Erichas ir Usch susituokė bažnyčioje, nes prieš 11 metų jie buvo vedę tik civilinėje įstaigoje. Sutuoktuvių apeigas atliko jų giminaitis pastorius.

Vėl aviacijoje

Kai 1948 m. rusai vykdė Berlyno blokadą, vakariečiai pamatė, kad jie su rusais normaliai susikalbėti negalės. Anot vieno vokiečių pulkininko: "Su bolševikais gali kalbėtis tada, kai turi rankoje ginklą. Kai ginklo nebeturi, lieki jų vergas". Vakariečiai nusprendė prieš rusus organizuoti karinę pajėgą — Š. Atlanto Sąjungą. Jei pirmas tos organizacijos svarbiausias narys buvo JAV, tai antras — V. Vokietija. Reikėjo ją apginkluoti, atkurti jos aviaciją.

Erichas buvo pakviestas į V. Vokietijos karo aviaciją. Jam teko susipažinti su naujais sprausminiais lėktuvais ir įsigyti praktikos skraidyme. Tuo tikslu jis buvo atvykęs į JAV. Kai grįžo iš JAV, jį norėjo paskirti bombonešių dalinio (Geschwader-wing) vadu. Jis nuo tų pareigų atsisakė, nes jam buvo artimesni naikintojų daliniai. Vėliau jis buvo paskirtas JG-71 vadu ir 1960 m. gruodžio 12 d. pakeltas į pulkininko leitenanto laipsnį. Kai V. Vokietijos karo aviacijos viršininką gen. Kammhuber pakeitė generolas Panitzki, prasidėjo intrigos. Dėl jų Erichas buvo atleistas nuo JG-71 vado pareigu ir perkeltas į aviacijos štabą. Nuo 1967 m. liepos 26 d. Erichas yra pilnas pulkininkas.

1957 m. vasario 23 d. Hartmanų šeimoje gimė duktė, kurią pakrikštijo Ursula Izabel vardu. Tai "Mažoji Usch". Ji padėjo savo tėvams užmiršti praeitį ir užpildyti džiaugsmu dabartį.

(Pabaiga)

Mirus Paulinai Martinaitienei,

nuoširdžiai užjaučiame vyrą VYTĄ, švogerius — L. J. VYŠNIAUSKUS St. Catharines, F. A. Rudnickus Toronte, V. V. RAŽANSKUS Toronte, J. VYŠNIAUSKĄ Toronte ir kitus gimines —

P. P. Polgrimai,
St. Catharines, Ont.

A✝A

Onai Čeliauskienei

mirus, jos vyrą, seseris, visus gimines bei artimuosius skaudžiose atsiskyrimo valandose nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Janina ir Kazys Kaknevičiai

A. a. Onai Čeliauskienei

mirus, Lietuvių Veteranų Sąjungos narį KOSTĄ ČELIAUSKĄ ir kitus gimines nuoširdžiai užjaučiame —

L. V. S-gos Hamiltono skyrius

A✝A

Onai Čeliauskienei

mirus, jos vyrą KOSTĄ, gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Aldona ir Bronius Vitkai

KANADOS PARODOJE PASIDAIRIUS

Toronte kasmet ruošiama Kanados paroda, kurioje dalyvauja ir kaikurie kiti kraštai. Paroda vyksta rugpjūčio mėnesio antroje pusėje — priešmokykliniame laikotarpyje, todėl parodos lankytojų didelį nuošimtį sudaro vaikai. Gal pusę parodos ploto užima įvairių pramogų įrengimai, užkandinės, restoranai. Paroda kiek primena lietuvišką "kermošių".

Svetimieji

Toje parodoje kitų kraštų gaminius demonstruoja atskiros bendrovės ar pavieniai asmenys. Tik komunistiniams kraštams parodoje atstovauja pati valstybė. Pernai toje parodoje dalyvavo raudonoji Kinija, o šiemet tose pačiose patalpose — raudonoji Rusija. Kiniečiai rodė tik savo krašto gaminius, o rusai — ir jų pavergtų kraštų gaminius. Buvo neblogų gaminių ir gana brangių. Ar tie visi gaminiai buvo tik iš Rusijos ar jos pavergtų kraštų — sunku pasakyti. Prie gaminių pridėtas užrašas — "Made in USSR".

Gana gausus buvo kvepalų skyrius. Bonkutės gražios. Kiek vertingi patys kvepalai — nežinia. Kodėl raudonieji rusai gamina buržuazinius dalykus, kurie tinka tik turtuoliams ir raudonajam elitui? Kolchozininkė nemokės 10 rublių už bonkutę kvepalų, nes tai būtų jos kelių dienų uždarbis.

Gausus buvo visokių "vodkų" skyrius. Ant visų bonkų buvo tik rusiški užrašai su priedu "Made in USSR". Tik ant vienos 12 uncijų bonkutės buvo pažymėta, kad tai Gruzijos "brandy", kurios kaina — $6.

Gintaro dirbinių skyriuje išdėstyta karoliai, apyrankės, sagutės ir kitokios smulkmenos. Sagutės, apyrankės po 7—10 dolerių, karoliai — po 35—95 dolerius. Jei Montrealyje pasaulinės parodos metu prie gintaro dirbinių buvo pažymėta Palanga, USSR, tai dabar prie tų gintaro dirbinių pažymėta kaina ir "Made in USSR".

Kailių skyriuje buvo kailių, kailinių apsiaustų, medžioklinių šautuvų. Kainų nematyti. 1967 m. Montrealio parodoje rusų paviljone brangiausias kailinis apsiaustas — $52.000.

Gana gausus "Ukrainska Knyha" skyrius. Ta bendrovė yra Sov. Sąjungos prekybos skyrius, kuris Kanadoje atstovauja ne tik prekybos, bet ir kitose srityse: siuntinėlių persiuntime ir t. t.

Buvo skyrelių ir kaikurių Sov. Sąjungos pavergtų kraštų: Ukrainos, Gudijos, Estijos. Lietuvos ir Latvijos atskirų skyrelių nebuvo. Tiesa, buvo skyrelis — žaislai iš Lietuvos ir Sov. Sąjungos. Skyrelyje vyravo medinės ir medžiaginės rusiškos "babuškos". Lietuviško nieko nebuvo. Paklausiau ten stovinčią pardavėją, kas čia yra iš Lietuvos. Ji parodė vaikams žaisliuką — medinius ratukus.

Knygų skyrius buvo gana gausus. Visur vyravo rusiškos knygos, ypač su Lenino paveikslu. Per 10 minučių nepastebėjau, kad kas būtų paėmęs į rankas knygą su Lenino paveikslu, kai kitas knygas paimdavo, pažiūrėdavo. Lietuviškų knygų skyrelyje buvo apie 20 nedidelio formato knygų ir keliolika knygučių vaikams. Didžiausia knyga — E. Simonaitytės "Aukštųjų Šimonių likimas", 340 puslapių, kaina — $2.5.

Buvo nemažai knygų ir anglų kalba, ypač vaikams. Plokštelių skyriuje vyravo rusiškos plokštelės. Lietuviškų — tik 3 egz. skirtingų plokštelių. Jų kaina — $3.5 — $4. Buvo keletas fotografinių didelių, bet menkų paveikslų. Jų kaina — po $5. Vargu kas juos imtų net nemokamai.

Buvo knyga "USSR a Friend and Brother of the Chinese People". Gal ir dėl to broliškumo rusai prie Usurio upės palaidojo daug savo karių ir turi tenai sutraukę stiprias karines pajėgas. Kita knyga — "Soviet Democracy". Matyt, sovietai pripažįsta demokratiją tada, kai kraštą diktatoriškai valdo tik viena partija.

Vienoje vietoje buvo išstatytos tautiniais drabužiais pasipuošusių mergaičių fotografijos. Ką tuo rusai norėjo pavaizduoti? Vienas kanadietis, apžiūrėjęs tuos paveikslus, pareiškė: "Visdėlto rusai yra pavergę daug tautų".

Lauke stovėjo 6 rusiški įvairios paskirties traktoriai. Kiek jie yra vertingi, sunku pasakyti, bet jų gamyba — kalviška. Sunku patikėti, kad jų parduodama Kanadoje, nes čia yra geresnių traktorių ir su atsarginėmis dalimis. Prie rusų paviljono stovėjo daugiau policijos, negu prie kitų paviljonų. Kitą dieną buvo numatytos didelės žydų demonstracijos prie rusų paviljono.

Karinis skyrius

Kasmet toje parodoje būna ir Kanados karinis skyrius. Tik šiemet nebuvo išstatytų karinių sunkvežimių, patrankų, tankų. Paviljone ant sienos kabojo didelis žemėlapis su pažymėtais aerodromais. Karininkas lankytojams aiškino apie karinę pagalbą paklydusiems ir į vargą patekusiems lėktuvams, ypač Kanados šiaurėje. Lakūno M. Harfwell sudužusio lėktuvo suradimas valstybei atsiėjo apie 2 mil. dolerių. Gal perlengvai leidžiama šiaurėje skraidyti lakūnams, neturintiems pakankamai skraidymo praktikos.

Pasakiau tam karininkui, kad Sov. Sąjungoje toks žemėlapyje išdėstytų aerodromų parodymas publikai būtų didelis nusikaltimas, nes tenai tokie dalykai laikomi paslaptyje. Jis nusijuokė ir pasakė, kad jis tai žinąs. Taip pat priminė, kad Kanados kariai komunistus turėjo progos pažinti Vietname. Jam pasakiau, kad komunistus jau pažino Kanados kariai, bet ar komunistus pažino Kanados vyriausybė. Jis į tai nieko neatsakė, o tik nusišypsojo.

Kanados karių laipsniu ženklai yra neįdomūs. Kanados kareivių yra 8 ir karininkų — 11 laipsnių. J. V.

NORITE SUSIPAŽINTI SU "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS"? ATSIŲSKITE SAVO ADRESĄ — GAUSITE KELETĄ NUMERIŲ NEMOKAMAI

Viešėdami Čikagoje,

neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

GIFTS INTERNATIONAL INC.

2501 W. 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629. **Telefonas 471-1424**

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. ——— Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas. ———

Dr. N. Ankuvienė iš Toronto kalba apie jaunimo problemas mokytojų studijų savaitėje Dainavoje. Pirmininkauja Rimas Černius Nuotr. K. Sragausko

Mokytojų studijų savaitė buvo surengta Dainavoje. J. Masilionis iš Čikagos kalba jauniesiems mokytojams apie lituanistines mokyklas Nuotr. K. Sragausko

Daug jaunimo mokytojų savaitėje

Mokytojų studijų savaitėje Dainavos stovyklavietėje rugpjūčio 12-19 d. d. daug laiko buvo skirta paskaitoms ir pranešimams - diskusijoms praktiškais mokymo bei tautinio ugdymo klausimais. Paskaitas skaitė eilė savo sričių specialistų: prof. Pr. Skardžius — apie aktualiuosius mūsų rašybos klausimus, prof. J. Puzinas — apie Vilniaus 650 sukaktį, apie senuosius lietuvių vardus ir pavardes, aktorius H. Kačinskas — apie grožinės literatūros skaitymą, P. Maldeikis — apie auklėjimą kryžkelėje, A. Baronas — apie grožinės kūrybos kūrimą ir nagrinėjimą, D. Petrutytė — apie ryšį tarp vaiko dvasinio vystymosi ir lietuvybės įsisavinimo, dr. N. Ankuvienė — apie jaunimo problemas, dr. A. Norvilas apie lituanistinį švietimą išeivijoje psichologo akimis, dvikalbiškumo problemą, St. Rudys — apie naujas sroves lituanistinėje mokykloje.

Pranešimuose nagrinėti lituanistinės mokyklos klausimai. J. Plačas kalbėjo apie S. Jonynienės vadovėlį "Tėvų nameliai brangūs", žaidimus kaip mokymo priemonę; V. Augulytė — apie lietuvių kalbos ir literatūros mokymą vyresnėse klasėse, I. Bublienė — apie katekizmą, R. Plioplytė — apie darbą su specialia klase, Pr. Karalius — apie tautinį auklėjimą.

Būdingesnieji dalykai

Dauguma paskaitų ir pranešimų bus išspausdinta "Švietimo Gairėse". Čia tenka iškelti tik vieną kitą mintį. Mokyklų sistemos keičiasi, kyla naujos srovės, kurios veda prie mokyklinių reformų. Šiuo metu madoje yra vadinamoji beskyrė sistema. Ji buvo svarstoma spaudoje ir paskutinėse studijų savaitėse. Nors ji buvo kaikurių pedagogų stipriai remiama, tačiau daugumos pritarimo nesulaukė. Esamos sąlygos ir priemonių nebuvimas atgrasė ir švietimo vadovybes, ir pačias mokyklas imtis konkrečių žygių bandyti šią sistemą įgyvendinti lituanistinėse mokyklose. Ypač šiai naujai srovei entuziazmo nerodė JAV LB švietimo taryba, kurios rūpesčiu yra leidžiami vadovėliai, pratimai ir kitos mokymo priemonės.

Taip pat siūloma ir kita reforma — atsisakyti ligšiolinės 8 skyrių ir 4-rių klasių (ir JAV-se) sistemos, o suskirstyti mokinius į septynias grupes pagal amžių. Pvz. I-ją grupę sudarytų 6-7 m. amžiaus mokiniai, o VII-ją 16-17 m. amžiaus. Tačiau ir ši mintis nerado dalyvių pritarimo. Dabartinės mokymo priemonės sukurtos ir pritaikytos skyrinei sistemai, o be atitinkamų mokymo priemonių siūlomoje sistemoje darbas esą bus neįmanomas. Buvo kelta mintis daugiau mokinyje ugdyti bendruomeninį susipratimą, atsisakyti gramatikos taisyklių kalimo, vengti įsivelti į kalbos painiavas, apsiriboti mažesniu rašytojų ir poetų skaičiumi, nereikalauti Lietuvos gamtos ir geografijos detalių, sustiprinti kalbos pratybų pamokas, įvesti dainavimo, tautinių šokių, meno ir muzikos pamokas, tautinio bei bendruomeninio sąmoninimo pašnekesius, atkreipti dėmesį į vaidybą.

Mokytojų problema

Svarstytas ir mokytojų klausimas. Per paskutiniuosius dešimtmečius senieji mokytojai savo pasiryžimu išlaikė lituanistinį švietimą išeivijoje. Kaikas iš jaunesniosios kartos mano, kad, nežiūrint nuopelnų, kaikurie mokytojai turėtų susiprasti, jog jų amžius trukdo sėkmingą darbą mokykloje. Iš kitos pusės nuogąstauta, ar jaunesnioji karta bus tiek patvari ir pasiruošusi tęsti lituanistinį švietimą. Taip pat pasigesta lituanistinėse mokyklose vyrų mokytojų.

Vadovėliai ir skaitiniai

Kaikurioje spaudoje pasirodė neobjektyviai kritiški ir net pikti straipsniai apie naujai išleistą S. Jonynienės vadovėlį "Tėvų nameliai brangūs". Studijų savaitės dalyviai mokytojai vienbalsiai priėmė rezoliuciją, kuri randa, kad vadovėlis gerai paruoštas, gražiai išleistas ir pilnai tinka lituanistinėms mokykloms.

Kasmet į mokyklą ateina vis daugiau mokinių, kurie silpnai ar visai nekalba lietuviškai. Kaikuriose mokyklose tiems mokiniams lietuvių kalba dėstoma atskirai. JAV LB švietimo taryba į šią problemą yra atkreipusi dėmesį. Ji ketina greitai išleisti specialų vadovėlį.

Jau yra išleista eilė skaitinių mokyklinio amžiaus jaunimui. Nusiskųsta, kad ir mokyklos, ir tėvai į tuos skaitinius neatkreipia tinkamo dėmesio. Dėlto plačiai nusiskundžiama, kad jaunimas neturi ko skaityti.

Švietimo taryba

JAV LB švietimo tarybos pirm. J. Kavaliūnas savo pranešime paminėjo, kad taryba per paskutiniuosius trejus metus išleido ar šiuo metu spausdina 28 knygas (9 vadovėliai, 11 pratimų ir 8 skaitinių knygos). Paskelbtas antras jaunimo skaitiniams parašyti konkursas. Šiais metais įvairiems planams įvykdyti sutelkta $150.000. Taryba tvirtai pasisako už 12 mokslo metų. Parengta nauja tautinių šokių ir žaidimų programa. Ruošiamos lietuvių literatūros, kalbos, tėvynės pažinimo, Lietuvos istorijos ir geografijos programos. Mokytojams ruošti veikia Pedagoginis Lituanistikos Institutas Čikagoje. Mokytojams pasitobulinti Dainavoje rengiamos studijų savaitės. Yra pastebėta, kad savaitės stipriai prisideda prie mokymo lygio pakėlimo. Leidžiamas lietuviškojo ugdymo žurnalas "Švietimo Gairės". Šį žurnalą turėtų skaityti ne tik visi mokytojai, bet ir tėvai. Švietimo taryba remia lituanistines studijas Čikagos universitete, kur rudens semestre buvo 79 studentai. Tarybai tarpininkaujant, universitetas nupirko prof. A. Salio linguistinę bibiloteką, kurioje yra daugiau kaip 2000 veikalų. Dar lietuvių kalba dėstoma Kento, Pensilvanijos ir Ročesterio universitetuose.

Daug jaunimo

Iš viso turėjome 19 paskaitų. Dirbome trimis pagrindinėmis kryptimis: specialios paskaitos mokytojams, lituanistinės pamokos jaunimui, tautinių šokių kursai bei dainavimo pamokos su parodomąja dainavimo pamoka. Džiugu, kad jaunimo turėjome daugiau nei ankstyvesniais metais. Jaunimas aktyviai dalyvavo ir iškėlė minti suruošti sekančiais metais lituanistinius studijų kursus tiktai jaunimui. Mokytojų ir vadovų tikslas buvo: kreipti visą dėmesį lietuvybės išlaikymui, įjungti jaunimą į lietuviškas parapijas ir organizacijas, taip pat paruošti juos visuomeninei veiklai. Per šią savaitę dalis jaunimo baigė vienos savaitės lituanistinius ir tautinių šokių kursus, gaudami atitinkamus pažymėjimus.

Baigiant šią stovyklą, JAV LB švietimo tarybos pirm. J. Kavaliūnas padėkojo visiems, prisidėjusiems prie sėkmingai pavykusios studijų savaitės. Taip pat padėkojo Švėkšnos gimnazijos pirmūnei Julijai Jakubauskienei, kuri, stebėdama lietuvišką jaunimą ir mokytojų pasišventimą, įteikė iš savo kuklios pensijos $100, pasižadėdama ir toliau kiekvienais metais tam tikslui paaukoti. Studijų programos vedėjas Juozas Masilionis pranešė, kad sekančiais metais vėl susirinksime Dainavoje. Suvažiavimas buvo baigtas Tautos himnu.

Po to sekė meno ir literatūros vakaras. Meninę programą atliko: aktorius Henrikas Kačinskas, Henrikas Dūda, Rimas Išganaitis — pianinu solo, Danutė Petronienė — solo, studijų savaitės jaunimo choras, vadovaujamas Stasio Sližio, tautinių šokių grupė, vadovaujama Jadvygos Matulaitienės, p. Gobienės.

Programai pasibaigus, įvyko vaišės, šokiai, skambėjo lietuviškos dainos. Sekmadienį po pamaldų visi skirstėmės į namus. **Dalyvis ir Dalyvė**

Stovykla, kurioje nebuvo berniukų

Saulei tekant mergaitės jau krutėjo 17-toj mergaičių stovykloje Dainavoje, kuriai vadovavo Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Apie 70 mergaičių nuo 7 iki 15 metų amžiaus bėginėjo gražioj gamtoj nuo liepos 15 iki 21 d. Stovyklai puikiai vadovavo sesuo M. Paulė, atvykusi iš Montrealio. Darbščiai ir energingai dirbo kas dieną. Stovyklos kapelionu buvo kun. A. Tamošaitis, SJ, iš Čikagos. Eilė žmonių dirbo stovykloj, kad ji būtų įdomi. Tai rankdarbių mokytojos Ona Adomaitienė, Roma Žilionienė ir sesuo M. Judita, lietuvių kalbos mokytoja Ingrida Bublienė, tautinių šokių mokytojos Rūta Šiūlytė ir Rasa Šoliūnaitė, dainų mokytoja Rasa Šoliūnaitė, sporto vadovas Viktoras Slapšys, gail. sesuo Lucija. Taip pat dirbo šešios jaunos mergaitės kaip padėjėjos: Nijolė Lenkauskaitė — seniūnė, Rūta Misiūnaitė, Gražina Adomaitytė, Ramona Maillet, Bronytė Razgaitytė ir Rūta Šiūlytė.

Mergaičių stovykla turi išsiskirti nuo kitų stovyklų — turėtų turėti savo nuotaiką ir savo tikslus. Šiemet turėjom įdomią temą, būtent, mergaitės grožis. Mėginom ugdyti kiekvienoje mergaitėje grožio jausmą. Turėjome ir šūkį: "Tu esi nuostabi! Džiaukis ir džiugink kitus!" Tema buvo gvildenama įvairiais būdais. Turėjome stovykloj meilės dieną, per kurią išreiškėm meilę viena kitai. Laužai degė ir liepsnojo stovykloje kėlis kartus. Turėjome kaukių balių su įvairiom kaukėm — net baugu... Talentų vakaras praėjo labai gražiai, davė progą mergaitėm išsireikšti pagal savo gabumus. Rimtesnių vakarų taip pat buvo: literatūros vakaras, žymiųjų moterų vakaras ir t. t.

Stovyklos užbaigimui, kaip kiekvienais metais, mergaitės suruošė programą, kuri buvo tikrai nuostabi.

(Nukelta į 7-tą psl.)

PADĖKA

Brangiam tėvui ir mylimam vyrui mirus, reiškiu nuoširdžią padėką gerb. klebonui kun. P. Ažubaliui ir kun. J. Staškevičiui už Rožinį, šv. Mišias, palydėjimą į kapus ir tartus žodžius. Nuoširdžiai dėkojame P. Gulbinskui už vargonavimą šv. Mišių metu, J. Revui, pagelbėjusiam suvežioti maistą pusryčiams, visiems lankiusiems laidotuvių namuose, palydėjusiems į kapus. Nuoširdus ačiū už šv. Mišias, gėles, užuojautas. Dėkingi esame karsto nešėjams ir ponioms — A. Gataveckienei, Makarenkienei, Žėkienei, Jonynienei, Pargaliauskienei, Čižikienei, Zabielienei.

Dar kartą visiems nuoširdus ačiū —

Algis ir Veronika Baubinai

PADĖKA

Didžiame savo pergyvenime, mirus mano mylimai žmonai **BARBORAI,** reiškiu gilią padėką klebonui kun. P. Ažubaliui, kun. J. Staškui už patarnavimus; P. J. Pakalkoms, L. V. Pevcevičiams, J. P. Pevcevičiams ir visiems giminėms, draugams bei pažįstamiems už šv. Mišias, gėles, dalyvavimą laidotuvių namuose ir laidotuvėse, pareikštas užuojautas, parodytą nuoširdumą bei pagalbą mano sunkiose valandose.

Jums visiems dėkingas nuliūdęs —

Jonas Mačkinis

A✝A

ONAI EIŽINIENEI

mirus, jos vyrą VLADĄ, dukras — NIJOLĘ, AUDRONĘ ir sūnų ALGĮ nuoširdžiai užjaučiame —

Port Colborne lietuviai

A✝A

Onai Eižinienei

mirus, jos giminėms ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą bei kartu liūdime —

B. P. Balsai

F. St. Janušoniai

Mylimos žmonos, mamytės ir senelės

Onos Eižinienės

netekusius — vyrą VLADĄ EIŽINĄ, sūnų ALGIMANTĄ su šeima, dukras NIJOLĘ ir AUDRONĘ su šeima bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Nina ir Platonas Preibiai

A✝A

ONAI EIŽINIENEI

mirus, jos vyrą VLADĄ, dukteris, sūnų ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Ona ir Stasys Teišerskiai

Kazys Balčiūnas

VLADUI EIŽINUI, mokslo metų draugui,

jo žmonai ONAI mirus,

mano didi užuojauta —

A. Raila

A✝A

Onai Eižinienei

mirus, jos vyrui VLADUI, dukterims, sūnui ir kitiems artimiesiems reiškiu gilią užuojautą —

Alfonsas Morkvėnas

A✝A

Vincui Sendžikui

mirus, jo broliams — JONUI ir JUOZUI nuoširdžią užuojautą reiškia —

Juozas Oleka

Mūsų valdybos narei

a✝a Onai Čeliauskienei

po ilgos ir sunkios ligos iškeliavus amžinybėn, skausmo prislėgtiems — vyrui KOSTUI, seserims — EUGENIJAI RAMANAUSKIENEI, KONSTANCIJAI BLEKAITIENEI bei visai giminei gilaus liūdesio valandoje reiškiame nuoširdžią užuojautą —

KLK Moterų Dr-jos Hamiltono skyrius

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

GINUČIŲ DRAUSTINIS

Augštaitijos valstybiniu parku bus paverstas Ginučių draustinis Ignalinos ir Utenos rajonuose. Tačiau jo ribos tebėra nepaženklintos, stovyklavietės nenurodytos, nepaskelbtos elgesio taisyklės vasarotojams. Technikos mokslų kandidatas R. Tankūnas "Tiesos" nr. 174 nusiskundžia, kad tokiose aplinkybėse padaroma nemaža žalos draustinio gamtai. Palūšės turistinė bazė, aptarnaujanti organizuotas turistines grupes ir pavienius turistus, neskiria reikiamo dėmesio gamtos apsaugai: "Nusistebėjimą kelia ir tai, kad bazė visiškai nesirūpina, kaip elgiasi jos valtimis išplaukę turistai. Pavyzdžiui, birželio 27 d. keturiais Palūšėje išnuomotais laivais atplaukė ir Almajo ežere dviem dienom apsistojo grupė jaunuolių iš Vilniaus. Sudeginę keletą kolūkiečių žaiginių, iki soties pritriukšmavę, jaunuoliai išvyko, palikę siaubingai priterštą pačių savavališkai pasirinktą stovyklavietę. Ar žada bazė imtis kokių nors priemonių, siekiant tokius piktadarius nubausti? Pasirodo, ne. Girdi, jei būtų pavykę juos sučiupti nusikaltimo vietoje arba jeigu būtų nupiauti keli medžiai, gal tuomet ir galima būtų ko nors imtis..." Tomas Šarkus "Tiesos" 165 nr. informuoja, kad Ginučių draustinyje poilsiavietės sutvarkytos tik Šakarvų ežero pakrantėje. Originalios iš medžio surestos ir kelmais gristos autobusų stotelės šiemet susilaukė Vaišniūnai, beržų arkinio tiltelio — poilsio aikštelės prie plento ties Gavio ežeru.

TELEVIZIJOS BOKŠTAS

Skelbimų vengianti "Tiesa" 171 nr. įsidėjo "Telereklamos" pranešimą, kad už 650 rublių galima įsigyti sovietinės gamybos "Rubin-707", "Raduga-703" ir "Elektron-703" spalvotos televizijos priimtuvus. Spalvotas laidas šiuo metu transliuoja tik Maskva. Šia proga tenka priminti, kad Vilniuje, ant Panerių kalvų, ruošiamasi pradėti naujo televizijos centro ir bokšto statybą. Naujasis gelžbetoninis bokštas bus 300 metrų augščio ir 200 metrų augštyje turės specialią aikštelę, iš kurios vilniečiai ir svečiai galės susipažinti su senosios sostinės panorama. Bokšto papėdėje įsikurs televizijos naujojo centro inžinerinis skyrius, požemine galerija sujungtas su tarnybinėmis bei pagalbinėmis patalpomis.

ŠERNŲ MEDŽIOTOJAI

M. Sėlis "Tiesos" 183 nr. pora konkrečių pavyzdžių atskleidžia šernų medžiotojų neatsargumą ir taisyklių nesilaikymą. Šernus leidžiama medžioti tik iš bokštelių, o Tauragės rajono Vaidilų sovchozo vyr. zootechnikas Jonas Genys bokštelius sugalvojo pakeisti medžiais. Kai jau visai sutemo, J. Genys, kabarodamasis iš ąžuolo, išmetė užtaisytą šautuvą. Nuo sutrenkimo šautuvas iššovė, ir kulka pataikė pačiam medžiotojui į kojų. Kupiškio rajono "Tarybinės Aušros" kolchoze medžiotojai buvo rūpestingesni: "Iš anksto jie turėjo pasistatę bokštelius. Prasėdėjo juose iki vėlumos. Bet kai šio rajono "Ąžuolo" kolūkio pirmininkas Vladislovas Šimonis, išlipęs iš bokštelio, šoko per griovį, į jį pasipylė šūviai. Šaudė medžiotojas Juozas Kriaučiūnas, palaikęs medžioklės draugą... šernu. V. Šimoniui sužeidė kojas..." Už tokį neatsargumą J. Kriaučiūnui teko atsisėsti kaltinamųjų suolan. Pasak M. Sėlio, tokių nusižengimų pasitaiko ir daugiau.

INŽINIERIŲ LAIDA

Kauno politechnikos institutą bei jo skyrius Klaipėdoje ir Panevėžyje šiemet baigė įvairių specialybių 2.028 inžinieriai, kurių 43 gavo diplomus su pagyrimu. Iš bendro 2.028 skaičiaus 698 inžinieriai diplomus įsigijo vakariniuose skyriuose, 105 — neakivaizdiniame skyriuje, dirbdami gamyboje ir mokslui skirdami laisvalaikį.

APSINUODIJO GYVSIDABRIU

A. Matekūnaitės pranešimu, "Komjaunimo Tiesos" 155 nr., Vilniaus Žolyno gatvės 24-tojo namo septyni vaikai apsinuodijo gyvsidabriu, kurį kieme išpylė Vilniaus troleibuso valdybos trečioji pastotė, pakeisdama srovės lygintuvus su gyvsidabriu lygintuvais su siliciu. Vaikai žaidė blizgančiose gyvsidabrio balutėse ir netgi bandė jį spirginti ant laužo. Pirmasis susirgo mokyklą pradėjęs lankyti Sauliukas — jam svaigo galva, blogėjo regėjimas, grėsė apakimas. Sauliuko mama, būdama gydytoja, negalėjo nustatyti diagnozės, kol nesugalvojo patikrinti, ar vaiko organizme nėra gyvsidabrio, nors rasti jo ir nesitikėjo. O rado tokį kiekį, kuriuo apsinuodytų ir suaugęs vyras. Iš dešimties minėto namo patikrintų vaikų septyni savo organizme turėjo gyvsidabrio. Vaikus pavyko išgydyti, bet apsinuodijimo kaitininkai tebėra nesurasti. Troleibusų pastotės vadovybė teisinasi, kad visas gyvsidabris buvo išsiųstas į Kotlovką. Jie netgi bando kaltę suversti valytojai, kuri sudužusias stiklines kolbas su gyvsidabriu sušluodavusi ir nežinia kur išmesdavusi. Tuo tarpu vaikai pasakoja, kad tą blizgantį burbuliukų skystį kibirais išnešdavę ir kieme išpildavę patys dėdės, ne valytoja.

NAUJIEJI LEIDINIAI

Naująjį knygų derlių 1974 m. atskleidžia žurnalisto K. Juronio pasikalbėjimas su "Vagos" leidyklos vyr. redaktorium K. Ambrasu, paskelbtas "Komjaunimo Tiesos" 147 nr. K. Ambraso teigimu, "Vaga" per 12 mėnesių išleis daugiau kaip 340 leidinių, kurių bendras tiražas prašoks 6,5 milijono egzempliorių. Jaunimui jis rekomenduoja J. Baltušio "Abišalę", apysakų rinktinę, kurios veikėjai "praeina rūsčius klasių kovos ir pokario metų išmėginimus". Pasak K. Ambraso, rūsčios klasių kovos pokariniam laikotarpiui atstovaus ir J. Požėros romanas apie eigulių gyvenimą "Lietuviškoji rapsodija". R. Šavelio naujasis romanas "Rudens atolas" atskleis kaimo sukolchozinimą ir skaitytojus supažindins su kovotojais už kolchozinę santvarką. Lietuvos rašytojų ir žurnalistų sąjungų publicistikos bei apybraižų komisija ruošia apysaką apie svarbiausias penkmečio statybas ir komunistinio darbo spartuolius, poetas J. Macevičius — apybraižų rinkinį "apie Lietuvos draugystę su broliškomis respublikomis, apie žmones, kurių darbas stiprina Tėvynės galią". Tėvyne čia, be abejonės, vadinama Sovietų Sąjunga. Bus išleistas ir J. Baltušio atsiminimų knygos "Su kuo valgyta druska" I tomas, kuriame autorius papasakos apie savo jaunystę "sunkiais buržuazijos valdymo metais". Su jūros darbininkų ir prekybos laivyno jūrininkų gyvenimu skaitytojus supažindins V. Sirijos Giros romanas "Atlantidos idilijos". K. Ambraso išvardytos knygos atstovauja naujausiem okupuotos Lietuvos rašytojų kūriniam, kuriuose neišsiverčiama be duoklės komunistinei propagandai.

V. Kst.

Atsisveikinom su darbščia veikėja

Skamba, gaudžia varpai,
naują auką paviliojo kapai
(Maironis)

Tų garsų vedami susirinko tautiečiai atsisveikinti su a. a. Ona Eižiniene ir palydėti į paskutinę poilsio vietą — Šv. Jono kapines prie Toronto. Velionė mirė rugpjūčio 22 d., 3 v. p. p., po ilgos pilnos kančių ligos. Jos karstas, paskendęs gėlėse bei vainikuose, ir gausybė lydinčių automobilių liudijo, kad velionė turėjo daug ją mylinčių širdžių.

Kaip lietuvė motina, ji puikiai išauklėjo ir išmokslino sūnų ir dvi dukras (vienas mirė Vokietijoje karo metu). Kas velionę pažino, matė, kad tai nepaprasto kuklumo, švelnumo ir gerumo moteris. Ji visuomet stengėsi kitam padėti, ką nors gero padaryti, gink, Dieve, kito neužgauti, nemalonumo nepadaryti. Labai sielojosi lietuviško jaunimo gyvenimu. Buvusi nuo pat jaunystės dienų skautė, labai vertino šios nepaprastai reikšmingos organizacijos įtaką jaunimo auklėjimui. Tik atvykusi į Kanadą, apsistojusi Port Colborne, Ont., suorganizavo skautus, į kuriuos buvo įtraukti beveik visi to meto lietuviai. KLB Wellando apylinkei pirmininkavo jos vyras Vl. Eižinas. Persikėlusi su šeima į Torontą, įsijungė į skaučių tuntą, katalikių moterų Šv. Jono parapijos skyrių, kuriam vienu metu pirmininkavo. Paskutiniu laiku talkino Lietuvių Namų moterų sekcijai.

Velionė ilgėjosi paliktos tėvynės ir ruošėsi ją aplankyti — parsivežti Lietuvos žemės sau ant kapo. Pablogėjus sveikatai, kelionę atidėjo. Jos noras betgi buvo įvykdytas — Lietuvos žemės sauja su gintarais draugių buvo užpilta ant kapo.

Gražios buvo pamaldos laidotuvių namuose, kurioms vadovavo kun. P. Ažubalis. Jis taip pat atnašavo laidotuvių Mišias, pasakė pamokslą ir palydėjo į lietuvių kapines. Baigiant apeigas, sugiedotas Lietuvos himnas. Katalikių moterų vardu atsisveikino pirm. T. Sekonienė, skaučių — s. Žilinskienė, pensininkų — p. Paciūnas. Po to sekė priešpiečiai Šv. Jono parsalėje. Juos tvarkė katalikių moterų skyriaus narės ir skautės. Joms talkino p. p. Preibys ir Pr. Čečys. **J.**

A. a. Ona Eižinienė

Kanados ir JAV-bių lietuvių jaunimo darbuotojai svarsto, kaip paruošti ir įjungti jaunimą į Lietuvos laisvinimo darbą. Lietuvių Fronto Bičiulių JAV-bių ir Kanados studijų savaitėje, įvykusioje 1973 m. rugpjūčio 5—12 dienomis Dainavoje (prie Detroito, JAV), buvo surengtas pašnekesys tema: "Jaunimo paruošimas Lietuvos laisvinimo darbui ir jo įjungimas į tą žygį". Iš kairės: LFB centro valdybos pirm. L. Valiukas, moderatorius, A. Puteris iš Toronto, M. Lenkauskienė iš Klevelando, L. Nainytė-Garbonkienė iš Čikagos, A. Zaparackas iš Detroito, L. Švėgždaitė iš Toronto ir V. Narutis iš Čikagos.

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖS KANADOJE HAMILTONO SKYRIAUS VALDYBA

maloniai kviečia visus Hamiltono ir apylinkių lietuvius atsilankyti į

koncertą ir Tautos šventės MINĖJIMĄ

rugsėjo 15, šeštadienį, 7 v. vakaro,

Jaunimo Centro salėje (58 Dundurn Street North).

PROGRAMA:

- Įžanginis žodis Tautos šventės proga.
- Mergaičių choras "AIDAS"
- Solistas V. VERIKAITIS.
- Daiktinė loterija, laimės staliukai.
- Turtingas bufetas, įvairūs užkandžiai, minkšti ir kieti gėrimai bei kitos staigmenos.
- Šokiams gros puikus lietuviškas orkestras, vadovaujamas p. VAIČIAUS.
- Įėjimas — $2.50, studentams — $1.50.

Rugsėjo 16, sekmadienį, 11 v.r. pamaldose visos organizacijos prašomos dalyvauti su vėliavomis.

TF Hamiltono sk. valdyba

HAMILTONO ŽINIOS

VYSK. M. VALANČIAUS LITUANISTINĖJE MOKYKLOJE 1973-74 m. metai pradedami rugsėjo 8 d. Šv. Juozapo mokyklos patalpose (kampas Locke St. S. ir Herkimer St.). Į pirmąjį skyrių priimami visi, kuriems šiais metais sueina pilni 6 metai, į darželį — visi 4—5 metų amžiaus. Pamokos pradedamos 9.30 v. ryto ir baigiamos 1 v. p. p. Pirmąją mokslo metų dieną vaikai paleidžiami 12 v. Mokyklos išlaikymui mokestis — $30 metams nuo šeimos. Skyriuose vartojami šie vadovėliai: I skyriuje — "Gintarėliai" Ruzgienės, II — "Rūtelė" Česienės, III — "Tėviškės sodyba" Plačo, IV — "Lietuvos laukai" Jonynienės, V — "Tėvų nameliai brangūs" S. Jonynienės, VI — "Ten, kur Nemunas banguoja" Tyruolio, VII — "Tėvų šalis" Jonynienės, VIII — "Gintaras" Plačo. Prie visų vadovėlių yra ir lietuvių kalbos pratimai. Turintieji savo skyriaus minėtus vadovėlius, teatsineša pirmąją dieną. Neturintiems knygos jau yra gautos ir atėję galės pasiimti. Prašomi visi tėvai savo mokyklinio amžiaus vaikus iš pat pirmos dienos atsiųsti į mokyklą. Tenelieka nė vienos šeimos, kuri neleistų savo vaikų mokyklon. Jauskime pareigą, kad visi vaikai išmoktų gerai kalbėti, rašyti savo tėvų ir senelių gimtąja kalba ir pažintų lietuvių tautos praeitį ir kultūrą.

Mokyklos vedėjas

CHORAS "AIDAS", vad. sol. V. Verikaičio, po vasaros atostogų vėl pradeda repeticijas. Pirmoji repeticija įvyks rugsėjo 9, sekmadienį, po 10 v. pamaldų. Visos buvusios choristės kviečiamos grįžti į chorą ir lankyti repeticijas. Taip pat priimamos naujos mergaitės. Choro vadovas kviečia visas mergaites įsijungti į choro eiles. Bus mokomasi naujų dainų. Choras "Aidas" turi visą eilę planų, kuriuos reikės metų laikotarpyje įgyvendinti. Jis jau gavo iš federacinės valdžios $3.500. Choras privalo tinkamai gautuosius pinigus panaudoti, todėl šie metai turi būti ypač darbingi. Tėveliai irgi yra prašomi paaiškinti dukroms apie choro veiklą ir paraginti, kad lankytų repeticijas. Choro vadovas sol. V. Verikaitis laukia senųjų ir naujų chorisčių pirmoj repeticijoj. **J. P.**

ATITAISYMAS. "TŽ" 33-34 nr. aprašyme apie Mariaus Sako vestuves parašyta: "Vestuvinė puota įvyko Holiday Inn salėje. Dalyvavo apie 100 svečių..." Turi būti: Vestuvinė puota įvyko Holiday Inn salėje. Dalyvavo apie 300 svečių...

TAUTOS FONDO vakaras rengiamas rugsėjo 15, šeštadienį, Jaunimo Centro salėje. Tai bus čia pirmasis šio sezono parengimas. Meninę vakaro dalį atliks mergaičių choras "Aidas" su sol. Vcl. Verikaičiu. Mūsų jaunosios choristės šią vaasrą turėjo progos dainuoti Anglijos karalienei Elzbietai II. Pailsėjusios per atostogas, šį sykį jos padainuos vėl hamiltoniškei publikai. Tautos Fondo skyr. pirm. Alf. Patamsis kviečia visus jau pradėti ruoštis į didįjį sezeno atidarymo vakarą.

MIRĖ SENESNĖS IMIGRACIJOS lietuvis a. a. Jonas Didžiokas, sn., atskridęs aplankyti čia savo dukters iš Nassau, Bahamas, kur paskutiniais metais gyveno. Palaidotas Hamiltone iš AV par. bažnyčios. Vietos dienraštis "The Spectator" įdėjo nuotrauką ir aprašymą apie "A Lithuanian immigrant, who reached from rags to riches". Tai milijonus dolerių sutelkęs tautietis, kuris savo karjerą Kanadoje pradėjo steigdamas laukų kinus. Iš Lietuvos išvyko 1930 m. ir gyvenimą čia pradėjo kasyklose. Iš pradžių domėjosi ir lietuviškais reikalais. Kai naujosios emigracijos lietuviai atvažiavo į Val d'Or, Que., jį išrinko savo pirmininku, paskui padarė garbės pirmininku. Persikėlęs gyventi į Hamiltoną, nuo lietuvių nutolo.

A. A. ONA ČELIAUSKIENĖ, po sunkios operacijos ir ilgos ligos, rugpjūčio 23 d. mirė Šv. Juozapo ligoninėj. Mirtis iš jos atėmė nesibaigiančius kūno sopulius, ta pati mirtis taip pat atėmė vyrui Kostui pasišventusią žmoną, E. Ramanauskienei, K. Blekaitienei — brangią seserį, o giminėms ir artimiesiems — mielą žmogų. Dėl jos mirties liūdi visa Hamiltono lietuviškoji visuomenė, nes ji čia buvo gerai žinoma ir uoli dalyvė visų lietuviškų minėjimų, švenčių ir vakarų. Gera ir pavyzdinga parapijietė, lietuvių katalikių moterų draugijos narė, ilgus metus dirbusi jos valdyboje. Labai darbšti, dirbo sunkiai visą laiką, norėdama pasilengvinti sau gyvenimą senatvėje, bet Viešpaties planai dažnai nesutinka su žmogiškuoju planavimu.

Velionė buvo gimusi Vilkaviškio apskr., Stolaukių kaime, pasiturinčių ūkininkų šeimoj. Užaugus persikėlė gyventi į Kauną, kur ilgus metus vedė Kazėno krautuvę Laisvės alėjoj. Iš tėvynės į Vokietiją išbėgo kaip ir daugelis mūsų, sugrįžtant antrajai rusų okupacijai. Po karo Vokietijoj gyveno Hanau stovykloje. Čia gyvendama susipažino su K. Čeliausku, už kurio neužilgo ir ištekėjo. Į Kanadą atvyko su namų ruošos darbo sutartim, kurią atliko Kingstone. Iš Vokietijos atvykus vyrui, persikėlė gyventi į Hamiltoną, kur gavo darbus, nusipirko nuosavybę ir ligi šiol gyveno.

Du vakarus laidotuvių namai buvo pilni žmonių. Par. kleb. mons. dr. J. Tadarauskas savo pamoksle apie velionę kalbėjo kaip apie gilaus tikėjimo, darbščią ir taurią asmenybę. Rugpjūčio 27 d., lydint gausiam būriui artimųjų, velionė palaidota lietuvių kapinėse Mississaugoj. Jos dar ilgai negalės pamiršti hamiltoniečiai, plačios giminės augantys jaunieji, kurie tikrai jautė jos didelį gerumą ir duosnuma. **K. M.**

PLB SEIME DALYVAVO kaip atstovai: G. Breichmanienė, L. Skripkutė ir J. Pleinys.

ETNINIŲ GRUPIŲ SAUDYMO VARŽYBOSE liepos mėn. už Toronto, be italų, graikų, latvių, čekoslovakų, portugalų, dalyvavo ir mūsų klubo šauliai. Arši kova vyko dėl pirmumo tarp italų ir lietuvių. Pirmą vietą laimėjo italai tik keturių taškų skirtumu, t. y. su 476 taškais prieš lietuvius II-je vietoje su 472 taškais. III-je vietoje liko graikai ir t. t. Štai mūsų penketukas: torontietis A. Zaleckis, įsijungęs į mūsų klubą, buvo geriausias tos dienos šaulys su 99 taškais iš 100 galimų; A. Prialgauskas 95; A. Šimkevičius 94 (pastarasis yra mūsų klubo senas narys, gyvenąs Sault St. Marie); V. Verbickas su 92 ir V. Sasnauskas su 92. Valdyba sveikina sėkmingus mūsų šaulius.

Šiuo metu mūsų klubo šaudykloj vyksta didžiulis darbas. Visa klubo valdyba turėjo progos matyti buldozerių išraustus gillus griovius dirbtiniam upeliui, pakeltus kalnus šaudyklai ar užlygintus slėnius būsimai sporto aikštelei. Taip pat kasamas ir šulinys. Tai kainuos nemažai pinigo, bet vieną kartą gi reikia nusikratyti tų bruzgynų ir pagražinti aplinką, sudaryti malonesnę bei jaukesnę vietą ne tik mūsų klubo nariams, bet ir kitoms lietuvių organizacijoms, norinčioms pasinaudoti gražesne vieta sueigoms, gegužinėms ir t. t. Netolimoje ateityje klubo valdyba prašys savo narių trumpalaikės paskolos užbaigti šiam projektui.

Hamiltono Žūklautojų ir Meškeriotojų "Giedraitis" Klubo valdyba

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 val.

Liepos - rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaryta.

Mokame už:

depozitus (P.C.A.) čekius	5½ %
šėrus ir sutaupas	6½ %
už vienų metų terminuotus indėlius	7½ %
ir 3 metams	8%

Duodame:

asmenines paskolas iš	10%
nekiln. turto paskolas iš	9%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $4.300.000.

Mėsos ir putkūs dešros gaminiai
Skanėstai kiekvieno skoniui
R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113
GUELPH LINE prie PROSPECT, BURLINGTON — 639-0510
LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

VLIKO PIRM. DR. J. K. VALIŪNAS rugpjūčio 6 d. sulaukė 50 metų amžiaus. Jis yra gimęs Kaune, baigęs Jėzuitų gimnaziją. Ekonomiką ir teisę studijavo Grazo, Prahos ir Tuebingeno universitetuose. Tuebingene jis gavo daktaro laipsnį už sėkmingai apgintą disertaciją iš ekonomikos srities. Atvykęs į JAV 1951 m., dr. J. K. Valiūnas su dr. J. Kazicku įsteigė eksporto bendrovę "Neris". Šiandien jis priklauso net kelių bendrovių direkcijai ir yra jų dalininkas. VLIKo valdybai dr. J. K. Valiūnas vadovauja nuo 1966 m. pabaigos, negailėdamas jėgų ir net savo paties finansinių išlaidų. Jį reikia laikyti bene veikliausiu VLIKo valdybos pirmininku, skrajojančiu po pasaulį ir turinčiu ryšių su įtakingais žmonėmis valstybių sostinėse.

LIETUVOS VYČIŲ jubiliėjinis seimas veiklos šešiasdešimtmečiui paminėti buvo surengtas rugpjūčio 16-20 d.d. Brocktone, Mass., kur 1913 m. įsteigta ši organizacija, vėliau paplitusi po visą Ameriką. Lietuvos vyčių "Friend of Lithuania" kasmet skiriamas medalis šiemet paskirtas JAV kongreso buvusiam pirmininkui J. W. McCormack, kurio dėka JAV buvo pradėtos oficialiai minėti Pavergtųjų Tautų Savaitės. Lietuvos vyčių naujon valdybon išrinkti: pirm. Susan Boroskas, I vicepirm. Marian Skabeikis, II vicepirm. Albert Ozalis, III vicepirm. Lionginas Švelnis, protokolų sekr. Irene Adomaitis, iždo sekr. Irene Ozalis, iždo. Irene Sankus, patikėtiniai Mary Kaber ir Anthony Radzevič. Dvasios vadu perrinktas kun. Albert Contons.

DETROITO LIETUVIŲ Dievo Apvaizdos parapijos naujosios bažnyčios ir Kultūros Centro šventinimas — rugsėjo 8-9 d.d.. Šeštadienį, 10 v.r. — šventinimas ir vysk V. Brizgio laikomos Mišios, 11.30 v.r. — priėmimas-užkandžiai, 7 v.v. — kokteiliai ir pokylis; sekmadienį, 10.30 v.r. iškilmingos Mišios, 12 v. — kavutė. Į šias iškilmes visus kviečia parapijos klebonas kun. M. J. Kundratas ir parapijos tarybos pirm. A. Rugienius. Bažnyčios ir centro adresas: 25335 West Nine Mile Rd., Southfield, Mich. 48075. Tel. 315-354-3429.

Brazilija

BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS tarybos pirmininkas yra Jonas Lukoševičius, valdybos — Alfonsas D. Petraitis. Jaunimo komisijai vadovauja kun. Hermanas Šulcas, SDB, švietimo komisijai — kun. Stasys Šileika, SDB, spaudos ir informacijos komisijai — kun. Antanas Saulaitis, SJ, šalpos komisijai — kun. Petras Daugintis, SJ.

INŽ. ZENONAS BAČELIS, pastaruoju metu buvęs BLB pirmininku, buvo ištiktas dviejų širdies smūgių ir plaučių uždegimo. Ligonis pamažu sveiksta, nors jau yra 82 metų amžiaus.

KUN. F. A. BENDORAITIS, misijonierius ir medicinos gydytojas, po ilgų metų turėjo vasaros atostogas. Amazonės srities Rondonijos teritorijoje liepos mėnesį jį pakeitė kun. Hermanas Šulcas, SDB, biochemijos studentė Vilma Šimonytė iš Sao Paulo ir penki brazilai. Šioje talkininkų išvykoje dalyvavo ir inž. D. Dikinis, JAV lietuvis iš San Francisco, dirbantis prie požeminių traukinių linijos pravedimo Sao Paulo mieste.

Argentina

VIENUOLIŠKO GYVENIMO auksinę sukaktį Kordobos mieste atšventė Šv. Kazimiero vienuolijos seselė Teofilė-Liudvika Adomaitytė. Padėkos Mišias vietinės parapijos bažnyčioje koncelebravo aštuoni kunigai, jų tarpe ir kun. A. Švedas iš Rosario. Pamaldose dalyvavo ir nemažas būrelis lietuvių. Sukaktuvininkės pagerbtuvės buvo surengtos seselių kazimieriečių patalpose. Sukaktuvininkė yra kilusi iš Mount Carmel Pensilvanijoje, Šv. Kazimiero vienuolijon įstojusi 1919 m. ir pirmuosius įžadus padariusi 1923 m. JAV ji mokytojavo Šv. Kazimiero akademijoje, parapinėse pradinėse mokyklose, buvo seselių kazimieriečių mokyklų inspektore, Motinos generolės padėjėja ir Motina generole. Argentinon atvykusi prieš 11 metų, mokytojos darbą dirbo Aušros Vartų parapinėje mokykloje Avellanedoje, Šv. Kazimiero parapijos mokykloje Rosario mieste ir pastaruosius šešerius metus praleido Šv. Kazimiero seselių vienuolyne Kordoboje, kur taip pat mokytojavo argentiniečių mokykloje. Sukaktuvininkė išvyko į JAV, kur su kitomis seselėmis atšvęs savo sukaktį ir ten pasiliks.

BUENOS AIRES LIETUVIŲ jaunimo tautinių šokių grupė "Ateitis", vadovaujama H. Levanavičiaus, dalyvavo metinėje ukrainiečių šventėje. Grupės šokėjai ukrainiečiams pašoko Šustą, Jonkelį, Grandinėlę ir Mikitą. Antrąją dalį programos atliko ukrainiečiai šokėjai.

ARGENTINOS LIETUVIŲ CENTRAS savo patalpose Buenos Aires rugsėjo 15 d. vakarą rengia pavasario sutikimo šventę su įvairia ir įdomia programa. Kviečiami dalyvauti visi lietuviai, ypač jaunimas.

KUN. JUOZAS KISIELIUS, atvykęs iš Meksikos į Buenos Aires, aplankė savo brolį Praną, dalyvavo Dariaus ir Girėno skrydžio keturiasdešimtmečio minėjime, vaikų piešinių vertintojų komisijoje. Jis yra misijonierus, jau 22 metus dirbantis Meksikoje. Šiuo metu gyvena Monterrey. Išleistuves svečiui iš Meksikos surengė Jonas ir Katalina Čekanauskai, pakvietę V. A. Dambravas, A. S. Ruplėnus, A. L. Mičiūdus, R. Stalioraitį, P. Gudelevičių, kun. J. Petraitį, kun. A. Steigvilą ir keletą kitų lietuvių. Savo padėkos žodyje kun. J. Kisielius ragino visus nuoširdžiai dirbti lietuvybės ir katalikybės išlaikymo srityje.

Australija

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ Federacijos suvažiavimu gruodžio 29-31 d.d. Adelaidėje rūpinasi specialus pagalbinis komitetas: klebonas kun. A. Spurgis, kun. A. Kazlauskas, LK Moterų Draugijos atstovė T. Gasiūnienė, ALKF valdybos įgaliotinė jaunimo reikalams R. Kubiliūtė, ALKF valdybos įgaliotinis Adelaidėje Pr. Pusdešris, parapijos tarybos atstovas V. Baltutis ir nakvynių komisijos pirm. P. Gasiūnas. Pastarasis svečiams ir atstovams parūpins nakvynę lietuvių šeimose. Jo adresas: 110 Humphries T-ce, Woodville Gns., SA 5012.

GEELONGO LIETUVIŲ sporto klubas "Vytis" atšventė veiklos dvidešimtmetį. J. Jonušas jau 1950 m. buvo sudaręs mišrią krepšininkų komandą "Wanderers", kurioje žaidė ir trys lietuviai. 1953 m. buvo įsteigtas "Neries" klubas, kuris 1955 m. perkrikštytas į "Vytį". Klubas dabar yra veikliausia ir didžiausia lietuvių jaunimo organizacija Geelonge, turinti apie 60 narių, šešias krepšinio komandas, vyrų ir moterų tinklinio, stalo teniso ir šachmatų sekcijas. Per 20 metų veiklos laikotarpį "Vytis" surengė penkias Australijos lietuvių sporto šventes. "Vytis" priklauso Geelongo sportų klubų sąjungai ir dalyvauja jos varžybose. Finansines išlaidas padengia "Vyčio" nario mokesčiai, rengiami pobūviai, loterijos ir gegužinės.

Britanija

TARPTAUTINĮ SIMPOZIUMĄ R. Europos temomis Londone surengė lordas S. Oswald ir Europos ryšių grupės taryba. Simpoziumui buvo pasirinkta Church House salė priešais Britanijos parlamento rūmus. Dėmesio centre buvo Vidurio ir Rytų Europos valstybių problemos, susijusios su Europos saugumo konferencija Helsinkyje. Su jomis buvo norėta supažindinti Britanijos politikus ir plačiąją visuomenę, tačiau simpoziuman atsilankė tik tokie asmenys, kuriems tos problemos jau yra gerai žinomos. Platesnių sluogsnių ir šį kartą nepavyko pasiekti. Simpoziumui pirmininkavo lordas S. Oswald, kalbėtojai atstovavo: K. Sabbat — Lenkijai, A. Puzarauskas — Baltijos valstybėms, M. Kaspar — Čekoslovakijai, R. Marcetic — Balkanų valstybėms. Užbaigos žodį tarė Britanijos parlamento narys Hugh Dykes. Simpoziume taipgi dalyvavo keli parlamento nariai ir "East-West Digest" leidėjas G. Stewart-Smith.

Švedija

HILDA TAUTVAIŠIENĖ, Sibiro tremtinė ir knygos "Tautų kapinynas Sibiro tundroje" autorė, mirė Stockholme. Velionė buvo kilusi iš mišrios šeimos — jos tėvas buvo Lietuvon atvykęs švedas, motina — latvaitė. Dukra 1927 m. ištekėjo už Šiaulėnų valsčiaus sekretoriaus Stasio Tautvaišos, kuris pirmosios sovietinės okupacijos metais buvo Žagarės valsčiaus sekretorium. Stasys ir Hilda Tautvaišos Sibiran buvo išvežti pirmosios trėmimų bangos metu. S. Tautvaiša mirė 1945 m. Krasnojarsko srities Rašetų koncentracinėje stovykloje, o Hilda Tautvaišienė, atsidūrusi Trofimovkos saloje prie Lenos žiočių, vargo žuvies perdirbimo įmonėje. Prisiminusi, kad jos tėvas nebuvo oficialiai išsižadėjęs Švedijos pilietybės, pradėjo ieškoti Švedijos pagalbos, kurios dėka buvo išleista ir Švedijon atvyko 1956 m. Lietuvos Laisvės Komitetui Niujorke H. Tautvaišienė parašė pusiau lietuvišką ir pusiau latvišką laišką, kuris buvo perduotas latvių kalbą mokėjusiam socialdemokratų veikėjui Kiprui Bieliniui. Jo paskatinta, ji ir parašė atsiminimus "Tautų kapinynas Sibiro tundroje". Šią K. Bielinio spaudai paruoštą knygą 1962 m. išleido JAV lietuvių socialdemokratų literatūros fondas, o 1968 m. — ir jos angliškąją laidą "The Cemetery of Nations in the Sibirian Tundra". Velionė H. Tautvaišienė priklausė trijų Sibiro kančias aprašiusių moterų grupei, kurią, be jos pačios, sudaro Barbora Armonienė ir Stefanija Rūkienė.

Advokatas
EUGENIJUS KRONAS,
B. Sc., B. C. L.
32 James St. So.,
Royal Bank Building,
suite 614,
tel. 522-8781
Hamilton, Ontario

Vlado Šlaito "Pro vyšnių sodą"

PR. NAUJOKAITIS

"Pro vyšnių sodą" yra aštuntasis Vlado Šlaito eilėraščių rinkinys. Savo poezija viešai ėmė jis reikštis Vokietijoje leidžiamoje lietuvių tremties spaudoje. Jo pirmasis rinkinys "Žmogiškosios psalmės" buvo išleistas 1949 m. Vokietijoje. Antrasis eilėraščių rinkinys "Ant saulėgrąžos vamzdžio" laimėjo Lietuvių Rašytojų Draugijos 1959 m. premiją.

Vl. Šlaitas turi originalų poetinių nuotaikų ir eilėdaros kelią. Jo eilėraščiai dažnai stovi ant prozos ir poezijos ribos. Už tuos prozaizmus poetas buvo kritikos pabaramas, bet daugumos kritikų palankiai priimtas. Gana anksti Vl. Šlaistas pateko žeminkų-lankininkų malonėn, tos krypties kritikų buvo ne tik įvertintas, bet ir pervertintas.

Vl. Šlaitas rašo nerimuotomis eilėmis, dažnai eilėraštis neturinė posmų. Nuotaikos liejasi laisvo ritmo pasakojimu, palaidų vaizdų sudėstymu, sugrupavimu, turinčiu gana dažnai logiško silogizmo formą. Mąstymas apie save, apie gyvenimą, apie praeitį, apie brangius jaunystės ir tėvynės atsiminimus sudaro jo poezijos turinį. Daugumas tų mąstymų gana sausi, išreiškiami banaliais žodžiais ir posakiais. Jiems gyvybės ir lyrinės nuotaikos įkvepia šlaitiški atsidūsėjimai. Skaitydami kad ir gana prozinius eilėraščius, juntame įgimto talento jėgą, kuri ir banalybes priartina prie grynosios poezijos. Atrodo, jei tuos pasikalbėjimus, pasipasakojimus surašytų net tais pačiais žodžiais kas nors kitas, o ne Vl. Šlaitas, turėtume sausą prozą. Šlaitas sugeba pasikalbėjimą su savimi apgaubti asmenine šiluma ir sudaryti lyrinę nuotaiką. Čia ir yra jo originalumas bei vertė.

Daugelyje šio rinkinio eilėraščių jaučiama religinė nuotaika. Gyvenimas yra nuolatinis artėjimas prie amžinybės. Gyvenimas turi būti nuolatinis tobulėjimas. Poetas nevengia moralinių įsakymų sau pačiam. Nusiminimą jis privalo paversti džiaugsmu, kiekvienas gestas turi būti kilnus, net kiekvienas kūno apsisukimas turi būti grakštus ir galantiškas, kiekvienas kūno prisilytėjimas turi būti be mūsų kūniško prakaito nuosėdų (27 p.). Mąstymas turi būti skaistus, o pabučiavimas — tyras kaip vakaro žvaigždė. Mąstymas turi būti net labai tvarkingas, neužgriozdytas daiktais, ir daiktai negali būti judinami iš vietos, "iki laikas ateis į savo laiko pilnatvę" (28-29 p.). Poetas net drįsta tvirtinti, kad jis visada esąs pakeliui į gražesnį gyvenimą, nors paradoksiškai skamba teigimas, kad to gražesnio gyvenimo žemėje nėra:

nes į gražesnį gyvenimą
nėra kelio, išskyrus pusiau
surūdijusius vartus,
kurie veda pro vyšnių sodą
ir kapinyną (51 p.).

Visa šio rinkinio poezija yra grynai asmeninė — paties poeto-nuotaikų ir mąstymų pasipasakojimas. Su pagarba ir nuoširdumu kalbama meilės temomis. Meilė yra kilni, šventa, bet ji jau tolimoje praeityje. Tos meilės prisiminimai tikrai lyriški. Kaikada poetas net neatskiria meilės svajonės nuo tikrai buvusios realios meilės. Praeitis nėra mirusi, nėra mirusi ir buvusi meilė, tik ji dabar reiškiasi švelniausiomis prisiminimų formomis.

Lyriškiausi yra nostalginiai tėvynės ir jaunystės ilgesio posmai. Kaip ir ankstesniuose rinkiniuose, poetas nuolatos grįžta prie savo pamiltų Ukmergės ir Žemaitkiemio vaizdu. Štai kokie subtilūs atodūsiai Ukmergei:

Mano vaikystėje
tu man buvai patsai gražiausias
miestas pasaulyje,
ir po keturiasdešimties metų
tu man esi patsai gražiausias
miestas pasaulyje.
Tavo čiurlioniški
ir ilgesingi pavasario debesys
plaukia per mano
užsienietišką širdį,
ir dažnai aš taip baisiai tavęs
ilgiuosi,
mano tolimas mieste (32 p.).

Savo mylimus vaizdus poetas net suhiperbolina: Ukmergės gaisrinės bokštas jam atrodo augštesnis už Čikagos dangoraižius, ir visuose pasikeitimuose, kuriuos padarė laikas ir nuotoliai, liko nepasikeitęs poeto atsiminimuose tik "skaistusis vaikystės dangus Ukmergės karalystėje". Skaitytojas patraukiamas ir įtikinamas tų subtilių motyvų nuoširdumu, lyriškumu.

Tačiau poetas pabartinas už grūdimą į gražu eilėraštį tokių žodžių, kaip falšyvumas, dirbtinumas, padlaižiavimas; bartinas ir už tokį trafaretinį kartojimą:

Gyventi prisiminimuose
reiškia gyventi buvusiajame laike,
gyventi buvusiajam laike
reiškia nebegyventi esamajam
laike,

Rinkinyje "Pro vyšnių sodą" Vl. Šlaitas žengia anksčiau savo pramintu originaliu keliu. Palinkimas į subtilių prisiminimų sritį ir tikrai lyriškas jų atskleidimas yra svarbiausia šio rinkinio vertybė. Filosofinės mintys apie gyvenimą, laiką ir daiktus taip pat yra įdomios, tik jos ryškinamos proziškesniu būdu.

Vladas Šlaitas, PRO VYŠNIŲ SODĄ. Eilėraščiai. Išleido "Ateitis", literatūros serijos nr. 6, 1973 m. Įrišta į kietus viršelius, 70 psl. Aplanką piešė Danguolė Stočiūtė. Kaina nepažymėta. Užsisakyti galima šiuo adresu: "Ateities" leidykla, c/o Mrs. M. Bajorūnienė, 17689 Goldwin Drive, Southfield, Mich. 48075, USA.

Lėtai vystosi vielinė televizija

BALYS BRAZDŽIONIS

Vis plačiau Amerikoj ir Kanadoj žmonės ima domėtis vielinės televizijos įsivedimu. Deja, vis yra sunkumų: vienur federacinės valdžios komisija neduoda leidimų, kitur esamos laisvos stotys nenori konkurencijos, trečiur patys žiūrovai nenori mokėti mokesčių už jos programas. Todėl noriu šį kartą kiek plačiau mūsų tautiečiams paaiškinti apie vielinę televiziją.

Kas yra ta vielinė televizija?

Daugelis žmonių galvoja, kad įsijungus televizijos aparatą, kuris jau turi signalų vielas, veiks taip, kaip ir iki šiol. Vielinė televizija reikalinga savos linijos signalams į žiūrovo ekraną. Tam reikia atskirų signalų perdavėjo, kuris iš atskiros studijos siųstų viela į žiūrovo priimtuvą. Panašiai kaip telefonas. Neturint tokios vielos jokių programų nepagausime. Už tai vielinė televizija yra susijusi su atskiru vielos įvedimu, mokėjimu už jos programas. Todėl žmonės mano: kam reikia tos vielinės sistemos, jei nemokamai galima žiūrėti kokias tik norima programas! Tai klaidinga nuomonė. Įsivedę vielinę televiziją, mokėdami po $5.50 į mėnesį (jei daugiau priimtuvų yra name nuo kiekvieno po 1 dol. į mėnesį), gausite visas programas labai aiškias, be jokių trukdymų.

Ką gi ji duoda per 24 valandas? Oro pranešimus, naujausias žinias, vietines ir pasaulines, prekybines ir biržos žinias, sporto informacijas, įvairius filmus, kurių net teatruose nematysite. Žodžiu, yra daug naudos, juoba, kad nesurišta su vietine televizija. Per ją taip pat gausite trumpas bangas ir FM. Viskas daug ryškiau. Todėl nesvarbu, kur žiūrovas bus, ar už mylios nuo stoties, ar už tūkstančių mylių, nes vielinė televizija turi pertransliavimo stiprintojus. Kur signalai nusilpsta, ten jie vėl sustiprinami ir siunčiami į priimtuvus.

Kaip įvesti vielinę televiziją?

Dar nevisuose miestuose yra vielinė televizija. Čikagoje, kur FCC komisija duoda leidimus, tačiau eina kova tarp bendrovių ir miesto valdžios. Visdėlto jau įrengiamos studijos, bandoma. Ten, kur dabartinių signalų miestai n e g a l i pagauti, jau seniai veikia UHF ir vielinė televizija, apimdamos daug stočių. Ji transliuoja juodą - baltą ir spalvotą programą. Todėl norint įsivesti vielinę televiziją, reikia pasiteirauti specialioj komunikacijos įstaigoj, kuri yra betkuriam didesniame mieste. Ji reguliuoja radijo ir televizijos stotis, duoda leidimus, tikrina trumpų bangų radijo stočių veiklą, seka programas, tiria gyventojų skundus ir t. t. Gavęs visas žinias, televizijos specialistas turi pamatyti jūsų leidimą. Prašomas, atves į namą atskirą liniją, įjungs kokią tik televiziją norėsit.

Įsivedę vielinę televiziją, automatiškai dar negausit visų programų. Kaikurios yra atskirai apmokamos. Gavę iš jų bilietuką už $2.50, įdėsite į atskirą dėžutę, ir programa pradės veikti jūsų priimtuve. Galima patarnautoją prašyti tokios dėžutės iš karto arba vėliau. Įsivedus vielinę televiziją, nebereikės jokių kitų antenų, nebus trukdymų nė kaimynui. Priimtuvas — toks ar kitoks suvartos nedaugiau elektros. Su stotimi nereikia pasirašyti jokios sutarties. Apmokamą televiziją galima betkada nutraukti ir tenkintis nemokamomis programomis. Už įvedimą vielinės televizijos JAV-se mokama $15.

Apmokamos televizijos veikla

Stotys, kurios jau veikia Niujorke, Los Angeles, Reddondo Beach ir kitur, turi tamprius ryšius su bendrovėm, teatrais ir koncertų salėm. Jos sudaro sutartis ir perduoda programas tiesiai iš atitinkamų vietovių. Jos turi savo žiūrovų net iki 500.000, kurie mielai moka ne tik po $2—3, bet ir $10, nes juk nereikia vargti, vykti į tas vietas — viskas čia pat, dar geriau matyti televizijoj. Yra įjungtos ir skaitytuvinės televizijos, kaip pvz. Niujorke Holyday Inn., sporto organizacijos "Time". Ji turi savo žiūrovų iki 110.000, moka į mėnesį po $6. "Zenitho" bendrovė gamina jau daug priimtuvų, kurie veikia tik įdėjus bilietuką. Ji net nori savo stoties su UHF signalais. Kiekvienas žiūrovas gauna programas, kokias nori.

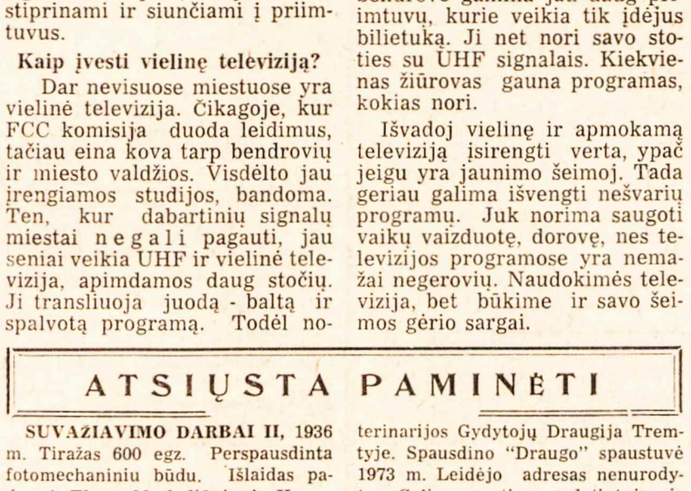
Išvadoj vielinę ir apmokamą televiziją įsirengti verta, ypač jeigu yra jaunimo šeimoj. Tada geriau galima išvengti nešvarių programų. Juk norima saugoti vaikų vaizduotę, dorovę, nes televizijos programose yra nemažai negerovių. Naudokimės televizija, bet būkime ir savo šeimos gėrio sargai.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

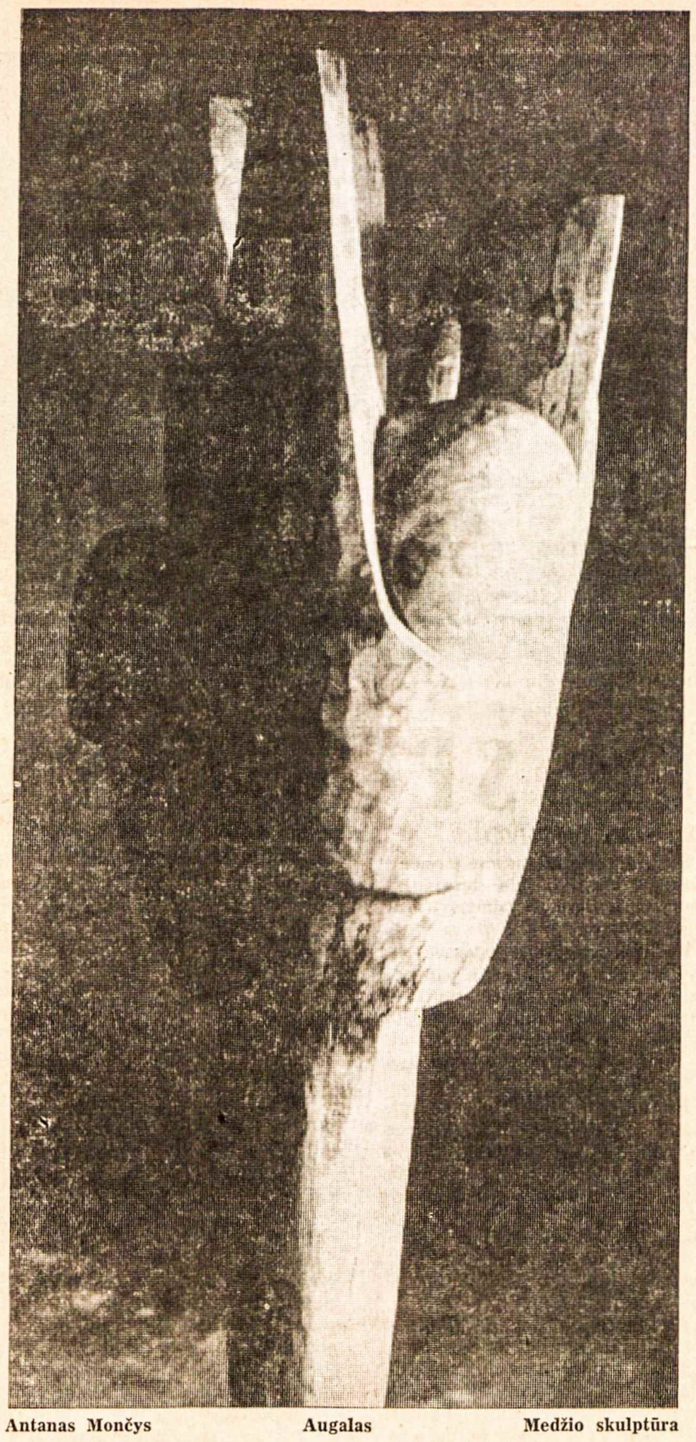
SUVAŽIAVIMO DARBAI II, 1936 m. Tiražas 600 egz. Perspausdinta fotomechaniniu būdu. Išlaidas padengė Elena Mackeliūnienė. Kaune 1937 m. išleistą Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos "Suvažiavimo darbų 1936" I laidą redagavo Juozas Eretas ir Antanas Salys. Antrosios laidos leidėjas — Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija, Piazza della Pillota 4, Roma, Italia. 474 psl. minkštais viršeliais. Kaina nepažymėta.

Dr. Stasys Jankauskas, VETERINARINĖ MEDICINA NEPRIKLAUSOMOJE LIETUVOJE. Atsiminimai. 338 psl. kietais viršeliais. Kaina nepažymėta. Leidėjas — Lietuvių Veterinarijos Gydytojų Draugija Tremtyje. Spausdino "Draugo" spaustuvė 1973 m. Leidėjo adresas nenurodytas. Galima gauti pas platintojus ir "Drauge", 4545 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629, USA.

Viktorija Genytė-Šmaižienė, GYVENIMAS IR DARBAI. Pomirtinis eilėraščių rinkinys, redaguotas Leonardo Žitkevičiaus, iliustruotas Liucijos Poscente. Vinjetės — Pauliaus Jurkaus. Išleido Jonas Šmaižys 1973 m. Spaudė Pranciškonų spaustuvė Brooklyne. 96 psl. minkštais viršeliais. Kaina $3. Galima gauti pas J. Bortkevičių, 84-07 89th St., Woodhaven, N.Y. 11421, USA.

Vasaros metu ir mažiesiems malonu pabūti gamtoje. Toronto Lietuvių Vaikų Namų darželio tvarkytoja sesuo Dalia Keblinskaitė su mažaisiais tautiečiais savo įstaigoje

Antanas Monèys — Augalas — Medžio skulptūra

Žmogus, kuris valdo akmenį

Iš pokalbio su skulptoriumi A. Monèiu, gyvenančiu Paryžiuje

Savo viešnagės proga Kanadoj dail. A. Monèys, lydimas kolegos J. Bakio, aplankė ir "TŽ" redakciją. Kadangi tai plačiai pagarsėjęs žemaitis savo skulptūromis V. Europoj, ypač Prancūzijoj, Belgijoj, Vokietijoj ir Italijoj, parūpo išsikalbėti plačiau. Pasirodo, svečias dar jaunas vyras, gimęs 1921 m. Monèių k., Kretingos apskrityje, baigęs Kretingos gimnaziją 1941 m., studijavęs architektūrą Kaune ir 1944 m. pasitraukęs Vokietijon. Freiburge jisai baigė dail. V. K. Jonyno įsteigtą ir vadovautą meno mokyklą, kuri buvo prancūzų zonoje. Nuvykęs į Paryžių, dar studijavo skulptūros menų pas dail. O. Zadkine. Nors pradžia Prancūzijos sostinėje, toje meno Mekoje, buvo sunki, tačiau žemaitiškas A. Monèio atkaklumas nugalėjo visus sunkumus ir palengva įkopė į dailės Parnasą. Dabar kaip skulptorius jis yra plačiai žinomas, gauna nemažai užsakymų iš įvairių institucijų ir iš to pragyvena su šeima. Per eilę metų jo kūrybos derlius pasidarė labai gausus. Iš keliolikos jo turėtų nuotraukų buvo matyti ne tik daugybė kūrinių, bet ir įvairiausių temų, išreikštų medyje, bronzoje ir akmenyje. Vieni jo kūriniai artimi realizmui ir lengvai suprantami, kiti — pusiau abstraktūs, o treti — gryni abstraktai. Gaila, svečias neturėjo nuotraukų savo monumentaliosios kūrybos — Kryžiaus keliu, paminklu, statulu, kurioje atsispindi religinis autoriaus menas moderniose formose. (Sekantis pokalbis yra atpasakojamo pobūdžio).

— Kas Jus sugundė atvykti Kanadon? — klausiu svečią.

— Kolega Bakis. Jeigu ne jis, nebūčiau atvykęs.

— Ar Jūsų kelionė neturi nieko bendro su PLB seimu?

— Mūsų Bendruomenės pirm. kun. J. Petrošius prašė mane dalyvauti PLB seime ir atstovauti Prancūzijos lietuviams. Pažadėjau sąlyginai, nes nežinojau, ar galėsiu ten nuvykti. Dalykai susiklostė taip, kad turėjau grįžti Paryžiun anksčiau nei numatyta, ir Prancūzijos lietuvių atstovavimas, rodos, teko p. O. Bačkienei, gyv. Vašingtone. Ji ilgą laiką yra gyvenusi Paryžiuje ir gerai žino tenykščių lietuvių reikalus.

— Kokie gi darbai Jūsų laukia Paryžiuje?

— Pirmiausia turiu perkelti savo studiją. Iki šiol buvau prisiglaudęs prie vienos vienuolijos, bet ši dabar viską pertvarko, tad ir man reikėjo susirasti naują patalpą. Problema išsisprendė labai laimingai — gavau pakvietimą dirbti kaip skulptorius universitete — Cité Universitaire kvartale, kur daug studentų domisi įvairiomis meno šakomis. Be to, turiu terminuotą užsakymą Belgijos sostinėje Briuselyje. Taigi, tie darbai neleido man čia ilgiau pasilikti.

— Ar daug parodų esate surengęs?

— Nemažai. Daugiausia Prancūzijoj. Mat, čia geriausios sąlygos. Kultūros ministerija padeda dailininkams rengti parodas, kurios keliauja po kraštą ištisus metus ar dvejus. Jeigu parduoda meno darbą, nuošimčio neima — viską atiduoda autoriui. Netaip, kaip galerijos, kurios yra grynai verslo įstaigos. Kultūros ministerijos parama ir aš esu pasinaudojęs. Tuo būdu mano kūriniai yra apkeliavę beveik visą Prancūziją. Ir universitetas Paryžiuje pasirinko mane, nes ten buvo surengta mano kūrinių paroda. Per ją jis mane susirado.

— Kokias temas pasirenkate savo kūrybai?

— Užsakytiem dalykam dažnai temas pateikia patys užsakytojai (Kryžiaus keliai, statulos ir pan.), bet laisvai kūrybai temos ateina iš paties gyvenimo. Pvz. vieną pavasarį Paryžiuje įvyko didelės studentų riaušės prieš esamą santvarką. Man kilo mintis pavaizduoti generacijų santykį, t. y. glaudų jaunosios ir vyresniosios generacijos ryšį, nežiūrint revoliucinių kovų. Taip atsirado skulptūra "Generacijų medis". Užsakytų kūrinių atveju pasilieku sau pakankamai laisvės temos išvystyme. Pvz. buvau prašytas sukurti šv. Pranciškaus Asyžiečio statulą. Pažadėjau sukurti ją, bet ne tokią tradicinę, kaip užsakytojas vaizdavosi. Sukūriau banguojančią visatą, kurią mylėjo Asyžietis, ir centre įderinau jo figūrą.

— Rodos, dalyvaujate ir visuomeninėje lietuvių veikloje. Kokias pareigas joje einate?

— Taip, Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės pirmininkas kun. J. Petrošius kvietė pagalbon. Na, ir atėjau. Esu krašto valdybos vicepirmininku. Be to, vadovavau tautinių šokių grupei, kurią sudaro lietuviai ir prancūzai. Dabar ją perdaviau sūnui.

— Ar ir sūnus linkęs į meną?

— Jis daugiau domisi filosofija ir istorija, nors ir menas nesvetimas — mėgsta ypač tapybą. Dažnai pats tapo.

(Nukelta į 7-tą psl.)

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

SANTAROS-ŠVIESOS XX SUVAŽIAVIME rugsėjo 6-9 d. d. Taboro Farmoje, Sodus Mich., paskaitas skaito: dr. K. Ostrauskas — "De exilio", prof. A. Mickūnas — "Fenomenologinis metodas lietuvių kultūros studijose", V. Trumpa — "Pašnekesys apie Santaros-Šviesos istorijos interpretaciją", R. Kondrotas—"Vilniaus universiteto prof. J. Franko mokslinių teorijų evoliucijos", prof. R. Misiūnas — "Mažosios tautos besiformuojančioje pasaulinėje sistemoje", Ž. Bilaišytė — "Liūnės Sutemos daiktai ir žodžiai", prof. R. Šilbajoris — "Sigitas Geda iš toliau ir iš arčiau", prof. J. Slavėnas — "Liberalizmas Vakarų ir Rytų konfrontacijose", prof. R. Vaišnys — "Būsimasis pasaulio vaizdo biologizavimas", prof. V. Doniela — "Autoritarinis ir egalitarinis mentalitetas". Muzikos ir poezijos vakare dalyvauja: sol. A. Stempužienė, kompoz. D. Lapinskas, R. Vėžys, A. Gustaitis, Ž. Bilaišytė, L. Sutema, M. Katiliškis, V. Bogutaitė, A. Landsbergis, A. Pečiūraitė, H. Nagys ir E. Juodvalkytė. Suvažiavime taipgi bus knygženklių paroda, dviejų knygų pristatymas: Antano Gustaičio — "Saulės šermenų" ir Algirdo Landsbergio — "Vėjas gluosniuose. Gluosniai vėjuje".

MOKSLO IR KŪRYBOS II SIMPOZIUMAS bus Čikagoje lapkričio 22-25 d.d. Antano Dundzilos vadovaujama elektroninių skaičiavimo mašinų (kompiuterių) ir informacijos technologijos sekcija kviečia dalyvauti šios srities specialistus ir prašo juos skaityti 20 minučių pranešimus, kurių bus apie 3-4. Sekcija taipgi turės diskusijas tema "Šios technologijos įnašas lietuviškajam gyvenimui 1980 m." Pasiūlymus, pranešimų 200-300 žodžių santraukas anglų ir lietuvių kalbomis su paskaitininko darbo bei namų adresu, telefonu ir trumpu savo profesinės veiklos apibūdinimu prašoma siųsti iki rugsėjo 20 d. Antanui Dundzilai, 4339 W. 83 St., Chicago, Ill. 60652. Telefonai: namų — 312-582-2549, darbovietės — 129-844-0520. Panašų atsišaukimą paskelbė ir biochemijos bei biologijos sekcija, kurią organizuoja dr. Antanas Butkus ir dr. J. Genys. Ji taipgi kviečia simpoziume dalyvauti biochemikus ir biologus, prašo 15-20 minučių referatų. Iki rugsėjo 20 d. biochemikai 100-300 žodžių referatų bei paskaitų santraukas siunčia dr. Antanui Butkui, 2370 Canterbury Rd., University Hgts., Ohio 44118 (tel. 216-932-9944), biologai — dr. Jonui Geniui, 8903 Orbit Lane, Seabrook, Md. 20801 (tel. 301-459-5693).

FIZIKOS DR. VYTENIS M. VASYLIŪNAS rugpjūčio 13-14 d.d. dalyvavo Britanijos Sheffieldo universiteto moksliniame seminare ir skaitė paskaitą magnetosferos teorinių modelių sekcijoje. Dr. V. M. Vasyliūnas yra Massachusetts Technologijos Instituto profesorius Cambridge, Mass., dažnai dalyvaujantis koncertuose kaip pianistas ar vargonininkas, ypač su tėvu Izidorium, žymiuoju smuikininku.

ALOYZAS BARONAS rašo ne tik romanus, noveles, bet ir humoristinius eilėraščius dr. Aliūno slapyvardžiu. Šiuo metu jis yra paruošęs spaudai trečią humoristinių eilėraščių rinkinį "Alijošiaus lapai", turintį tris aktualius skyrius — "Kultūros krizė", "Pagundų obuoliai" ir "Balanos gadynė". Ligšiolinei jo humoristinei poezijai atstovavo du rinkiniai — "Valerijono lašai" ir "Trejos devynerios".

KUN. PROF. DR. PAULIUS RABIKAUSKAS, SJ, Romos Šv. Gregoriaus universiteto istorijos fakulteto dekanas, suredagavęs Lietuvos vyskupų I pranešimų tomą, ruošia spaudai II tomą. Pirmajame buvo sutelkti Vilniaus ir Žemaitijos vyskupų pranešimai Šv. Sostui, antrasis bus skirtas Seinų, Livonijos, Minsko, Lucko ir Mogilevo vyskupų pranešimas. Prof. dr. P. Rabikauskas, dėstantis diplomatikos ir paleografijos kursus Šv. Gregoriaus universitete, šiemet švenčia sidabrinį kunigystės jubilėjų.

SU BRITŲ KARALIŠKUOJU ŠEKSPYRO TEATRU Australijoje lankėsi aktorė Zhivile Roche (Živilė Šlekytė), buvusi torontietė. Ji yra baigusi Karališkąją Dramos Akademiją, debiutavusi Arthur Miller veikale "The Crucible" Škotijoje. Baigusi akademiją ir pradėdama dirbti teatre, ji turėjo pakeisti arba vardą, arba pavardę. Živilė pasiliko savo lietuvišką vardą, o pavardei pasirinko prancūziškų kvepalų pavadinimą. Ilgesnį laiką Ž. Šlekytė viešėjo Sydnėjuje ir turėjo progą susipažinti su vietiniu lietuvių jaunimu. Sydnėjuje ją globojo dail. Henrikas Šalkauskas. Australijos lietuviai stebėjosi, kad ji ne tik gražiai kalba angliškai, prancūziškai, bet ir lietuviškai. Gyvendama Toronte, Ž. Šlekytė dalyvavo skautų ir ateitininkų veikloje. Britanijon išvyko 1966 m., baigusi Toronto universitetą. Dabartinis jos darbas teatre nėra lengvas — per pastaruosius 12 mėnesių yra turėjusi tik 5 laisvas dienas.

BALYS AUGINAS, klevelandietis poetas, paruošė spaudai naują poezijos rinkinį "Žydinti dykuma".

PASAULIO PEDAGOGŲ KONGRESE Japonijoje, Tokijo mieste, įvadinę ir kartu pagrindinę paskaitą skaitė Otavos universiteto prof. dr. Antanas Ramūnas.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

VILNIAUS DAILĖS SALONE surengta panevėžiečio dail. Kazio Naruševičiaus tapybos darbų paroda atskleidė jo gyvą ryšį su gimtąja žeme, paprastumą ir nuoširdumą. Didžiąją dalį jo naujausiųjų darbų sudarė peizažai iš Panevėžio apylinkių ir pajūrio. Parodą papvairino akvarelės, natiurmortai su gėlėmis ir keli portretai. K. Naruševičius yra viduriniosios kartos tapytojas, pasižymintis kūrybiniu savitumu, kuriam betgi kenkia pasikartojantys spalviniai sprendimai, įvairumo stokojančios kompozicijos.

TELŠIŲ KRAŠTOTYROS MUZĖJUJE rajono literatų iniciatyva buvo paminėtos Butkų Juzės 80-tosios gimimo metinės. Prisiminimais dalijosi muzėjaus mokslinis bendradarbis B. Valatka. Telšių rajono literatai ir Klaipėdos jaunųjų rašytojų sekcijos nariai velionies kapą papuošė gėlėmis.

LATVIJOS TELEVIZIJA nemažą dėmesį skiria lietuviams rašytojams bei jų kūriniams. Didelio pasisekimo susilaukus V. Bubnio romanui "Arberonas", televizijos žiūrovams buvo pristatytas autorius ir romano vertėja D. Avuotinia. Justino Marcinkevičiaus poemą "Siena" televizija transliavo iš J. Rainio akademinio dailės teatro, o vėliau pateikė ir pasikalbėjimą su pačiu autorium. Rež. A. Zarinia televizijai ekranizavo V. Miliūno apsakymus "Auksas" ir "Trys seansai". Premjeros televizijoje susilaukė A. Laurinčiuko "Vidutinė moteris". Dar šiemet televizija paruoš Justino Marcinkevičiaus "Katedros" premjerą, o sekančiais metais — D. Urnevičiūtės pjesės "Tyluva — 2 km." tris serijas.

JANINOS DEGUTYTĖS eilėraščių rinktinę vaikams "Spalvotos dainelės" 33.000 egz. tiražu Rygoje išleido "Liesma". Knygą išvertė V. Lyvzemniekas, spalvotas iliustracijas sukūrė dail. D. Staprena.

ROMO BALČIŪNO vadovaujamas Vilniaus pučiamųjų orkestras "Trimitas" šią vasarą per mėnesį surengė apie 40 koncertų Druskininkuose, Alytuje, Klaipėdoje, Palangoje, Nidoje, Plungėje, Skuode, Šilutėje, Rusnėje ir kitose Lietuvos vietovėse. "Trimito" repertuare — klasika, lengvoji muzika ir maršai. Jo koncertuose dalyvavo estrados dainininkės Violeta Rakauskaitė ir Ona Valiukevičiūtė.

VARGONŲ MUZIKOS KONCERTĄ paveikslų galerija paverstoje Vilniaus katedroje surengė prof. Konradas K a v e c k a s, programon įtraukęs eilę J. S. Bacho, C. Franco, J. Naujalio, R. Žigaičio kūrinių ir savo naujajį pjesių ciklą "Paveikslų galerijoje", inspiruotą galerijoje sutelktų paveikslų. Prof. K. Kaveckui J. S. Bacho, F. Schuberto ir jo paties kompozicijomis talkino Vilniaus operos sopranas Regina Tumalevičiūtė.

ŽEMAITĖS APSAKYMŲ RINKTINĘ "Die Schwiegertochter" ("Marti") išleido R. Vokietijos leidykla "Aufbau-Verlag". Žemaitės kūrinius iš rusų kalbos išvertė A. Globik, M. Milak ir V. Plakmejer. Vertėjai taipgi pateikė Žemaitės biografinių ir bibliografinių duomenų.

JAPONŲ VOKALINIS ANSAMBLIS "Muzikinė akademija" viešėjo Vilniuje su savo meno vadovu Masachide Tanimura ir dirig. Taco Tokajum. Ansamblį sudaro 10 dainininkų. Pirmoji koncerto dalis buvo skirta sumodernintom japonų liaudies dainom, antroji — Vakarų pasaulio šlageriam. Palyginti ribotus savo vokalinius duomenis ansamblis papildė muzikiniam teatrui būdingomis priemonėmis — dažnu drabužių keitimu, sceniniais judesiais.

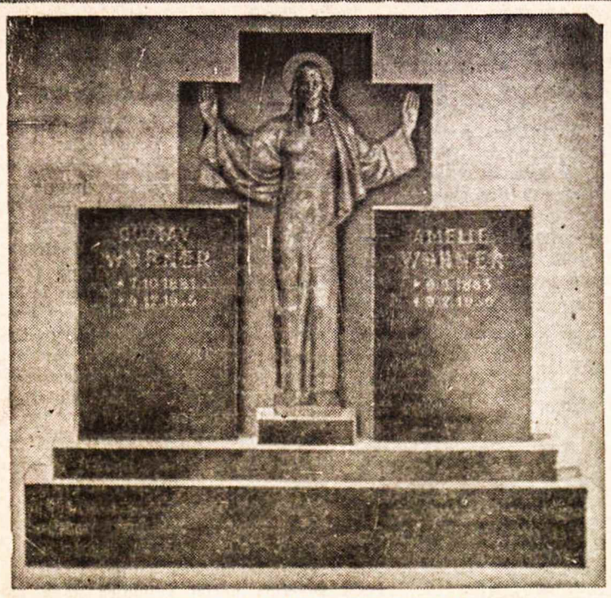
ORIGINALIĄ AUTOPORTRETŲ PARODĄ Vilniuje surengė 25 jaunieji dailininkai, neseniai baigę Vilniaus dailės institutą. Šioje autoportretų galerijoje daugiausia buvo tapybos darbų, vienas kitas piešinys, ofortas ir skulptūra. Autoportretas yra nelengvas kūrybinis žanras, nes jame objektyvus savęs pažinimas susipina su subjektyviu savęs vertinimu. Recenzentės Gražinos Kliaugienės teigimu, brandžiausius autoportretus sukūrė dailininkai A. Kuras, A. Švėgžda ir R. Bičiūnas. Tokia autoportretų paroda yra pirmoji Lietuvoje.

J. BILIŪNO APYSAKŲ RINKTINĘ "Laimės žiburys" 15.000 egz. tiražu išleido "Liesma" Rygoj. Latvių kalbon apysakas vertė H. Galinis. Įvadas — D. Venclovaitės, pastabos ir paaiškinimai — M. Lukšienės.

VILKIAUTINIO KAIMO SENKAPĮ prie Liškiavos tyrinėjo Vilniaus universiteto istorikai. Surinkti duomenys rodo, kad Bedugnio ežero vakarinėje pakrantėje žmonės jau gyveno prieš 13-15 šimtmečių.

LENKIJOS MIESTUOSE beveik metus pabuvojo dail. A. Statulevičiaus tapybos darbų keliaujanti paroda, skirta Vilniaus tematikai. Šiuo metu po Lenkijos miestus keliauja apie 20 dail. L. Tuleikio tapybos darbų. Abiejų lietuvių dailininkų parodos susilaukė nemažo lenkų dėmesio.

VYTAUTĖS ŽILINSKAITĖS humoreską "Ideali žmona" paskelbė rumunų laikraštis "Informatia Harghitei". Rumunų kalbon ją išvertė P. Banas ir A. Mihalis. **V. Kst.**

ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ
YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai

Windsoro lietuvaičių kvartetas "Aušra", kuris dalyvaus meninėje Lietuvių Dienos programoje Los Angeles mieste rugsėjo 9 d. Nuotr. S. Dabkaus

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

Kasos valandos:
Pirmad. .....10 - 3
Antrad. .....10 - 3
Trečiad. uždaryta
Ketvirtad. 10-7
Penktad. 10-8
Šeštad. .....9 - 12
Sekmad. ... 9.30 - 1

MOKA:
už termininius indėlius —
dvejų metų 7½%
vienerių metų 7%
už taupomąsias (savings) s-tas 6¼%
už depozitų-čekių sąskaitas ...5¾%
DUODA PASKOLAS:
asmenines iki $10.000.....8%
nekiln. turto iki $50.000.....8%

Nemokamas visų narių gyvybės draudimas pagal santaupų dydį iki $2.000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10.000. Parduodame American Express kelionių čekius ir International Money Order — pinigines perlaidas. Priimame mokėjimus už nekiln. turtą, telefoną, elektrą, vandenį, dujas. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Mūsų tikslas—ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams

PROGRESS
REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W. **Tel. 534-9286**

RUNNYMEDE — DUNDAS, mūrinis, 6 kambarių kampinis namas ir maisto krautuvė. Idealus pirkinys vyresnio amžiaus šeimai. Alyva-vandeniu šildomas. Garažas su privačiu privažiavimu. Įmokėti prašo apie $10,000, pilna kaina $32,900.
SWANSEA — RUNNYMEDE, atskiras-mūrinis 7 kambarių namas, 2 virtuvės, 2 prausyklos, alyva šildomas. Garažas ir šoninis privažiavimas. Įmokėti apie $15,000, namas be skolų.
ROYAL YORK RD. — MIMICO, dviejų augštų verslo pastatas. Krautuvė, kirpykla ir 2 butai po 4 kambarius. Smulkmenų (variety store) verslo mėnesinė apyvarta $7,000, be to $320 į mėnesį už nuomą pašto įstaigai. Puikus verslas vedusių porai. Įmokėti $20,000.
ANNETTE — RUNNYMEDE, gražus 5 butų namas. Penkios atskiros virtuvės, 5 prausyklos, atskiri įėjimai, 6 garažai, didelis sklypas. Idealus nuomojimui. Įmokėti apie $20,000. Namas be skolų.
RONCESVALLES — GRENADIER RD., komercinis pastatas, 13 butų po 2 ir po 1 miegamuosius. Visą laiką išnuomotas, alyva — vandeniu šildomas, 5 garažai. Metinės nuomos pajamos $22.000. Įmokėti apie $25,000 — $30,000. Žema kaina.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI
S. JOKUBAITIS
Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

F. SENKUS REAL ESTATE
1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

W. VASIS REAL ESTATE
Didelis pasirinkimas namų, žemės ir kitos rūšies nuosavybių.
Skambinti — J. GUDAS
863 BLOOR St. W., Toronto 4, Ont. Tel. 534-7525

Lietuvio savininko mėsos KRAUTUVĖ
ARNOLD'S MEAT MARKET
259 Ellesmere Rd., Scarborough, Ont. (Warden & Ellesmere) **Tel. 445-6031**
Parduodama įvairiais kiekiais šviežia pirmos rūšies A 1 jautiena, veršiena, kiauliena, taip pat — vištos, žąsys, antys. Supjaustoma, supakuojama, paruošiama dėti į šaldytuvus (freezer) pagal pirkėjo norą. Užsakymai priimami telefonu. Atvažiavus galima išsirinkti. Nemokamas pristatymas.

BEST ELECTRIC
NUO LŪSNOS IKI DANGORAIŽIO!
VERSLO BEI PRAMONĖS PASTATŲ ELEKTROS ĮRENGIMAI, PRIEŽIŪRA IR KITI DARBAI
ELEKTROS RANGOVAS
Tel. 489-5425 Petras Prakas
Namų: 920-2501 Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

ĮSIDĖMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriausias Amerikoj ir Europoj "JIB Haarpflege-Lotion" preparatas sulaiko **plaukų slinkimą, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis,** padeda atgauti **natūralią plaukų spalvą.** JIB vartodami nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED BLUE knygoj. JIB Medicine Liq. 8 uncijos 16 savaičių $6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei:
2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th. Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

SPORTAS

SPORTAS LIETUVOJ

Sov. Sąjungos sklandymo pirmenybėse 200 km trikampio lenktynėse kaunietė R. Garmutė laimėjo I v. ir tapo meistere.

Lietuvos irkluotojai dalyvavo Hanoverio regatoje. Geriausiai pasirodė kaunietė L. Kaminskaitė, kuri du kartus vienviete valtimi laimėjo pirmąsias vietas. Be lietuvių, rungtyniavo JAV, Australijos ir V. Vokietijos irkluotojai.

Pasaulio studentų universiadoje Maskvoje dalyvavo 4 Lietuvos sportininkai — 3 lengvaatlečiai ir viena plaukikė. Geriausiai pasirodė kaunietė Margarita Treinytė šuolyje į tolį — laimėjo II v. Nijolė Razienė 800 m. bėgime laimėjo II v. M. Treinytė nušoko 6,56 m. Tai naujas Lietuvos rekordas. N. Razienės 800 m. laikas buvo 2:00,19.

Sov. Sąjungos motorlaivių pirmenybės įvyko Tarnopolyje. Kauniečiai Antanas Šlapikas ir Vytas Matulevičius laimėjo pirmąsias vietas ir tapo Sov. Sąjungos meisteriais. Pirmasis lenktyniavo 500 ccm ir antrasis 350 ccm skuterių klasėse.

VYČIO ŽINIOS

Mūsų krepšininkui Viktorui Juozėnui, jo tėveliui mirus, reiškiame gilią užuojautą. Mūsų buvusiam futbolininkui A. Dobrovolskiui mirus, jo artimiesiems reiškiame taip pat užuojautą.

Vyčio dvidešimtpenkmečio baliuje spalio 27 d. Seaway Towers viešbutyje dalyvaus ministeris dr. St. Haidasz su Ponia. Atrodo, mūsų 25-čio balius susilauks daug garbingų svečių.

Stalus 25-čio baliui, šalia jau skelbto P. Bernecko, galima užsisakyti ir pas B. Vitkų tel. 741-6264.

M. Duliūnas su žmona išvyko į Europą, kur keliaus kartu su Š. Amerikos lietuvių krepšinio rinktine.

Krepšinio stovykla T. pranciškonų stovyklavietėje pasibaigė. Per dvi savaites stovykla pasinaudojo apie 200 krepšininkų. Tai gausiausia ir geriausiai pavykusi stovykla. Stovyklos pasisekimo nuopelnas priklauso stovyklos organizatoriui M. Duliūnui, kuris įdėjo daug pastangų šiai stovyklai pagerinti. **A. S.**

SPORTAS

ŠAUDYMO PIRMENYBĖS

1973 m. Š. Amerikos baltiečių šaudymo pirmenybės įvyks rugsėjo 15-16 d.d. netoli Hamiltono, Kanadoje. Varžybas vykdo lietuviai Hamiltono lietuvių šaudyklioje "Giedraitis". Suinteresuoti šaudytojai gali kreiptis šiuo adresu: Mr. Juozas Usvaltas, 75 Evelyn Ave., Toronto, Ont., M6P 2Z2.

BALTIEČIŲ PRIEAUGLIO PIRMENYBĖS

1973 m. Š. Amerikos baltiečių prieauglio klasių lengvosios atletikos pirmenybės įvyks rugsėjo 22, šeštadienį, Kanados latvių stadijone "Sidabrene", Milton, Ont., netoli Hamiltono. Varžybas vykdo Hamiltono estų sporto klubas. Pradžia — 11 val. Pirmenybių programa apima šias berniukų ir mergaičių klases: 14-15 m., 12-13 m., 11 m. irjaunesnius. Dalyvavimas yra atviras visiems lietuvių, latvių ir estų lengvaatlečiams, Registracijos terminas — rugsėjo 15 d. šiuo adresu: Mr. Arnold Till, 88 Maple Ave., Dundas, Ont., Canada. Tel. 416-627-0372. Klubams neprikląusą sportininkai informacijų gali kreiptis į artimiausią lietuvių sporto klubą arba tiesiai į Mr. Till. Baltiečių prieauglio lengvosios atletikos pirmenybės jau eilė metų yra vienos iš geriausiai pavykstančių baltiečių varžybų. Klubai ir pavieniai lengvaatlečiai skatinami gausiai dalyvauti.

Skautų veikla

● Toronto skautų vyčių ir vyr. skaučių organizuota "Siaurės pašvaistės" stovykla Romuvoje rugpjūčio 31 — rugsėjo 3 d.d. praėjo puikioje visų suartėjimo nuotaikoje, stovyklines valandas išnaudojant vertingais pašnekesiais, diskusijomis, pramogavimu, susipažinimu ir draugišku bendravimu. Suvažiavę buvo 140 stovyklautojų iš Čikagos, Detroito, Ročesterio, Bostono, Hamiltono, Montrealio, Toronto, Klevelando, St. Catharines, Erie, Pa., New Jersey ir Deep River, Ont. — 82 skautės ir 58 skautai. Dauguma jų — universitetuose studijuojąs jaunimas. Paskaitas skaitė dail. A. Tamošaitis, seselė ps. Ignė Marijošiūtė, s. I. Meiklejohn, s. dr. I. Gražytė Maziliauskienė, s. M. Vasiliauskienė, A. Banionytė, s. S. Gedgaudienė. Simpoziumą tema "Skautybė — evoliucija ar revoliucija" pravedė R. Selenis, talkinamas I. Stanionytės, A. Čiuberkio, R. Mažeikaitės ir A. Šileikos, kuris buvo ir stovyklos komendantu. Rugsėjo 1-2 naktį po laužo seselės ps. Ignės susimąstymo valanda buvo gražus derinys su šv. Mišiomis, kurias ant ežero kranto atnašavo T. Rafaelis, OFM. Šeimininkavo ir visus stovyklautojus puikiausiais valgiais sotino Toronto kun. Birutės vyr. skaučių dr-vė. Stovyklos organizatoriai ir vadovybė dėkoja visiems ir visoms, kurie kokiu nors būdu prisidėjo prie šio suvažiavimo pasisekimo, tikėdami, kad visa tai dar daugiau sustiprins skautišką veiklą.

● Šį penktadienį, rugsėjo 7, į Torontą atvažiuoja A. ir O. Mikulskiai iš Klevelando, kurie čia skautamstėms duos keletą liaudies muzikos pamokų. Norintieji jose dalyvauti kreipiasi į S. Valiūnaitę ir G. Kalinauską.

● Rugpjūčio 22 d. mirė s. O. Eižinienė, viena iš pirmųjų Lietuvos skaučių ir skautininkių, visą laiką aktyviai dalyvavusi veikloje. Palydėta į kapus su skautininkių ramovės pagarba. Atsisveikinimo žodį tarė s. R. Žilinskienė. Užuojauta visai skautiškai šeimai.

● Rugpjūčio 29 d. Toronto skautai-tės grįžo iš jubilėjinės stovyklos, kurioje gražiai pasirodė Sktn. Stepo Kairio muzikinis vienetas — dalyvavo šv. Mišiose ir lauže. Įžodį davė R. Kaminskaitė. Akademikės spalvas gavo gintarė G. Pacevičiūtė. Sveikiname.

● Romuva dėkoja p. Pakštui, padovanojusiam laivą. Č. S.

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

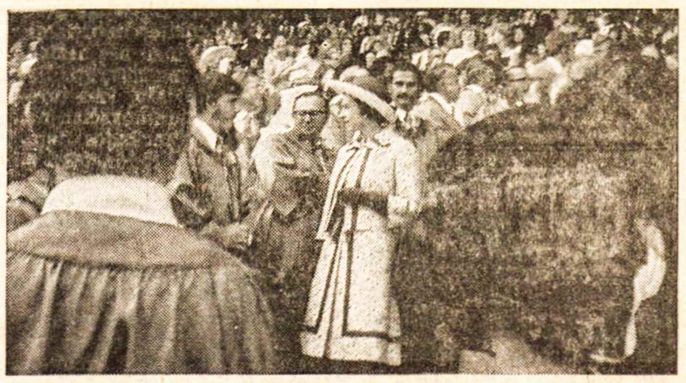
cijose minimalus atlyginimas yra dar mažesnis nei Ontario. Kyla klausimas, kiek milijonų tokių minimalaus atlyginimo skurdžių yra visoje Kanadoje? Jie tikrai būtų patenkinti geležinkeliečių gaunamomis algomis ir parlamente langų nedaužytų.

Didėjančią uždarbio spragą tarp unijų narių ir minimalų atlyginimą gaunančių kanadiečių pabrėžė ir senatorius David Croll, savo laiku rėmęs unijas, o dabar jas apkaltinęs įsipareigojimų nevykdymu, principų neįgyvendinimu. Pagal paskutiniąsias statybininkų unijų sutartis eilinis darbininkas gaus $7 į valandą, dažytojai — $7.45, tinkuotojai — $9.15, skardininkai — $10.14, santechnikai (plumbers) — $10.40. O kai jiems pritrūksta darbo, mokama augščiausios kategorijos nedarbo drauda, nors tais metais jau būtų uždirbę keliolika tūkstančių dolerių. Čia taipgi tenka pastebėti, kad unijos Kanadoje apima tik nepilną trečdalį visų dirbančiųjų. Pasak senatoriaus D. Croll, kanadiečius vis labiau ima erzinti tokie streikai, kurie uždaro mokyklas, paralyžuoja ligonines, grasina nutraukti elektros srovę, sustabdo paštą, lėktuvus ir traukinius.

Ontario provincijos ižd. John White progresyviųjų konservatorių jaunimo konferencijoje bandė apžvelgti maisto trūkumo pasaulyje problemą. Dėl kviečių atsargų išsėmimo jis apkaltino Sovietų Sąjungą ir jos diktatoriaus Stalino priverstinį kolchozinės sistemos įvedimą žemės ūkyje. J. White nuomone, toks nevykęs sovietų ūkininkavimas ir yra pagrindinė maisto trūkumo priežastis ekonomiškai išsivysčiusiuose pasaulio kraštuose. Laisvasis pasaulis turėtų daryti spaudimą Sovietų Sąjungai, kad ji atsisakytų nevykusios kolchozinės sistemos, dėl kurios negali išmaitinti savo gyventojų be užsienio paramos.

Metropolinio Toronto North York burmistras M. Lastman atskleidė kaikurių savivaldybės tarybos narių nesąžingumą. J. Knox iš North York savivaldybės buvo gavęs $470, susipažinti su Alabamos keliais, bet šiuos pinigus panaudojo savo ir žmonos atostogoms Bahamų salose. J. Gould prieš rinkimus gavo $400 kelionei į Banffe rengiamą seminarą, o su žmona išvyko į JAV. Abu minėtieji tarybos nariai pinigus grąžino savivaldybei, kai buvo paskelbti jų piktnaudojimo faktai. Incidentą su J. Gould užbaigė jo pralaimėjimas savivaldybės rinkimuose, tačiau J. Knox buvo perrinktas ir dabar atsisako atsistatydinti. Jis buvo pareikalavęs, kad speciali komisija pravestų tyrimą, kuris savivaldybei būtų atsiėjęs apie $50.000. Isikišus mokesčių mokėtojams, šią problemą išsprendė policija, iškėlusi kriminalinę bylą J. Knox už neteisėtą ir apgaulingą pinigų pasisavinimą. Jam dabar gresia kalėjimo bausmė iki 10 metų, jeigu teismas jį pripažins kaltu.

Federacinis darbo jėgos ministeris R. Andras pranešė, kad 1971 m. įvestai LIP vietinės iniciatyvos darbų programai vėl yra paskirta pradinė $100 milijonų suma šiai žiemai. Ontario provincija gaus $25 milijonus, Kvebekas — $64 milijonus, o likusioji dalis bus atiduota Atlanto provincijoms. Ministerio teigimu, didelio nedarbo nebus galima išvengti ir šią žiemą. Privati pramonė sparčiai didina darbų skaičių, bet taip pat sparčiai auga ir darbo paklausa, ypač moterų ir jaunimo. Dėl šios priežasties LIP programą ar bent jos dalį gali tekti paversti nuolatine. Pernai LIP programai buvo panaudota $240 milijonų, kurie pusmečiui parūpino darbo 54.000 kanadiečių. LIP programos darbų projektus paruošia ir valdžiai pasiūlo patys bedarbiai. Dėlto kartais tokie projektai susilaukdavo nemažos kritikos dėl savo nepraktiškumo ir bereikalingumo, tačiau pastaruoju metu vyriausybė yra gerokai sustiprinusi jų kontrolę ir tikisi išvengti programos piktnaudojimo.

Anglijos karalienei Elzbietai II lankantis Toronte ir lietuviai turėjo progos ją susitikti. Nuotraukoje — Marius Rusinas, šių metų "Vilniaus" paviljono burmistras, (į kairę nuo akiniuoto vyro) kalbasi su karaliene Nuotr. M. Borusienės

AL GARBENS
REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys
Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

BLOOR — ALHAMBRA, 3 butų atskiras mūrinis namas su atskirais įėjimais, 3 prausyklos, 3 virtuvės, vandeniu - alyva šildomas, 2 atskiri sklypai, dvigubas garažas, apie $25.000 įmokėti ir viena atvira skola; visai netoli Lietuvių Namų.

JANE — BLOOR, 12 kambarių, 3 miegamųjų, dvibutis (duplex), 4 užbaigti kambariai rūsyje, dvigubas garažas su privačiu įvažiavimu, arti Bloor; galima greitai užimti. Apie $20,000 įmokėti.

INDIAN RD. — BLOOR, 10-ties kambarių atskiras namas, kvadratinis planas, 3 naujos modernios virtuvės, 4 visai modernios prausyklos, užbaigtas kambarys rūsyje, garažas su privačiu įvažiavimu. Apie $30,000 įmokėti.

SIX MILE LAKE, didžiulis 6 kambarių 1½ metų senumo vasarnamis su visais baldais, židinys, dvigubas sklypas. Prašoma kaina $18,000. Port Severn apylinkėje.

NEW TORONTO, vos keliolikos metų senumo tributis, didžiulis sklypas, apie $15.000 įmokėti ir viena atvira skola balansui.

Al. GARBENIS Namų tel. HU 9-1543
Pr. KERBERIS Namų tel. LE 5-1584

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

Taupyk ir skolinkis
Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA	IMA
6% už depozitus	
6% už šėrus	8% už asm. paskolas
6½% už taupymo s-tas	
7% už 1 m. term. dep.	8% už mortgičius
7½% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas — septyni milijonai dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $5.000 ir **mortgičius** iki 75% įkainoto turto. **Visų narių gyvybė** apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.
Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p.p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Telefonas LE 2-8723 • Toronto 3, Ontario

Westway, Mississauga ir Kingsway rajone.
• Pirkėjams sąžiningas patarnavimas. •
R. Stasiulis Tel. 249-7691 Namų — 241-5181
Turiu didelį pasirinkimą modernių namų
FOR SALE UNITED TRUST REALTOR

ED. KONDRATAS, siuvėjas
Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)
1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

A. J. MORKIS Realtor • Sąžiningas patarnavimas. • Parūpiname mortgičius
perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę betkuriame rajone.
1082 Bloor St. W., Toronto 4, Ontario Telefonai 534-8459; 233-5996

CLEAR-VISION — TV-HI-FI —
Taisomi ir parduodami paprasti ir spalvoti televizijos priimtuvai.
Prieinamos kainos.
Tel. 532-7733 *1613 DUNDAS Street West*

DIDŽIAUSIOS IR GRAŽIAUSIOS EUROPIETIŠKOS MĖSOS IR SKANĖSTŲ KRAUTUVĖS KANADOJE
SPECIALŪS GAMINIAI KAS SAVAITĘ
tip-top MEATS DELICATESSEN
1727 BLOOR STREET WEST (PRIES KEELE POŽEMINIO STOTĮ)
YORKDALE SHOPPING CENTRE • FAIRVIEW MALL (SHEPPARD AVE. / DON VALLEY PARKWAY)
ZIGGY'S AT SHERWAY GARDENS (QUEEN ELIZABETH ir 27 kelias)
HURON - SQUARE - SHOPPING CENTRE (Cooksville, 10 ir 5 kelias)

DANISH CUSTOM FURNITURE
BALDŲ PROJEKTUOTOJAI IR GAMINTOJAI IŠ BURMOS MEDŽIO (TEAK FURNISHINGS)
Baldai tiesiog iš įmonės A. JENSEN & SON LIMITED
25 Le Page Court, Downsview, Ontario. — Keele ir Finch
Tel. 636-9811. Atidaryta nuo 9 val. ryto — 6 val. vakaro, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

LITHO-ART SPAUSTUVĖ
971 College St., Toronto 4, Ont.
Telefonas: 533-4363
LIETUVIAI SAVININKAI
Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminiai spaudiniai

Balio Maskeliūno
DRAUDOS ĮSTAIGA
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA — LUNA NARYS
Ilgametė patirtis — įvairių draudos b-vių atstovybė

Saugesniam vasaros sezono važiavimui patikrinkite savo automobilius pas
AUTORITE SALES and SERVICE
Telefonas 531-1305 1536 DUNDAS St. W.
ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)
Atliekame visus autovežimių mechaninius pataisymus — priekinių ratų išlyginimą (wheel alignment), ratų išbalansavimą ir kt. Parduodame MICHELIN, B. F. GOODRICH, RADIAL ir kt. padangas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas. Savininkas FRANK PETIT

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR
• *10 pardavimo įstaigų Toronto rojonuose* •
Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus
VYT. V. GIRDAUSKAS
Patarnaujame nuosavybių pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėje
1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431
Toronto 165, Ontario • Namų: 279-5988

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS DRUG STORE
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS, IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., TORONTO, ONTARIO Tel. 535-1258
• Įvairios mūsų gamybos rūkytos dešros ir salami •
• Pirmos rūšies A. 1 šviežia mėsa • Lietuviški sūriai •
• Silkės ir rūkyta žuvis • Švieži ir kepti paršiukai •
• Šviežia, šaldyta bei mūsų rūkyta įvairi paukštiena •
• Importuoti maisto gaminiai •
• —— UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU —— •
• ——— NEMOKAMAS PRISTATYMAS ——— •

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, **tel. 279-4371**)
persikėlė į naujas patalpas. Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.
Dovanos be muito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.
Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.
Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.
LIETUVIŲ ĮSTAIGA **Baltic Exporting Co.** 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALŪZA

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo apartai. Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos
DUNDAS AUTO BODY
MAX KANE AUTO BODY
Darbas sąžiningas ir garantuotas
Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas
430 BATHURST ST.
Tel WA 1-3225 arba WA 4-1001

BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS BALDAI IR KT.
Vežamas turtas pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

780 QUEEN ST. W.
PRIE GORE VALE
TEL. EM 4-7994
ART'S PHOTO STUDIO
Meniškos vaikų nuotraukos
Portretai ir kt.

SKAITYTOJAI PASISAKO

TARMIŠKUMAS PAVARDĖSE

Dėl Pr. Alšėno straipsnio minčių "Trys ir viena"" nieko neturiu prikišti, bet vieną dalyką norėčiau iškelti. Ten minima viena garsiųjų lietuvių tautinio atgimimo laikotarpio rašytojų — Gabrielė Petkevičaitė-Bitė. Kažkodėl jos pavardė imta "lietuvinti". Nežinau, ar čia Narūnės padaras, ar Pr. Alšėno. Pirmą kartą tą "sulietuvintą" rašytojos pavardę radau paminėtą "Drauge", berods, kun. dr. J. Prunskio. Mes Lietuvos mokyklose mokėmės tik apie Petkevičaitę-Bitę, nes ji pati taip rašė. O galūnė -aitė irgi yra lietuviška. Kodėl -aitė, o ne -ūtė? O tai dėlto, kad jos tėvas rašėsi dr. Petkevičia. Pavardė su galūne -čia buvo labai populiari ano meto Žemaičių ir Lietuvos bajorų tarpe. Mes visi dėlto turėtume pagerbti dr. Petkevičios ir jo dukters palikimą bei norą pasirašyti taip, kaip jie rašėsi. Jeigu jau keičiame jų pavardes, tai kodėl nekeičiame ir nelietuviname tikrai tarmiškų pavardžių, kaip Prunskio į Pranskio, nes dvigarsis -un šiuo atveju yra kilęs iš an? Arba kodėl nelietuviname Pronskaus žemaitiškos pavardės į Pranskaus? Arba vėl, mes turėtume prezidento Aleksandro Stulginskio ir filosofo Stasio Šalkauskio pavardes irgi "sulietuvinti" į Stulginską ir Šalkauską. Bet mes to nedarome dėlto, kad jie taip rašėsi ir taip norėjo.

Todėl manyčiau, kad ir šiuo atveju nereikėtų persistengti viską "belietuvinant", ypač pavardes tokių asmenų, kurie, būdami mirę, nebegali apginti savo pavardžių nuo lietuvintojų. Palikim jiem teisę būti vadinamiems taip, kaip jie vadinosi būdami gyvi, nes ir tos galūnės, ir šaknys taip pat yra lietuviškos, nors ir turi tarmiškumo atspalvį. Palikime tą tarmišką atspalvį bent tikriniuose daiktavardžiuose, nes persistengimas "belietuvinant" nuvestų į kraštutinumus. Nebūkime taip labai nusistatę prieš tarmes, nes ir jos yra mūsų lietuvių protėvių brangus palikimas, vertas dėmesio ir pagarbos.

A. P. Bagdonas

JIEŠKO LIUDININKŲ

Aš jieškau liudininkų iš 1941 — 1944 m. laikotarpio gauti pensijai iš Federacinės Vokietijos. Lietuviai, kurie tarnavo Vokietijos kariuomenės 11 batalijone "Schutzpolizei" prie Kievo nuo 1941 m. iki 1944 m., galėtų būti tokiais liudininkais. Būkite malonūs atsiliepti.

Andrius Statkevičius 6500 Mainz
Fritz-Kohl Str. 16, W. Germany

"LITHUANIA 700 YEARS"

Tai 458 psl. knyga anglų k., 4 autorių darbas, redaguotas dr. Alberto Geručio. Reikšmė jos, be abejonės, būtų be galo didelė, jei būtų be priekaištų. Rašyta lengvai, populiariam skaitymui, o ne mokslo ar politikos specams. Rašant, kaip teko girdėti, naują laidą, jau trečiąją, atsiras daug ko taisytino.

Dr. A. Gerutis sugeba savo tezes įrodyti bei apginti kaikur net meistriškai, bet kaip knygos redaktoriui derėjo pasirūpinti, kad ir koautoriai išlaikytų atitinkamą lygį.

Šalia dr. A. Geručio gana stiprus ir dr. Alg. Budreckis, knygos vertėjas, nors priekaištų jam yra buvę spaudoj, kaikur užmiršus nurodyti šaltinius panaudotų duomenų. Atrodo betgi daug labiau prikiština jam nepabrėžus aiškiau, kad garsioji Atlanto Charta, 1941 m. pažadėjusi laisvą tautų apsisprendimą iš esmės, yra buvusi bene pati didžiausia istorinė apgaulė, kuri, ypač mažoms tautoms, tik visai veltui daug kraujo nuleido.

Daugiau priekaištų kyla dr. J. Jakšto daliai, kuri daug kur prašosi paaiškinimų, juo labiau dabar, kai gudai jau viešai ima sau savintis visą Lietuvos istoriją. Deja, pas dr. Jakštą visai jų nėra—minimi vien rusai. Taip pat ir ukrainiečiai visur padaryti rusais. Biurokratiškai imant, Ukraina gilioj senovėj vadinosi Kijevo Rusija, tačiau turint galvoj, kad net Didžioji Sovietų Enciklopedija nesibaido nei gudų, nei ukrainiečių vardo tiek rašant apie Lietuvą, tiek apie Gudiją ir ypač apie Ukrainą, tai dr. J. Jakštui tikrai nebūtų pagrindo "persistengti". Toliau, kodėl taip trumpinta? Pvz. "A prior relationship has been established between the Lithuanians and the Poles through the marriage of Gediminas' daughter Aldona to Casimir of Piast in 1325". Taip sumenkinamas įvykis, nepabrėžiant, kad tuo Gedimino žentu yra buvęs garsusis Lenkijos karalius Kazimieras Didysis. Kad jo ir Aldonos anūkė Elzbieta vėliau buvo Vokietijos imperatoriaus Karolio žmona, dr. J. Jakštas nerašo. Juk tai būtų naujas deimantas į garbės vainiką Lietuvai, kuri senovėje daug kam atrodė pusiau laukinė, net ir jos valdovai ignoruojami Vakarų.

Trumpinimai pasiekia augščiausio laipsnio aprašant Žalgirio mūšį: "After a fierce battle lasting ten hours the Lithuanian and Polish forces were successful and headed toward Marianburg arriving there ten days later". Niekо daugiau. Įžanga į mūšį tik įklampina autorių: "War broke out the following June (1410). Vytautas' army (11,000 Lithuanian and Russian troops) joined up with the Poles, (aided by Czech mercenaries) at Vistula and the combined armies marched to the Drevenz River, which they found well fortified by the oncoming Teutonic Knights and therefore decided to bypass the area going in a northeasterly direction, until at Tanenberg actual hostilities began". Mūšio datos (15 liepos) nėra. Kiek buvo lenkų ir vokiečių karių, nesimato. Tokie dalykai patekti į III laidą negali!

Ir taip ilgai mūsų istorikams jiešmą bedrožiant, štai kažkas įšmugeliavo į Encyclopedia Britanica net 20 eil. straipsnį apie Žalgirio (Grunvaldo) mūšį, kur visi pergalės laurai atiduoti lenkams, nes lietuviai, girdi, pabėgo nuo pirmojo priešo smūgio. Ką darome bei darysime mes ir mūsų istorikai?

St. Bijūnas

Užsakykite dabar per
INTERTRADE
EXPRESS CORP.
GERIAUSIĄ DOVANĄ
Į LIETUVĄ
(dabar geriau nei buvo anksčiau)
SPECIALIUS RUBLIŲ PAŽYMĖJIMUS
Su specialiais rublių pažymėjimais jūsų giminės galės nusipirkti ką tik nori už dalį reguliarios kainos. Tai lyg kad nueitum į krautuvę su $100 ir gautum $200 ar $300 vertės prekių ar net daugiau. Specialūs rublių pažymėjimai gali būti iškeičiami į pinigus, t. y. į reguliarius rublius augščiausia verte.
PILNAI GARANTUOTA
GREIČIAUSIAS PRISTATYMAS
Pristatoma per 3 savaites
Mokama už specialų rublį $2.80
ŠI KAINA APIMA VISKĄ—JOKIŲ KITŲ MOKĖJIMŲ
Galite siųsti, kiek norite
PRAŠYKITE MŪSŲ NEMOKAMŲ ILIUSTRUOTŲ KATALOGŲ
Užsakykite dabar tik per
INTERTRADE
EXPRESS CORP.
125 East 23rd. St., Fifth floor
New York, N.Y. 10010, USA.
Telefonas 982-1530

Labai svarbu!
Automobiliai
Garantuotas skubiausias pristatymas.
Prašome rinktis ir šių naujų modelių
"ŽIGULIS" VAZ 2101 $3812.00
Naujausias pagerintas Eksportinis modelis "ŽIGULIS" VAZ 2103 $4365.00
Station Wagon "ŽIGULIS" VAZ 2102 $4197.50
Eksportinis modelis "MOSKVIČIUS"412IE $3862.00
"MOSKVIČIUS" 408 IE $3551.00
"ZAPOROŽEC" ZAZ 968 $2435.00
Visos kainos JAV doleriais
Prašykite mūsų specialių biuletenių su automobilių ir apartamentų iliustracijomis
VARTOTI DRABUŽIAI
PRAŠYKITE MŪSŲ SPECIALIŲ BIULETENIŲ
Mes turime 24 metų patyrimą ir daug tūkstančių patenkintų klientų.

ČESNAKAS—
geras vaistas
Česnakas (garlic) yra natūralus kraują valantis vaistas — padeda jam laisviau tekėti, apsaugoja nuo nešvarumų, nuo puvimo bakterijų bei jas sunaikina. "ADAMS GARLIC PEARLES" turi savyje reikalingos česnako alyvos, kuri medicinoje jeu seniai vartojama. Per ištisus šimtmečius milijonai žmonių vartojo česnaką kaip vaistą, tikėdami jo gydomąja bei stiprinamąja galia. Stenkis būti stiprus ir sveikas. Dar šiandien nusipirk "ADAMS GARLIC PEARLES" dėžutę vaistinėje. Jausies geriau, stipriau ir mažiau slogų turėsi. Šios česnako kapsulės neturi nei kvapo, nei skonio.

Pajieškojimas

Prieš penkerius metus Oregon valstijoje, JAV, mirė 1881 m. Lietuvoje gimęs **Charles Deams**, sūnus Karolio ir Barboros Burneikytės (?) Deams. Mirusiojo lietuviška pavardė galėjo būti Kazimieras Dima, Dimša, Dimavičius ar panašiai. Velionis vienname banke yra palikęs apie $10.000, kurie galėtų tekti jo giminaičiams, jei tokių atsirastų. Giminaičiai ar apie juos žinantieji malonėkite rašyti: Consulate General of Lithuania, 41 West 82nd Street, New York, N. Y. 10024, USA.

STOVYKLA...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

Programą tvarkė Ingrida Bublienė. Per šią programą mergaitės šoko, dainavo ir skaitė visiem tėveliam ir svečiam, norėdamos parodyti, ką išmoko stovykloj per dvi trumpas savaites.

Šiuo rašiniu norėjau parodyti, kiek mergaičių stovykla yra naudinga. Ji pažadina mergaitėje norą būti mergaite ir lietuvaite. Gal vyresnės mergaitės mano, kad nesmagu stovykloj, nes nėra berniukų, bet reikia pirma išmokti bendrauti su mergaitėm ir susirasti save. Šiais metais stovykla pasisekė labai gerai ir, manau, kitais metais daug tų pačių veidų bus matyti. Valio mergaitės!

Rūta Šiūlytė, Hamiltonas

St. Catharines, Ont.

TAUTOS FONDUI aukojo po $20: J. Kalainis ir X, po $10: kun. J. Liauba, OFM, Z. Jakubonis, P. Polgrimas, S. Gudaitis, S. Kukta, P. Sukys, A. Staugaitis; po $5: V. Palujanskas, S. Šetkus, J. Skeivalas, J. Girevičius, P. Meškauskas, J. Alonderis, J. Ališauskas, A. Viskosas, K. Stundžia, A. Gverzdys; $3: A. Šetikas; po $2: V. Skrebutėnas, X, P. Baronas, A. Pranskus; $1: A. Panumis. Iš viso — $172. Visiems nuoširdus ačiū.

Valdybos įgaliotas
P. Polgrimas

ŽMOGUS, KURIS...

(Atkelta iš 5-to puslapio)

— Aplankėte Kanadą ir JAV-bes. Ar neplanuojate persikelti į šį kontinentą?

— Jau daug metų gyvenu Paryžiuje, esu ten įsitvirtinęs, tačiau nežinau ar visą amžių ten pasiliksiu. Visko gali būti. Dabar to reikalo nesvarstau.

Padėkojom svečiui už atsilankymą, pokalbį ir palinkėjom geriausios kūrybinės ir praktinės sėkmės. **G.**

★ **Už eutanaziją (paliegėlių žudymą)** pasisakė savo vedamajame "The New York Times" dienraštis. Jis siūlo įsteigti studijinį komitetą, kuris ištirtų ir paruoštų valstybinį projektą numatantį atvejus, kada reikėtų senelius ir nepagydomus ligonius nužudyti.

PASINAUDODAMI MŪSŲ PATARNAVIMU, GERIAUSIAI PAREMSITE SAVO GIMINES LIETUVOJE. MŪSŲ PATARIMAS PADĖS JUMS APSISPRĘSTI KĄ SIŲSTI IR KAS BUS NAUDINGA BEI PRAKTIŠKA.

Vasaros ir rudens sezonui specialiai siūlome šias prekes (muitas jau įskaitytas į kainą):

Nepermatomo nailono medžiaga suknelei	$12.00
Gefiūro medžiaga suknelei	$14.00
Crimplene medžiaga su blizgučiais	$18.00
Gėlėta arba ornamentinė crimplene medžiaga	$15.00
Lygi crimplene medžiaga suknelei	$12.00
Dirbtinis minkų kailis apsiaustui	$48.00
Dirbtinio nailoninio kailio medžiaga apsiaustui	$27.00
Labai gera vilnonė medžiaga moteriškiems apsiaustams	$36.00
Nailoniniai išeiginiai marškiniai	$ 9.00
Moteriškų nailoninių apatinių drabužių komplektas	$ 9.00

Perukai — nuo $24.00 iki $60.00 (muitas už peruką jau įskaičiuotas).

Priimame užsakymus: automobilių, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, šaldytuvų ir kt. Persiunčiame pinigus tokiom prekėm, kurių negalima iš čia pasiųsti.

Baltic Stores Ltd., (Z. JURAS)
421 Hackney Rd., London, E. 2, England. Tel. 01 739-8734

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

Baltiečių jaunimas išeivijoj ir tėvynėj

(Atkelta iš 1-mo psl.)

naudotų juos išeivijos jaunimo patriotizmui ugdyti, bet nepadarytų žalos politinėje srityje.

Estų jaunimo kelionės tėvynėn pastaraisiais metais jau neša vaisius: kaikurie pasyvūs jaunuoliai tapo aktyviais patriotais. Pastebimas lyg ir estiškas atgimimas.

Jaunimas tėvynėje

O kaip su jaunimu okupuotoj Estijoj? Ar jis yra patriotiškas? Vakaruose paprastai manoma, kad tautinės baltiečių kultūros yra pavojuje ir kad jaunimas nebėra patriotiškai nusiteikęs. Akylesnis stebėjimas to nepatvirtina. Sovietų okupuotuose Baltijos kraštuose patriotinis jausmas, besipriešinąs vergijai, yra labai ryškus. Kai daugelyje V. Europos kraštų (ypač Švedijoj) jaunimas atsisako nacionalizmo, laiko jį juokingu, reakcionierišku, — Rytų Europoj tas nacionalizmas, prispaustas imperialistinės galybės, sudaro reikalingą atsvarą. Šio nacionalizmo nešėjas yra jaunimas. Taipgi Estijoj, Latvijoj ir Lietuvoj.

Tam patvirtinti yra daug faktų. Pvz. viena rusų sociologė konstatavo, kad vaikai mišrių šeimų, kuriose viena pusė yra rusiška, o kita baltietiška, sulaukę 16 metų savo pasuose tautybę įrašo "estas", "latvis", "lietuvis". Tik retais atvejais užsirašo rusais. Visose lig šiol įvykusiose antisovietinėse demonstracijose — Čekoslovakijos okupacijos atveju, sportinių rungtynių progomis — vis reiškėsi jaunimas, nebijodamas iškelti net savo buvusių valstybių vėliavų. Pats A. Kueng sakosi 1970 m. buvęs Taline ir matęs krepšinio rungtynes, kuriose amerikiečiai žaidėjai buvę sutikti audringu plojimu, o sovietai — švilpimu. Aplamai, krinta į akis tenykščio estų jaunimo draugiškumas amerikiečiams. Antivietnaminės demonstracijos, kaip pvz. Švedijoj, nebuvo įmanomos Estijoj, Latvijoj ir Lietuvoj. Dabartinių Baltijos kraštų jaunimas, ypač studentai, yra labai kritiškai nusiteikęs oficialiajai propagandai. Taip lengvai jis nepasiduoda antiamerikinei partijos įtakai. Apie pasaulio įvykius jis yra susidaręs savitą nuomonę, kurią gana aiškiai pasako.

Religinis abejingumas

Tik vienoje srityje sovietinė įtaka, ypač Estijoj ir Latvijoj, yra paveikusi jaunimą, būtent, religinėje. Jaunimas ten religiniu požiūriu yra abejingas. Šventovėse mažai bematyti jaunų žmonių, o ir už jų sienų nedaug kas reiškiasi toje srityje. Tai ne tik ateistinės propagandos įtaka, bet ir spaudimas, ypač studentams, profesinėje srityje. Jaunam žmogui ten religija sudaro perdidelius nuostolius praktiniame gyvenime.

Lietuvoje yra kitaip. Katalikų Bendrija jaunimui, net ir studentams, tebėra reikšminga. Ten yra net aktyvių jaunų katalikų grupių, kurios drauge su žydų jaunimu priešinasi sovietiniam spaudimui. Lenkijoj ištisas trečdalis studentų tebėra aktyvūs katalikai.

Didžiausia viltis

Galima būtų pateikti ir daugiau pavyzdžių, rodančių, kad jaunimas okupuotuose Baltijos kraštuose tebėra tautiškai nusiteikęs ir nepasiduoda svetimųjų viešpatavimui. Trisdešimties metų intensyvaus bolševikinimo ir rusinimo rezultatai nuostabiai maži. Šis faktas visoje Baltijos kraštų situacijoje yra labiausiai padrasinantis. Kol jaunimas bus patriotiškas ir kritiškas sovietiniam režimui, estų, latvių ir lietuviu tautos išliks. Kol kas nėra ženklu, rodančių, kad artimoje ateityje jaunimo nusiteikimas pasikeistų priešinga linkme. Jaunimas tėvynėje yra didžiausia mūsų viltis. **Ms.**

Red. pastaba. Čia pateikto pranešimo autorius, matyt, yra jaunosios kartos žmogus, kuriam vyresniosios kartos pažiūros į ryšius su senąja tėvyne sunkiau suprantamos. Jis mažai tekreipia dėmesio į politinę ir ideologinę klausimo pusę. Apie Lietuvą yra gerai informuotas, nors reikėtų pridurti, kad ir Lietuvos jaunimo eilėse religinio abejingumo netrūksta.

LONDON, ONTARIO

JAUKIĄ GEGUŽINĘ rengia L. L. Sporto Klubas "Tauras" svetingoj P. Vaitiekūno sodyboje sekmadienį, rugsėjo 16 d. Pradžia 2 v. p. p. Greitkeliu 401 atvykstantiems išsukti į plentą nr. 4 ir važiuoti į Lambeth. Nuo čia plentu nr. 2 važiuoti į šiaurę ligi Delaware. Jį tik pravažiavus ir pervažiavus tiltą, sukti į dešinėje pusėje esantį plentą nr. 81 ir juo važiuoti Strathroy kryptimi per Mount Brydges. Pervažiavus Mount Brydges ir pavažiavus dar apie 4 mylias, dešinėje pusėje yra vienintelė benzino stotis, o už jos P. Vaitiekūno sodyba. Iš Londono vykstantiems važiuoti plentu nr. 2 ligi Lambeth, o nuo jo taip, kaip augščiau nurodyta. Sodybos adresas — R. R. 2 Mount Brydges. Paklydus skambinti tel. 264-1189. Niekam badauti neteks, o troškulį taip pat bus galima nuraminti. Pasinaudokime paskutine šių metų proga pagyventi kaimo idilija ir gamtos prieglobstyje pakvėpuoti grynu oru. Visi nuoširdžiai kviečiami dalyvauti.

GIMTADIENIO STAIGMENĄ savo mamytei M. Genčienei, jos 55 m. amžiaus sukakties proga, šeimos gražioje sodyboje surengė jos dukra, padedama brolių, draugių ir mamos pažįstamų. Genčiai verčiasi augindami savo ūkiuose tabaką. Marija yra aktyvi katalikių moterų sk. narė. Šia proga susirinko gražus būrys lietuvių ir įteikė dienos kaltininkei nemaža dovanų. Linkime 55 m. amž. ribą pasiekusiai patirti dar ne vieną staigmeną ir atšvęsti ne vieną penkmetinį gimtadienį. **D. E.**

PADĖKA

Didelis ačiū mieliems vaikučiams, suruošusiems staigmeną mano 55 m. amž. sukakties ir vardadienio proga. Jaučiau jų neįprastą bruzdėjimą. Jų užsimojimas man buvo didelė ir maloni staigmena. Nuoširdžiai dėkoju ir visiems, kurie mano vaikučiams talkino, mane sveikino, įteikė ar atsiuntė dovanas ir t. t., o ypač p. Miškinienei ir jos dukrai Ritai, G. E. Petrauskams, D. K. Ordams, Daniliūnams, Pociams, B. Misiui, P. Vaitiekūnui, p. Zabulioniams, Aušrotams ir kt. Taip pat Norbertui, Diteriui ir kt. už pagrojimą. Jūsų surengta staigmena ilgam man liks maloniu prisiminimu. Jums dėkinga —

M. Genčienė

1. ANDREJSONS, I.
2. BARAUSKAS, Ron.
3. BOCK, (Mrs.) H.
4. CURRIE, James
5. MAKARS, Harold
6. MCKENNA, Bern
7. PHILLIP, Hubert
8. TURCO, Mario
9. VAN CISE, Dave
10. ZAKAREVIČIUS, A.
11. HRUSKOCI, John

FRANK BARAUSKAS LTD.
REALTOR
3828 Bloor Street West,
Islington, Ontario
231-6226 — 231-2661
Mūsų specialybė — užmiesčio žemės ir ūkiai, nuo Lake Ontario iki Lake Simcoe ir Georgian Bay.
Jieškome namų ir pajamas duodančių nuosavybių vakarų Toronte.

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS,
VALDŽIOS PRIPAŽINTAS PLOMBERIS, ATLIEKA ĮVAIRIUS VAMZDŽIŲ IR APSILJYMO DARBUS.
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH. 136. Tel. LE 2-5191

OKULISTAS
S. BROGOWSKI, O.D.
412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas LE 1-4251. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST. TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTĖS
Br. Bukowska-BEJNAR, R.O
Wiktoria BUKOWSKA, R.O
274 RONCESVALLES AVE.
(prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2-5493
Darbo valandos: kasdien 10 v ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

V. Bačėnas *All Seasons Travel*
323 Lakeshore Road East, Port Credit, Ontario
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 278-7264

INSURANCE
Namų — Gyvybės — Automobilių — Komerciniai
249-2067 WALTER DAUGINIS 249-2883
35 Landron Cres., Weston, Ontario

TORONTO ONT

Šv. Jono Kr. parapijos žinios

— Metinė lietuvių maldininkų kelionė į Midlandą įvyks šį sekmadienį (žiūr. atskirą žinutę).

— Nuo šio sekmadienio pamaldos Springhurste sekmadieniais bus tik 11 v.r.

— Šis penktadienis yra rugsėjo mėnesio pirmasis. Pamaldos 7.30 v.r. ir 7.30 v. vak.

— Iš parapijos bažnyčios palaidotas a.a. Stasys Tamošiūnas Toronto Vilties kalno kapinėse. Rugpjūčio 31 d. liet. kapinėse palaidotas a.a. kūrėjas-savanoris Juozas Zalatorius iš Bellevillės. Velionių artimiesiems gili užuojauta.

— Ryšiumi su čarterio gavimu, praėjusį antradienį įvyko Anapilio sodybos tarybos narių posėdis.

— Pamaldos: šį penktadienį 7.30 v. vak. už a.a. Oną Jonelynienę; sekmadienį: 10 v.r. už a.a. Mariją ir Jurgį Skaržinskus, 11 v.r. Endziulių šeimos intencija.

— Šį šeštadienį par. kunigai išvyksta Detroitan į naujosios lietuvių bažnyčios pašventinimo iškilmes.

"Paramos" kredito kooperatyvas praneša, kad pradedant rugsėjo 8 d. raštinė bus atidara šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v. p.p. Nuo š.m. liepos 1 d. palūkanos už depozitus (chequing acct.) pakeliamos nuo 5¾% iki 6%, už taupomąją s-tą — nuo 6% iki 6½%. Už terminuotus indėlius 1973 m. bus mokama 7% už vienerius metus ir 7½% už dvejus metus. Tikimasi, kad "P a r a m a" galės persikelti į naujas patalpas rugsėjo vidury. Nariai bus painformuoti atskirai, kai tik paaiškės tiksli persikėlimo data. **Vedėjas**

A.a. kūr.-savanoris Juozas Zalatorius m i r ė rugpjūčio 28 d. Bellevillėje. Velionis buvo kilęs nuo Panevėžio. Palaidotas rugpjūčio 31 d. iš Bellevilės kat. bažnyčios lietuvių kapinėse Mississaugoj. Paliko žmoną ir dukrą.

A. a. Stasys Tamošiūnas, 80 m., mirė rugpjūčio 30 d. Our Lady of Mercy ligoninėje. Palaidotas šeštadienį iš Šv. Jono Kr. liet. par. bažnyčios Toronto Vilties kalno kapinėse. Paliko žmoną ir 3 suaugusius vaikus.

Žurnalas "Instructor", leidžiamas Dansville, N.Y., pateikia daug medžiagos bei pavyzdžių ypač rankdarbių mokytojams. Š. m. rugpjūčio-rugsėjo numeryje yra atspausdinti ir trys torontiškės Adelės Abromaitienės pavyzdžiai — meniški rankdarbiai iš džiovintų lapų. Prie pavyzdžių pažymėta, kad jų autorė yra Toronto lietuvių šeštadieninės mokyklos mokytoja.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Nuoširdžiai užjaučiame: V. Štreitą ir seserį M. Šenferienę su šeima, Brazilijoje mirus jų broliui a.a. Jonui Štreitui; V. Eižiną su šeima, mirus a.a. Onai Eižinienei.

— Mišios: penktad., 7.30 v. — už a.a. P. Dailidienę, užpr. V. Dailidės, 8.20 v. — už a.a. O. Eižinienę, užpr. S. Olekienės, 7.30 v. vak. — už a.a. Pr. Mačiulaitį, užpr. sesers M. Baltramonienės; šeštad., 8 v. — už a.a. J. Smolskį, užpr. J. Smolskienės, 8.30 v. — už a.a. J. Kriščiūną, užpr. J. J. Šarūnų; sekmad., 8 v. — už a.a. B. Lukauskienę, užpr. B. E. Molių, 9 v. — už a.a. K. Juodviršį, 10 m. met., užpr. O. Juodviršienės, 10 v. — už a.a. S. Asevičių, užpr. D. Asevičienės.

— Pirmasis mėnesio penktadienis — šią savaitę. Mišios, išpažintis ir Komunija — 7.30, 8, 8.20 v. ryto ir 7.30 v. vak. Ligoniai namie ir ligoninėse aprūpinami iš anksto susitarus.

— Pamaldos latviams katalikams — šį sekmadienį, 12.30 val. Lietuviai, kurie nori, juos taip pat gali dalyvauti. Pamaldose vartojama latvių kalba.

— Pirmoji parapijos choro repeticija — šį ketvirtadienį, 7.30 v. v., muzikos studijoje. Įėjimas iš College gatvės arba iš kiemo. Visi senieji parapijos choro nariai ir nauji maloniai kviečiami dalyvauti. Choristai, kurie vyks į Midlandą, prieš pamaldas kviečiami ateiti prie vargonų.

— Pamaldos Waubaushene ir apylinkėje vasarojantiems praėjusį sekmadienį buvo paskutinį kartą. Nuoširdus ačiū p. Venckams ir p. Skilandžiūnams už globą ir dalyvių pavaišinimą. Dar kartą dėkojame p. Jankaičiams ir p. Štuikiams už pastogę pamaldoms ir svetingumą.

— Susituokė: David Charles Robertson ir Daiva Virginija Kasperavičiūtė.

Lietuvių evangelikų liuteronų Išganytojo parapijos žinios

— Šį sekmadienį pamaldos 9.30 v.r. Jose bus taip pat dalinama šv. Komunija. Pamaldų metu vyks sekmadienio mokykla.

— Taip pat šį sekmadienį po pamaldų lietuvių parapijos moterų draugija renkasi pas p. Mikšienę, 61 Dunedin Dr., Etobicoke. Visos moterys skatinamos dalyvauti.

Lietuvių Namų žinios

— Rugpjūčio 29, trečiadienį, įvyko LN valdybos posėdis. Svarstyti daugiausia LN ūkiniai reikalai. Ūkinei komisijai, susidedančiai iš B. Jackaus, St. Banelio, A. Laurinavičiaus, O. Delkaus ir J. Karpio, pavesta iki sekančio valdybos posėdžio paruošti patalpų nuomojimo sąlygas, kainas ir sutarčių pavyzdžius.

— Namų remontui einant į galą, LN artėja į normalaus veikimo fazę. Atsirado būtinas reikalas pasamdyti nuolatinį reikalų vedėją (manager). J. Karpiui, valdybos nariui, laikinai ėjusiam LN reikalų vedėjo pareigas, atsisakius nuolat tas pareigas eiti, nutarta skelbti spaudoje, kad LN reikalingas reikalų vedėjas ir laukti pasiūlymų. Juos galima atsiųsti paštu Lietuvių Namams, 1573 Bloor St. W., Toronto, įteikti užėjus į LN raštinę arba paskambinti telefonu 533-9030.

— LN narių ir aplamai visų lietuvių geresnei informacijai apie Lietuvių Namus nutarta sušaukti informacinį susirinkimą spalio 14, sekmadienį, 3 v.p.p., Lietuvių Namuose. Kviečiami nariai ir visi suinteresuoti lietuviai.

— LN lėšų telkimo vajaus komitetas praneša, kad Lietuvių Evangelikių Moterų Būrelis yra Lietuvių Namams pervedęs $1000.00. Pinigai buvo surinkti po $100 iš šių asmenų: V. Krygerio, R. Willenbrechto, W. Paleikio, G. Šerno, W. Dauginio, O. Delkaus, W. Dresherio, V. Stanaičio, J. Sturmo ir A. Augustinavičiaus. LN vajaus komitetas apgailestauja, kad tas vertingas Evangelikių Moterų Būrelio įnašas paskelbiamas pavėluotai.

— Praėjusią savaitę LN nario įnašus įmokėjo po $100: J. Pacevičienė, dr. St. Pacevičius ir M. Ropė.

— LN lėšų telkimo vajaus talkininkų susirinkimas įvyks rugsėjo 12, trečiadienį, 7.30 v.v. Į susirinkimą kviečiami visi lietuviai, galį LN patalkinti. **Valdyba**

Viešosios bibliotekos Runnymede Branch rugsėjo 4 d. atidaryta Eugenijos Valiūnienės keramikos ir skulptūros darbu paroda. Ji veiks iki rugsėjo 30 d.

PARDUODAME LIETUVIŠKUS sūrius, estišką duoną. Didelis m ė s o s gaminių pasirinkimas.
SUPERIOR SAUSAGE Co.
1004 Dundas St. West,
telefonas 531-8422

MEDUS – reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas
Induose ar koriuose. Iš bityno:
30 Dewson St., Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534 - 0563

VIENINTELĖ KANADOS VALDŽIOS REGISTRUOTA NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydomieji judesiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. B. NAUJALIS, R.M. N.Pt. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3 - 8008.

HIGH PARK RAJONE išnuomojami du butai: pirmojo augšto bute yra du kambariai, virtuvė, prausykla, šaldytuvas ir dujinė virimo krosnis, o antrojo augšti bute yra 3 kambariai, virtuvė, prausykla ir dujinė virimo krosnis. Skambinti tel. 531-1543.

JIEŠKOMA MOTERIS, kuri sutiktų gyventi centriniame Toronto Rosedale rajone lietuvių šeimoje ir prižiūrėti 2 mergaites, einančias į mokyklą, ir mažą berniuką. Labai geras atlyginimas, atskiras kambarys su televizija, laisvos dienos. Prašome kreiptis raštu: Mrs. J. Valevičius, 31 Hawthorn Ave., Toronto 5, Ont. Tel. 762-4826.

JIEŠKOMA MOTERIS namų ruošos darbams kelias dienas ar pusdienius savaitėje — pagal susitarimą. Skambinti tel. 533-7425 po 1 v. p. p. Toronte.

ATLIEKU NAMŲ DAŽYMO darbus — išorėje ir viduje. Lietuviams pigesnė kaina. Skambinti po 5 v. v. tel. 535-2581 (klausti Joe).

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydui tel. 767-4737.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, išvalymus rūsių, kiemų ir perkraustymo darbus. Skambinti po 5 v. p. p. tel. 535-4329.

ATLIEKU VISUS NAMŲ REMONTO medžio darbus, statau naujus namus, parūpinu mortgičius ir darau įrengimus. Tel. 579-0309. KAZYS CIBAS, Oshawa, Ont.

BARONESSA
Beauty Salon
Savininkė Alė Kerberienė
2265 BLOOR St. W.,
kampas Bloor - Durie gatvių
Telefonas **762-4252**
Įvairaus stiliaus sušukavimai, pusmetiniai, dažymas, perukai ir t.t. Prieinamos kainos.

Klevelando naujųjų Lietuvių Namų atidarymo iškilmėse rugpjūčio 19 d. Rapolas Zambliauskas (su žirklėm) perkirpo juostą. Iš kairės: JAV LB Klevelando apylinkės pirm. J. Malskis, R. Zambliauskas, p. Zambliauskienė

Pranešame, kad 1973 m. rugsėjo 8 d., 6.30 v.v., Lietuvių Namuose rengiamas

Tautos šventės MINĖJIMAS

PROGRAMOJE: oficialioji dalis, meninė programa, vaišės ir pasilinksminimas grojant geram orkestrui.

KVIEČIAME VISUS gausiai dalyvauti šioje svarbioje tautinėje šventėje.

Šventei rengti komitetas

PLB seime Vašingtone iš Toronto dalyvavo šie atstovai: kun. A. Žilinskas, dr. S. Čepas, J. R. Simanavičius, B. Sakalas, inž. G. Šernas, Aug. Kuolas. Taip pat dalyvavo kaip PLB valdybos narys A. Rinkūnas su balsavimo teise. Kaip viešnios ir svečiai dalyvavo: p. p. J. Rinkūnienė, S. Šakalienė, G. Juozapavičiūtė, Juzukonis, Almis Kuolas ir keliolika sportininkų, dalyvavusių lengvosios atletikos varžybose. Iš Montrealio dalyvavo I. ir dr. P. Lukoševičiai, iš Hamiltono — L. Skripkutė, G. Breichmanienė, J. Pleinys, iš Londono — p.p. Petrauskai, iš Winnipego — V. Januška, iš Windsoro — p. p. Kurai ir kt. Beveik visi aktyviai reiškėsi seimo darbuose — komisijose, sekretoriate, simpoziumuose. J. R. Simanavičius kandidatavo į PLB valdybą.

Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos skyrių atstovų suvažiavimas įvyko rugpjūčio 18 d. P. Česnulio sodyboje Paris, Ont. Dalyvavo 29 asmenys. Tartasi organizaciniais ir Vilniaus minėjimo klausimais. Platesnis aprašymas — vėliau.

Ukrainiečių Studentų Sąjungos vadovybė keturioliktojo suvažiavimo proga kreipėsi į CBC vadovybę, prašydama duoti vieną valandą į savaitę ukrainiečių programai. Direktorius Jack Crane, kuris priėmė studentų delegaciją, pareiškė, kad CBC gali transliuoti programas tiktai anglų, prancūzų ir indėnų kalbomis. Esą ukrainiečių kalba tėra vartojama tiktai kaikuriose vietovėse. Net ir lokalinės CBC radijo stotys negali transliuoti programų ukrainiečių kalba jų gyvenamose vietovėse, nes tokios pat teisės prašytų ir kitos tautybės. Studentai betgi priminė, kad Kanadoje yra 600.000 ukrainiečių, mokančių valstybinius mokesčius, bet negalinčių pasinaudoti valstybine institucija. Dabartinė CBC laikysena esanti "taxation without communication". Daugiakultūrė politika nebūsianti įmanoma, jei etninės kultūros negalės naudotis CBC radiju. CBC direktorius išreiškė nuomonę, esą ukrainiečiams naudingiau yra kalbėti kanadiečiams nei savo tautiečiams.

Atitaisymas. "TŽ" 35 nr. Toronto kronikoje yra įsibrovusi netiksli informacija apie a. a. Oną Čeliauskienę. Toje vietoje turėjo būti a.a. Barboros Mačkinienės pavardė. Ji buvo kilusi iš Vilniaus krašto ir mirė Toronto Our Lady of Mercy ligoninėje. Apie a.a. O. Čeliauskienę žiūr. 4 psl.

Valstybinis Kanados muzėjus "National Museum of Man" savo informaciniame leidinyje pranešа apie vykdomus darbus etnokultūrinėje srityje. Ten pažymėta, kad muzėjus yra pakvietęs Sofiją Budvietas iš Otavos perrašyti ir išversti įrašams kataloge, kuris ruošiamas ryšium su numatyta lietuvių tautodailės paroda.

Kanados ukrainiečių komiteto Toronto skyrius rengia balandžio 40 metų sukakties prisiminimą rugsėjo 16, sekmadienį, 4 v.p.p., Natan Philip Square (prie miesto rotušės). Tikimasi, kad dalyvaus apie 5000 ukrainiečių. Kviečiamos dalyvauti ir kitos tautybės, pagerbti tų milijonų badu išmarintų žmonių įvedant kolchozinę sistemą.

KLB Kultūros Draugija "Žiburiai" šaukia metinį savo narių susirinkimą rugsėjo 19, trečiadienį, 7.30 v.v., salėje virš "T. Ž." redakcijos. Visi nariai prašomi dalyvauti.

Vengrijos kardinolas Mindszenty, 81 m. amžiaus, ilgai kalintas komunistų ir globotas J. A. V. ambasados Budapešte, dabar gyvena laisvas Vienoj, Austrijos sostinėj, ir retkarčiais lanko vengrų kolonijas. Kanadon atvyks rugsėjo 21 d. ir dalyvaus Vengrijos krikščionybės tūkstantmečio sukakties iškilmėse. Numatoma spaudos konferencija, priėmimas pas Ontario gubernatorių ir kitos iškilmės. Rugsėjo 22, šeštadienį, 4 v.p.p., Šv. Mykolo katedroje laikys Mišias ir pasakys pamokslą vengrų k. Rugsėjo 23, sekmadienį, 12.10 v.p.p., kardinolas laikys pamaldas toje pačioje katedroje lotynų kalba. Pagrindinės iškilmės įvyks rugsėjo 23, sekmadienį, 4 v.p.p., Queen Elizabeth Building. Ten numatomas platus priėmimas valdžios atstovams ir dvasininkams, plati meninė programa anglų bei vengrų kalbomis ir kardinolo žodis. Iš Toronto kardinolas vyks į Winnipegą. Kanadoje yra apie 135.-000 vengrų, Toronte — apie 30.-000. Du trečdaliai jų yra katalikai.

Vokiečių laikraštis "Torontoer Zeitung" paminėjo savo dvidešimtmetį. Jo leidėjas yra Otto Reprich. Savo pareiškime "The Toronto Star" korespondentui pasakė, kad laikraščio ateitis esanti netikra, nes sumažėjo imigrantų skaičius. Pernai Kanadon atvyko tiktai 2.025 vokiečiai, o 1950 m. — 217.000. Toronte esama apie 165.000 vokiškai kalbančių asmenų, tačiau pastaraisiais metais savaitraščio tiražas sumažėjo. Dabar spausdinama jo 12.500 egz. Sukakties proga "Torontoer Zeitung" leidėjas surengė savo ūkyje prie Pickeringo vaišes kviestiniams svečiams.

"The Toronto Sun" dienraščio laiškų skyriuje pasirodo ir lietuvių laiškų. Rugpjūčio 29 d. laidoje buvo atspausdintas S. Pranckūno atsiliepimas i Lubor Zink straipsnį, kuriame Čekoslovakijos okupacijos proga buvo priminta ir Baltijos kraštu okupacija tokiu pat metodu. Ir nelietuvių rašytuose laiškuose būna užuominų apie Baltijos kraštu okupaciją.

Š. Amerikos lietuvių moteru tinklinio rinktinė Miunchene laimėjo prieš P. Vokietijos meisterę 3:1, o prieš Miuncheno rinktinę laimėjo 3:0.

Kanados Lietuvių Diena

Tradicinė Kanados Lietuvių Diena šiais metais įvyks Toronte per ilgąjį Padėkos savaitgalį. Iškilmės jungiamos su Vilniaus miesto 650 m. įkūrimo sukaktimi. Iškilmėms yra užsakyta 4 salės: Ryerson instituto — sekmadienio akademijai, Etobicoke Lion's klubo — šeštadienio didžiajam baliui, taip pat — Liet. Namų ir Prisikėlimo salės. Sekmadienio koncertui yra pakviestas Čiurlionio ansamblis, vad. muz. A. Mikulskio, iš Klevelando. Su Čiurlionio ansambliu atvyks solistai, įvairių rūšių instrumentalistai (kanklės, trimitai ir kt.). Sekmadienio iškilmėse dalyvaus poetas Kazys Bradūnas iš Čikagos. Liet. Dienos proga rengiama pomirtinė a.a. dail. Alfonso Dociaus paroda. Sekmadienio pamaldos numatytos Toronto katedroje.

Naujoji Toronto apyl. valdyba nuo savo pareigų perėmimo mėnesio laikotarpyje turėjo keturis posėdžius. Pagrindinis valdybos rūpestis — kiek galint iškilmingiau surengti Kanados Lietuvių Dieną Toronte per ilgąjį Padėkos savaitgalį. Svarstoma "Park Lithuania" pastatyti tautinių motyvų paminklą. Keletas valdybos narių dalyvaus min. Stanley Haidasz pagerbime. Tautos šventę, rugsėjo 8-ją, valdyba paminės per liet. radiją šį šeštadienį.

Deja, valdyba be tiesioginių reikalų turi ir kaikurių nenumatytų, pasakytume, bereikalingų rūpesčių. Dar iki šiol naujoji valdyba iš buv. valdybos, vadovautos J. Karpio, negauna nei dokumentų, nei kasos. Neatidavimo priežastis: buv. valdyba kvestionuoja apyl. tarybos legalumą ir tą reikalą yra perdavusi garbės teismui. **Inf.**

LFB Toronto sambūrio valdyba rugsėjo 7, penktadienį, 8 v. v., Prisikėlimo Parodų salėje rengia JAV lietuvių visuomenės veikėjo L. Valiuko paskaitą tema "Naujų kelių jieškojimas Lietuvos laisvinimo žygyje". Visi kviečiami dalyvauti.

Maldininkų kelionė į Midlandą pašventinti naujo lietuvių kankinių kryžiaus bus sekmadienį, rugsėjo 9. Mišios, išpažintys ir Komunija šventovės bažnyčioje — 2 v.p.p., o kryžiaus pašventinimas — tuoj po Mišių. Per Mišias antroji rinkliava skiriama kryžiaus statymo išlaidoms padengti; specialūs vokeliai bus išdalinti prie įėjimo į bažnyčią. Neturintiems vykti savo susisiekimo priemonių, jei tokių susidarys pakankamas skaičius, bus nusamdyti autobusai. Jie nuo Prisikėlimo bažnyčios išvyks 11 v.r. ir ton pačion vieton sugrįš apie 7 v.v. Norį jais vykti tuoj pat registruojasi savose parapijose. Giedą choruose prieš pamaldas renkasi prie vargonų Midlande. Važiuojantieji autobusu prašomi užsiregistruoti parapijų raštinėse iki rugsėjo 6, ketvirtadienio vakaro. Kryžiaus šventinimo apeigas atliks mons. dr. J. Tadarauskas, Mišias laikys kun. P. Barius, OFM, pamokslą sakys kun. P. Ažubalis. Iškilmių proga žodį tars dr. J. Sungaila, pirmininkas Katalikų Centro, kuris rūpinosi kryžiaus statyba.

Šeštadieninė Maironio mokykla pradės naujus mokslo metus rugsėjo 15, šeštadienį, 9.00 v.r. įprastose Šv. Vincento Pauliečio mokyklos patalpos (Westminster-Fermanagh Ave., prie Roncesvalles). Visi tėvai prašomi atvežti vaikus jau pirmąją dieną, kad mokytojai galėtų tvarkingai pradėti darbą.

ATLIEKU GRINDŲ
atnaujinimo (sanding) poliravimo ir blizginimo darbus Toronte.
ALFONSAS SODONIS
Telefonas LE6-2805

MONTREAL QUE

Šv. Kazimiero par. žinios

— Nepamirškime atsilankyti į šio sezono pirmąjį mūsų par. parengimą — grybų vakarienę. Tikimasi, jog šios vakarienės metu bus staigmena visiems į ją atsilankiusiems. Nepamirškime ką nors paaukoti vakarienės loterijai ir tuo prisidėti prie mūsų parengimo pasisekimo. Taip pat laukiame grybų iš gerųjų "grybautojų".

— Džiugu, kad vis daugiau parapijiečių įsigyja metinės loterijos knygelių. C. Ambrasas paėmė 4 ir dar žada paimti daugiau. Ta proga jis paaukojo ir $25 mūsų metinei piniginei loterijai. Nuoširdus ačiū.

— Rugpjūčio 25 d. par. svetainėje buvo surengtas Ed. Ambrasui pobūvis — (stag party), į kurį atsilankė apie 50 vyrų. Par. k-to narys — prov. policijos leitenantas J. Staniulis įvykdė "nusikaltėlio suėmimą". Po to "prokuroras" — par. tarybos p-kas T. Jonušas perskaitė padarytus didelius "nusikaltimus", o po to teisėjas A. Russell paskyrė "nusikalteliui" atitinkamą bausmę. "Nusikaltėlis" gavo $110 dovaną.

— Mirė Pr. Minelga, 61 m. amžiaus; palaidotas rugpjūčio 25 d.

— Metai po metų mūsų parapijos skolos žymiai mažėja; gal nereikės nė 5 metų, ir jau būsime viską išmokėję. Mūsų eilės irgi retėja, parapijiečių skaičius vis mažėja. Labai liūdna ir skaudu, kad mūsų jaunimas — mūsų sūnūs ir dukros nejaučia pareigos įsijungti į savosios parapijos gyvenimą. Ar kartais dėlto nesame mes patys kalti? Kaip tėvai, ar mes neprivalėtume jiems patarti eiti mūsų ir mūsų tėvų keliu? Juk nei vieni, nei kiti nepadaréme nusikaltimo, jog tikėjome. Ypatingai tai liečia mūsų sūnus ir dukras, sukūrusius savo šeimas. Jeigu mes paaukotume nors truputį laiko, gal palaipsniui juos galėtume įvesti į savosios parapijos šeimą. Tik reikia kantrybės ir pasiaukojimo.

— Pagal kartoteką (sąrašus) mūsų parapiją sudaro 332 šeimos. Pastoviai ją remia apie 100 šeimų, t.y. vienas trečdalis. O kur kiti? Nejaugi tas 100 šeimų yra kokie nors "nusidėjėliai", kad tik jiems priklauso savosios parapijos išlaikymas? Rodos, esame visi vienodi, privalėtume visi lygiai aukotis tam pačiam tikslui. Mes turime žinoti, jog sudarome vieną parapijinę šeimą, o gera šeima, visuomet kartu liūdi ir pergyvena — nepasisekimus ir kartu džiaugiasi pasisekimų atveju. **K. A.**

Aušros Vartų par. žinios

— Šeštadieninė lietuvių mokykla pradeda mokslo metus rugsėjo 15 d., 9 v.r., tose pačiose patalpose, kaip ir praėjusiais metais St. Hubert ir Cherrier gatvių sankryžoje. Mokyklos vadovybė prašo visus tėvus lietuvius atvežti savo vaikus. Tėvai, kurių vaikai 5-6 metų pirmą kartą ateis į mokyklą, yra ypatingai prašomi neužmiršti savo vaikus leisti į mokyklą.

— Kanados valdžia, žinodama įvairių kalbų, kultūrų, tautinių papročių svarbą Kanados kultūrai, kiekvienais metais skiria stambias sumas etninėms grupėms ir jų kalbų, papročių mokymui. Ukrainiečiai, lenkai, italai turi savo mokyklose tūkstančius vaikų. O lietuviai? Daugelis tėvų neleidžia savo vaikų grynai dėl savo patogumo. Jie parodo didelį nesupratimą lietuviškų reikalų. Jie skriaudžia ne vien savo vaikus, bet ir visus lietuvius.

— Elzbieta Kardelienė, pailsėjusi prie Atlanto vandenyno, grįžo į Montrealį ir atidaro savo muzikos studiją rugsėjo 10 d. Priimami nauji mokiniai. Tel. 767-0473. Ši muz. studija yra išleidusi nevieną jau žinomą studentą. Ji yra gera pedagogė ir moka įkvėpti meilę muzikai.

— Metinė parapijos vakarienė bus lapkričio 3 d. Praėjusią savaitę turėjo būti išsiuntinėti didžiosios loterijos bilietai, bet dėl didelių karščių buvo sulaikyti. Juos gausite netrukus.

— Šv. Onos Draugija rengia rugsėjo 29 d. parapijos įsteigimo sukakčiai paminėti vakarienę. Ji kviečia visas organizacijas prisidėti prie jos. 1950 m. buvo pradėtos rugsėjo 8 d. Willibrord salėje Verdune pirmosios pamaldos.

— Gyvojo Rožinio Draugija spalio 7 d. tuojau po 11 v. Mišių kviečia visuotinį savo narių susirinkimą parapijos salėje.

— Šv. Raštą lietuvių kalba galima gauti klebonijoje. Kurie esate jį jau užsisakę, prašom atsiimti. Tie, kurie nori jį įsigyti, yra prašomi užeiti į kleboniją. Kiekviena lietuviška šeima turėtų Šv. Raštą turėti savo namuose.

— Susituokė Danielius Monvydas ir Deborah Lusinda Trask.

Naujai paskelbtame daugiakultūrių pašalpų sąraše rašoma, kad Montrealio moderniosios ritminės gimnastikos estaičių būreliui paskirta $4,000 populiarinti šios rūšies gimnastikai kanadiečių tarpe. Graikų bendruomenei, kuri įsteigė darbo suradimo centrą, paskirta $10,000 apmokėti dviem tarnautojam minėtoje įstaigoje. Kultūrinis italų būrelis "Giovanni Caboto" gavo $6,000 skleisti informacijai tarp imigrantų apie Kanados pilietybės gavimą. Radio-Centreville St. Louis - Montreal gavo $5,825 organizuoti kultūrinei programai, susijusiai su etninėm grupėm. Portugalų ir braziliečių grupei paskirta $5.-400 organizuoti informaciniams susirinkimams įvairiais klausimais. Žydų karo veteranų organizacija gavo $5,000 surengti daugiakultūriam festivaliui, kuriame dalyvaus 25 etninės grupės. Arabams paskirta $1,500, kad galėtų suorganizuoti mokymą savo folkloro ir šokių. Liepos mėnesio sąraše paskelbta, kad lenkų katalikų tautinių šokių grupė "Male Mazowsze" gavo $2,500 pasisamdyti choreografui iš Lenkijos. Lietuvių vardo ir šiame sąraše nematyti, nors, rodos, buvo prašyta.

Greitas ir tikslus patarnavimas!
Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355
PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA TEL. 727-3120
6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781
Albertas N O R K E L I Ū N A S, B.A. C.S.C., I.B.
Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL 205, QUE., TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.5%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.5%
Term. ind. 1 m.	6.5%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 m.	7.0%	Investacines	nuo 9% iki 12%
Term. ind. 3 m.	7.5%		
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas.		Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.	

Kooperatinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda.
Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS
1465 De Seve St., p i r m a d i e n i a i s, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.